Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XIV/112/2019
Rady Gminy Jabłonka
z dnia 21 listopada 2019 r.

WÓJT GMINY JABŁONKA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JABŁONKA

USTALENIA STUDIUM

Jabłonka, 2018 - 2019 r.

Organ sporządzający studium:

Wójt Gminy Jabłonka
ul. 3-go Maja 1
34-440 Jabłonka

Jednostka opracowująca projekt studium:

Pracownia Projektowa Architektury i Urbanistyki – Jacek Banduła
30-081 Kraków, ul. Królewska 69/38
tel./fax 12 6367378, 668482010
bandula@pro.onet.pl

Zespół projektowy:

mgr inż. arch. Jacek Banduła	-	główny projektant, kierownik zespołu uprawnienia urbanistyczne nr RP-upr. 5/93
mgr inż. arch. Paweł Migut	-	współpraca projektowa
mgr Maciej Sybilski	-	współpraca projektowa
mgr inż. Magdalena Banduła	-	współpraca projektowa
inż. Andrzej Gorczyński	-	infrastruktura techniczna
dr hab. Dorota Matuszko	-	zagadnienia ochrony środowiska
Mariusz Kamiński	-	współpraca, opracowanie graficzne

Zespół projektowy zmiany studium dla obszarów „Jabłonka-A”, „Jabłonka-B”, „Podwilk-A”:

mgr inż. arch. Jacek Banduła	-	główny projektant, kierownik zespołu uprawnienia urbanistyczne nr RP-upr. 5/93
mgr Maciej Sybilski	-	współpraca projektowa
Mariusz Kamiński	-	współpraca, opracowanie graficzne

Uwaga:

- Czcionką w kolorze **czerwonym** oznaczono fragmenty tekstu w brzmieniu wprowadzonym zmianą studium dla obszarów Jabłonka-A”, „Jabłonka-B”, „Podwilk-A”, przyjętym uchwałą Nr XIV/112/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 21 listopada 2019 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE ... 4

1.1. Podstawy prawne opracowania ... 4
1.2. Charakter i zakres opracowania ... 4

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY ... 5

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ... 5
1.1. Podstawowe dane o gminie ... 5
1.2. Dotychczasowe przeznaczenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenów ... 5
1.2.1. Stan użytkowania i zagospodarowania terenów ... 5
1.2.2. Przeznaczenie terenów w dokumentach planistycznych gminy ... 7
1.3. Stan ładu przestrzennego ... 8
1.4. Planowane działania, w tym cele publiczne o charakterze ponadlokalnym ... 9
1.5. Uwarunkowania wynikające ze zgłoszonych wniosków do studium ... 10
2. ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA ... 12
2.1. Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna ... 12
2.2. Zasoby surowcowe ... 13
2.3. Świat roślinny i zwierzęcy ... 13
2.4. Obiekty przyrodnicze prawnie chronione ... 14
2.4.1. Babiogórski Park Narodowy ... 14
2.4.2. Rezerwat przyrody Bembeńskie i rezerwat przyrody Na Policy ... 15
2.4.3. Obszary Natura 2000 ... 15
2.4.4. Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu ... 17
2.4.5. Pomniki przyrody ... 18
2.4.6. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ... 18
2.4.7. Korytarze i powiązania ekologiczne. ... 19
2.5. Zasoby wodne ... 19
2.5.1. Wody powierzchniowe ... 19
2.5.2. Wody podziemne ... 19
2.6. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna ... 20
2.7. Walory turystyczno-rekreacyjne ... 21
2.8. Zagrożenia środowiska ... 22
2.8.1. Tereny zalewowe ... 22
2.8.2. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych ... 22
2.8.3. Zanieczyszczenie środowiska ... 23
3. ZASOBY I WARUNKI OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I DÓBR KULTURY ... 23
3.1. Charakterystyka kulturowa obszaru ... 23
3.2. Historia Orawy ... 23
3.3. Charakterystyka miejscowości gminy ... 24
3.4. Krajobraz kulturowy ... 26
3.5. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ... 26
3.6. Obiekty objęte gminną ewidencją zabytków ... 28
3.7. Stanowiska archeologiczne ... 28
3.8. Postulowane formy ochrony zasobów kulturowych ... 30
4. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ... 31
4.1. Uwarunkowania demograficzne ... 31
4.2. Stan infrastruktury społecznej ... 32
4.2.1. Edukacja ... 32
4.2.2. Służba zdrowia i opieka społeczna ... 34
4.2.3. Ośrodki kultu religijnego ... 34
4.2.4. Pozostałe elementy infrastruktury społecznej ... 35
4.3. Zasoby mieszkaniowe ... 35
5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GOSPODARCZEGO ... 36
5.1. Stan prawny gruntów ... 36
5.2. Budżet gminy ... 36
5.3. Uwarunkowania rozwoju działalności gospodarczej ... 38
5.4. Turystyka i rekreacja ... 39
6. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ... 41
6.1. Komunikacja ... 41
6.2. Infrastruktura techniczna ... 41
6.2.1. Zaopatrzenie w wodę ... 41
6.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków ... 42
6.2.3. Energetyka ... 44
6.3. Gospodarka odpadami ... 44

7. MOŻLIWOŚCI I OGRANICZENIA ROZWOJU GMINY 45

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA I POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY 47

1. MISJA I STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY 47
1.1. Zrównoważony rozwój turystyki 47
1.2. Rozbudowa infrastruktury komunalnej 47
1.3. Pełne zagospodarowanie przestrzeni publicznej 48
1.4. Aktywność mieszkańców i lokalny rynek pracy 48
2. KIERUNKI AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ 49
2.1. Rolnictwo i leśnictwo 49
2.2. Produkcja i usługi 49
2.3. Turystyka 50
3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 50
3.1. Założenia polityki zrównoważonego rozwoju gminy 50
3.2. Zasady zagospodarowania terenów rozwoju inwestycyjnego gminy 51
3.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (UMC, MU, MU1) 53
3.2.2. Tereny usługowe i produkcyjne (UP, UC, PU) 55
3.2.3. Tereny usług turystyki, rekreacji i sportu (UT, UT1) 56
3.2.4. Tereny skansenu – muzeum etnograficznego (SK) 56
3.2.5. Tereny obsługi ruchu drogowego (KP, KSP, UTK, UTK1) 56
3.2.6. Tereny cmentarzy (ZC) 57
3.2.7. Tereny infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji (W, K, E, T) 57
3.2.8. Tereny hodowlanych gospodarstw rybnych (GR) 58
3.3. Zasady zagospodarowania terenów otwartych, w tym wyłączonych z zabudowy 58
3.3.1. Tereny lasów, zadrzewień, zieleni łęgowej, zalesień (ZL) 58
3.3.2. Tereny rolnicze (R, RU) 59
3.3.3. Tereny rekreacji narciarskiej na gruntach rolnych i leśnych (RN) 59
3.3.4. Tereny torfowisk (TF) 60
3.3.5. Tereny wód powierzchniowych, dolin potoków i zieleni ochronnej (RW) 60
3.4. Parametry określające skalę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy 60
4. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW 62
4.1. Cele ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu 62
4.2. Elementy systemu ochrony zasobów środowiska 62
4.2.1. Babiogórski Park Narodowy 62
4.2.2. Rezerwaty przyrody 63
4.2.3. Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu 63
4.2.4. Obszary Natura 2000 63
4.2.5. Pomniki przyrody 63
4.2.6. Regionalne i lokalne korytarze ekologiczne 63
4.2.7. Inne obszary i strefy o szczególnych zasadach zagospodarowania 64
5. OCHRONA DÓBR KULTURY 65
6. ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY 66
6.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 66
6.2. Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej 66
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 67
7.1. Komunikacja 67
7.2. Infrastruktura techniczna 69
7.2.1. Zaopatrzenie w wodę 69
7.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków 69
7.2.3. Elektroenergetyka 70
7.2.4. Zaopatrzenie w gaz i ciepło 70
7.2.5. Telekomunikacja 70
7.3. Gospodarka odpadami 71

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM 71

V. ANEKS 73

I. WPROWADZENIE

1.1. Podstawy prawne opracowania

Do zadań samorządu gminnego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy. Jednym z podstawowych instrumentów tej polityki, obok miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, którego uchwalenie, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) należy do wyłącznej właściwości rady gminy.
Rangę prawną oraz zakres merytoryczny i rzeczowy studium określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.).
Zmiana powyższego aktu prawnego ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777) ustaliła nowe warunki sporządzania studiów, w szczególności zobowiązując gminy do uwzględniania przy określaniu uwarunkowań, wynikających z potrzeb i możliwości ich rozwoju:

- analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
- prognoz demograficznych,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Ponadto wymieniona zmiana ustawy uzależniła od bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, określenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, a także kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz sformułowała poszczególne kroki i sposób sporządzania owego bilansu.

Studium, w myśl art. 9 ust. 5 w/w ustawy nie jest aktem prawa miejscowego. Jest to akt kierownictwa wewnętrznego gminy, którego ustalenia są wiążące dla jej organów, w szczególności przy sporządzaniu planów miejscowych.

1.2. Charakter i zakres opracowania

Opracowanie niniejsze zawiera ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jabłonka, wyrażone w formie ujednoliconej, uwzględniającej:

1) ustalenia studium w wersji przyjętej uchwałą Nr XLV/357/2018 Rady Gminy Jabłonka z dnia 5 lipca 2018 r. - jako nowa (druga) edycja Studium, która zastąpiła studium pierwszej edycji przyjęte uchwałą Nr XXVII/141/2001 Rady Gminy Jabłonka z dnia 2 lutego 2001 r. z późniejszymi zmianami;
2) ustalenia zmiany studium dla obszarów „Jabłonka-A”, „Jabłonka-B”, „Podwilk-A”, przyjęte uchwałą Nr XIV/112/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 21 listopada 2019 r.

Część graficzna studium, stanowiąca integralną jego część, obejmuje rysunki studium pt.:

1) „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego”,
2) „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.[1]

Przy tworzeniu niniejszego dokumentu wykorzystano szereg dostępnych materiałów i opracowań specjalistycznych istotnych dla określenia podstaw polityki gminy Jabłonka, w tym m.in. *Strategię Rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2004-2010* i uchwalony w roku 2007 Plan Rozwoju Lokalnego, a także dokumenty dotyczące polityki przestrzennej o zasięgu ponadlokalnym, w tym *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego*.

Studium w swojej treści zawiera informacje o cechach stanu istniejącego, dotychczasowych trendach, prognozach i uwarunkowaniach rozwoju, wreszcie formułuje wnioski i zalecenia dla kierunków polityki przestrzennej gminy, w tym dla ustaleń planów miejscowych.

[1] w brzmieniu przyjętym uchwałą Nr XIV/112/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 21 listopada 2019 r.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Ogólna charakterystyka stanu zagospodarowania przestrzennego gminy

1.1. Podstawowe dane o gminie

Gmina Jabłonka leży w województwie małopolskim na terenie powiatu nowotarskiego. Jest gminą wiejską, podgórską, położoną na pograniczu polsko-słowackim. W skład gminy Jabłonka wchodzi 7 wsi z terenu polskiej Górnej Orawy: Chyżne, Jabłonka, Lipnica Mała, Orawka, Podwilk, Zubrzyca Dolna i Zubrzyca Górna. Od północy i wschodu obszar gminy graniczy z Beskidem Żywieckim (Pasmo Babiogórskie, Pasmo Policy, Pasmo Podhalańskie), od południa z Podhalem (Kotlina Orawsko-Nowotarska), zaś od zachodu, poprzez granicę państwową, z wsiami Górnej Orawy należącymi do Republiki Słowackiej. Teren gminy znajduje się na wysokości od około 600 do 760 m n.p.m.
Gminy sąsiadujące z gminą Jabłonka to:

- gminy powiatu nowotarskiego: od zachodu gmina Lipnica Wielka, od wschodu gminy: Spytkowice, Raba Wyżna, Czarny Dunajec.
- gminy powiatu suskiego: gmina Zawoja, gmina Bystra-Sidzina (od północy).
- obszar należący do Republiki Słowackiej (od południa).

Powierzchnia gminy wynosi 213,3 km².
Liczba ludności –18 320 mieszkańców (stan na 31.12.2013 r.).
Średnia gęstość zaludnienia wynosi 86 osób / km².
W skład gminy wchodzi 7 jednostek pomocniczych (sołectw):

Lp.	Sołectwo	Ludność (stan na 31.12.2013)	Powierzchnia (km²)
1.	Chyżne	1116	30,2
2.	Jabłonka	5117	58,8
3.	Lipnica Mała	3581	27,8
4.	Orawka	1047	10,9
5.	Podwilk	2439	31,5
6.	Zubrzyca Dolna	1877	15,0
7.	Zubrzyca Górna	3143	37,8
	Suma	**18 320**	**212,08**

Dane Urzędu Gminy Jabłonka

1.2. Dotychczasowe przeznaczenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenów

1.2.1. Stan użytkowania i zagospodarowania terenów

Wg aktualnie dostępnych danych geodezyjnych (*stan na dzień 2015-01-14)* sposób użytkowania gruntów przedstawia się następująco:

Formy użytkowania terenu		Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni [%]
Użytki rolne:		**12 835**	**60,5**
w tym:	grunty orne	8 542	40,2
	sady	1	<0,1
	łąki trwałe	2 069	9,7
	pastwiska trwałe	2 011	9,4
	grunty rolne zabudowane	210	0,9
	pod stawami	0	0
	pod rowami	2	<0,1

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione:	**7 150**	**33,7**
w tym: lasy	7 086	33,4
grunty zadrzewione i zakrzewione	64	0,3
Grunty zabudowane i zurbanizowane:	**708**	**3,3**
w tym: tereny mieszkaniowe	24	0,1
tereny przemysłowe	4	<0,1
inne tereny zabudowane	24	0,1
zurbanizowane ter. niezabudowane	1	<0,1
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	5	<0,1
drogi	650	3,0
tereny kolejowe	0	0
inne	0	0
użytki kopalne	0	0
Tereny pod wodami:	**242**	**1,1**
w tym: płynącymi	228	**1,07**
stojącymi	14	**0,06**
Nieużytki:	**268**	**1,3**
Użytki ekologiczne	**0**	**0**
Tereny różne	**5**	<0,1
Ogółem:	**21 208**	**100**

Największą część obszaru gminy zajmują użytki rolne - 60,5%; grunty leśne stanowią 33,7%, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,3% a pozostałe grupy 2,5%. Zasobność gleb na terenie gminy jest słaba, dominują gleby niskich klas bonitacyjnych IV i V.

W ujęciu urbanistycznym stan użytkowania terenów w odniesieniu do terenów zabudowanych przedstawia się w istotny sposób odmiennie. Wg szacunków wynikających ze sporządzonej inwentaryzacji urbanistycznej, bilans terenowy dla poszczególnych typów istniejącego zainwestowania przedstawia się następująco:

- tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z usługami - ok. 725,4 ha
- tereny usług publicznych i komercyjnych w tym produkcji - ok. 69,4 ha
- tereny usług turystyki i sportu – ok. 9,4 ha
- tereny cmentarzy – ok. 6,5 ha
- tereny infrastruktury technicznej – ok. 3,1 ha
- tereny parkingów – ok. 1,5 ha

Łączna powierzchnia ww. terenów zainwestowanych wynosi ok. 815,4 ha (bez uwzględnienia powierzchni dróg).

Forma własności gruntów według stanu na dzień 2015-01-14

Formy użytkowania terenu	**Powierzchnia [ha]**	**Odsetek powierzchni [%]**
Grunty SP z wyłącz. Gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1 380	6,51
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	15	0,07
Grunty spółek SP, przeds. Państwowych i innych państwowych osób prawnych	17	0,08
Grunty gmin i związków międzygm. z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	584	2,75
Grunty gmin i związków międzygm. przekazanych w użytkowanie wieczyste	2	0,01
Grunty gmin i in. os. prawnych , których organami założycielskimi są org. gminy	0	0
Grunty osób fizycznych	16 385	77,26
Grunty spółdzielni	3	0,01
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	131	0,62

Grunty wspólnot gruntowych	2 540	11,98
Grunty powiatów i zw. pow. z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	2	0,01
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	22	0,10
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	1	<0,01
Grunty spółek prawa handlowego i innych os. nie wymienionych	126	0,59
Ogółem:	**21 208**	**100,00**

1.2.2. Przeznaczenie terenów w dokumentach planistycznych gminy

Cały obszar Gminy Jabłonka objęty jest ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka, uchwalonego w trzech częściach:

- w części obejmującej sołectwa: Chyżne, Lipnica Mała, Orawka, Podwilk, uchwalonego uchwałą Nr XV/143/2004 Rady Gminy Jabłonka z dnia 22 marca 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 95, poz. 1339 z późn. zm.);
- w części obejmującej miejscowość Jabłonka, uchwalonego uchwałą Nr XXVIII/240/2005 Rady Gminy Jabłonka z dnia 18 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 516, poz. 3655 z późn. zm.);
- w części obejmującej sołectwa: Zubrzyca Dolna i Zubrzyca Górna, uchwalonego uchwałą Nr XXIV/210/2005 Rady Gminy Jabłonka z dnia 7 marca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 240, poz. 1612 z późn. zm.).

Plan miejscowy podlegał licznym zmianom polegającym na wyznaczaniu dodatkowych terenów inwestycyjnych, głównie o przeznaczeniu mieszkaniowym i mieszkaniowo-usługowym. Zmiany planów dotyczyły:

- w Chyżnem – 10 obszarów,
- w Jabłonce – 64 obszarów,
- w Lipnicy Małej – 52 obszarów,
- w Orawce – 23 obszarów,
- w Podwilku – 35 obszarów,
- w Zubrzycy Dolnej – 27 obszarów,
- w Zubrzycy Górnej – 48 obszarów.

Przewidywane jest sporządzenie dalszych zmian planów miejscowych, jeszcze przed ukończeniem opracowania studium (tj. w oparciu o ustalenia studium dotychczasowego). Rada Gminy Jabłonka w maju 2015 r. podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmian planów miejscowych dla obszarów:

- w Chyżnem – o numerach od 11 do 14,
- w Jabłonce – o numerach od 65 do 84,
- w Lipnicy Małej – o numerach od 53 do 72,
- w Orawce – o numerach od 24 do 33,
- w Podwilku – o numerach od 36 do 44,
- w Zubrzycy Dolnej – o numerach od 28 do 34,
- w Zubrzycy Górnej – o numerach od 49 do 65.

Skala terenów przeznaczonych w planach miejscowych na cele inwestycyjne przedstawia się następująco:

	Rodzaj terenu	powierzchnia dotychczasowego przeznaczenia [ha]
Tereny inwestycyjne:		
1	o przewadze funkcji mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych, w tym zabudowy zagrodowej (MU, MU1)	2120,8
2	o przewadze funkcji usługowych i gospodarczych (P, PU, UP, UP1, UPS, UC, U, UTK, UTK1, GR)	101,2
3	o funkcji turystycznej (UT, UT1, UT2, US)	60,9
4	cmentarze (ZC)	10,2
5	infrastruktury technicznej i komunalnej i parkingi (WZ, NO, EE, EG, TS, KSP)	10,5
Razem tereny inwestycyjne		**2303,6**

Konfrontacja powyższych danych z danymi o aktualnym stanie użytkowania terenów wskazuje, że wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych gminy tereny inwestycyjne zawierają znaczne rezerwy rozwojowe. Ocena skali tych rezerw w perspektywie rozwojowej szacowanej dla 30-letniego okresu perspektywicznego była przedmiotem analiz wykonanych zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W analizach uwzględniono specyfikę struktury własnościowej, społecznej i gospodarczej gminy Jabłonka. Stwierdzono, że specyficzny charakter gminy Jabłonka, o zabudowie wiejskiej z dużym rozdrobnieniem nieruchomości gruntowych, powoduje zasadność uwzględnienia przy wyliczaniu chłonności terenów przeznaczonych w planach pod zabudowę o dodatkowych koniecznych wskaźników, co zostało uwzględnione w bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę zawartym w „Analizach do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jabłonka". Do obliczenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w wymienionym opracowaniu chłonność terenów wyznaczonych w planach miejscowych zestawiono z maksymalnym zapotrzebowaniem na poszczególne funkcje zabudowy w perspektywie najbliższych 30 lat, począwszy od roku, który na dzień przystąpienia do sporządzania Analiz, nie został jeszcze objęty badaniami GUS, t.j. 2015. Określając zapotrzebowanie wzięto pod uwagę, wynikające z analiz ekonomicznych, społecznych i prognoz demograficznych, trendy w zabudowie mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej oraz turystycznej, a także niepewność procesów rozwojowych, wyrażającą się zwiększeniem zapotrzebowania o 30 %. W szczególności zasadnym dla gminy okazało się wyznaczenie prognozy ludnościowej o korzystniejszym przebiegu aniżeli w przypadku całego powiatu nowotarskiego, na co złożyły się następujące czynniki:

- zaniżanie trendów ogólnopowiatowych przez takie gminy, jak np. Szczawnica, Rabka-Zdrój, Nowy Targ,
- brak sprawdzalności i pewności prognoz demograficznych w kontekście długookresowym,
- odporność tendencji charakteryzujących nowotarszczyznę na trendy ogólnopolskie i wojewódzkie,
- prorodzinny charakter gminy i znaczenie dla mieszkańców programu świadczeń wychowawczych,
- wolniejszy proces starzenia się społeczeństwa aniżeli w przypadku całego powiatu,
- stała imigracja ludności, w tym z innych powiatów, związana m.in. z atrakcyjnością gminy,
- stosunkowo wysoki poziom przyrostu naturalnego zanotowany w ciągu ostatnich 10 lat.

1.3. Stan ładu przestrzennego

Zabudowa w Gminie Jabłonka, składającej się z 7 sołectw, jest regionalnie wyraźnie zróżnicowana i koncentruje się w większości w dolinach. Dominującym jej typem jest luźna lub zwarta (w centrum wsi zwykle silnie zwarta) zabudowa przydrożna, głownie jednorodzinna i zagrodowa, co jest elementem korzystnym w aspekcie rozwoju infrastruktury technicznej.

Na historyczny układ zabudowy nakłada się nasilająca się tendencja do rozpraszania zabudowy na rozległych terenach otwartych, w tym także na tereny o niekorzystnych warunkach fizjograficznych. Prowadzi to do mało efektywnego sposobu wykorzystania terenów (niska intensywność, wysokie koszty uzbrojenia lub rezygnacja z pożądanych standardów infrastruktury), a także stwarza zagrożenia dla środowiska (brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej, możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, utrata wartości krajobrazowych). Ukształtowane w historycznym procesie rozwoju osadnictwa układy zabudowy wsi ulegają

wyraźnemu rozmyciu. Na ekspansję narażone są miejsca o najwyższych walorach krajobrazowych i przyrodniczych, a więc zasługujące na szczególną ochronę.

Trudno znaleźć przesłanki dla prognozowania ograniczenia tego procesu. Niezbędne byłyby tutaj działania w zakresie polityki przestrzennej ze strony gminy, ukierunkowane na przygotowanie terenów dla zorganizowanej działalności inwestycyjnej i dające możliwość kształtowania nowych zespołów zabudowy w sposób uporządkowany i zoptymalizowany. Przeszkód dla podejmowania takich działań można upatrywać w:

- braku systemowych rozwiązań prawnych umożliwiających skuteczne działanie organów samorządowych w tym zakresie,
- niekorzystnej strukturze własnościowej i niewielkich zasobach gruntów komunalnych,
- silnym przywiązaniu do własności i powszechnym przekonaniu o związaniu prawa własności z prawem zabudowy terenu,
- społecznym przyzwoleniu dla wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, a wręcz żądaniu pozostawienia pełnej dowolności w zagospodarowaniu terenów przez ich właścicieli.

Wyrazem w/w tendencji jest ogromna liczba i rozproszenie zgłoszonych wniosków do planu. Władze samorządowe poddane są presji ze strony mieszkańców (i wyborców) na zwiększanie powierzchni terenów inwestycyjnych, pozostające w kolizji z zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Podejmowane rozstrzygnięcia planistyczne wychodzą więc naprzeciw oczekiwaniom wnioskodawców, lecz w dłuższej perspektywie mogą generować problemy przestrzenne, środowiskowe i ekonomiczne.

1.4. Planowane działania, w tym cele publiczne o charakterze ponadlokalnym

Podstawowym dokumentem, w którym określono zasady polityki przestrzennej w odniesieniu do obszaru województwa jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjęty Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Plan Województwa sytuuje Gminę Jabłonka w obszarze funkcjonalnym o nazwie „Park Górski" – szczególnej ochrony środowiska i krajobrazu oraz podnoszenia jakości usług turystycznych. Główne potencjały tego obszaru to zasoby ludzkie (relatywnie młoda społeczność) oraz zasoby naturalne: walory krajobrazowe, wody mineralne, występowanie źródeł geotermalnych, infrastruktura uzdrowiskowa, turystyczno-hotelowa i największa w Polsce baza sportów zimowych i kwalifikowanej turystyki aktywnej. Obszar spełnia w skali kraju ważne funkcje kulturowe.
Głównym wyzwaniem obszaru jest utrzymanie atrakcyjności turystyczne obszaru oraz osiągnięcie standardu usług turystycznych i sanatoryjnych konkurencyjnego w stosunku do regionów zagranicznych.
Jako kierunki działań rozwojowych obszaru „Park" Plan wskazuje m.in. (pominięto kierunki nie związane z Gminą Jabłonka):

- wprowadzenie programu antysmogowego, rozwój energii OZE,
- programowe działania na rzecz jakości architektury i likwidacja chaosu reklamowego,
- wzmożoną ochronę bioróżnorodności obszarów węzłowych i utrzymanie ciągłości powiązań pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo (korytarze ekologiczne).

Poniżej podano informacje o zamierzeniach zapisanych w Planie Województwa, dotyczących (wprost lub potencjalnie) obszaru gminy Jabłonka, w zakresie problematyki związanej z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym:

- Transport i komunikacja – zadania postulowane:
  - droga S7 – postulowany odcinek Rabka – Chyżne;
  - obwodnice na drogach wojewódzkich – obwodnica Jabłonki;

- Infrastruktura:
  - uzupełnienie sieci gazowniczej na obszarach gmin bez instalacji gazu sieciowego;

- Środowisko:
  - ustanowienie i ochrona ekologicznych obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych: Babiogórsko-Orawski Obszar Węzłowy, korytarze ponadregionalne - Korytarz Karpacki Graniczny i Korytarz Karpacki Pogórzy, korytarze regionalne (opisane jako: wg RODŚ i wg W. Jędrzejewskiego);

- Kształtowanie krajobrazu:
  - przeprowadzenie audytu krajobrazowego i zidentyfikowanie „krajobrazów priorytetowych";
  - utrzymanie różnorodności biologicznej łąk i pastwisk górskich poprzez prowadzenie gospodarki pasterskiej – zrównoważony rozwój i ochrona obszarów górskich w oparciu o gospodarkę pasterską; program typu „Owca";

- Przemysły czasu wolnego:
  - Szlaki kulturowe małopolski – realizacja prac łączących ochronę i zachowanie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń z kreowaniem wizerunku regionu i zwiększaniem ruchu turystycznego: wyposażenie w wiaty, miejsca odpoczynku i postoju dla pieszych, rowerzystów i turystów zmotoryzowanych, przegląd istniejących tablic informacyjnych pod kątem ich jakości i stanu technicznego.

1.5. Uwarunkowania wynikające ze zgłoszonych wniosków do studium

W odpowiedzi na zawiadomienie RIOŚ.6720.5.2013 Wójta Gminy Jabłonka z dnia 15.12.2014 r. o przystąpieniu do sporządzania studium – wnioski zgłosiły poniższe instytucje:

1. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie, Delegatura w Nowym Targu:
   - opracować studium kulturowe gminy
   - wprowadzić ustalenia odnośnie działań mających na celu zachowanie zabytkowej zabudowy
   - przedstawić zasoby budownictwa zabytkowego gminy
   - zamieścić informację o gminnym programie opieki nad zabytkami
   - zawrzeć w studium istniejące pomniki przyrody
   - przedstawić punkty i ciągi widokowe
   - ustalić strefy ochrony konserwatorskiej
   - przedstawić atrakcje turystyczne gminy i regionu
   - dostosować nową zabudowę do tradycyjnej zabudowy regionalnej
   - wprowadzić zakaz umieszczania anten satelitarnych na budynkach wpisanych do gminnej ewidencji i rejestru zabytków
   - ustalić zasady informacji wizualnej
   - przedstawić historię gminy

2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu:
   - na przedmiotowych terenach należy zapewnić zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru a także drogi pożarowe.

3. Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie:
   - na przedmiotowym obszarze nie ma terenów górniczych nadzorowanych przez OUG. Tym samym brak podstaw prawnych do działania Urzędu.

4. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie:
   - przekazano wniosek o uwzględnienie pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych oraz zapisów umożliwiających Dyrektorowi RZGW realizacje zadań statutowych.

5. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie:
   - przeanalizować rezerwy terenów oraz wziąć pod uwagę rzeczywiste potrzeby gminy
   - wziąć pod uwagę obszar Natura 2000, Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerwat Bembeńskie oraz korytarze ekologiczne

6. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Delegatura w Nowym Sączu
   - na obszarze objętym studium brak jest obiektów zaliczonych do kategorii „potencjalni sprawcy poważnych awarii"

7. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Krakowie:

- wniosek o uwzględnienie wymogów dotyczących zagospodarowania terenów wzdłuż drogi krajowej nr 7 Kraków – Chyżne, w zakresie odległości zabudowy, nowych włączeń, lokalnych powiązań komunikacyjnych,
- wniosek o utrzymanie terenu pod obwodnicę ujętą w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka

8. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie:
   - wniosek o uwzględnienie wymogów dotyczących zagospodarowania terenów wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 957 klasy technicznej G, w zakresie: linii rozgraniczających, uciążliwości, zasad powiązań komunikacyjnych, lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej

9. Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Rejon Nadzoru Urządzeń w Nowym Targu:
   - zachowanie strefy ochronnej od cieków naturalnych
   - zachowanie ciągłości cieków
   - możliwość prowadzenia prac remontowych w korytach cieków
   - zakaz grodzenia nieruchomości i budowy obiektów w sąsiedztwie cieków
   - pozostawienie obszarów zmeliorowanych do rolniczego wykorzystania
   - możliwość realizacji nowej zabudowy służącej celom przeciwpowodziowym i przeciwerozyjnym

10. Tauron Dystrybucja S.A.:
    - uwzględnić istniejące uzbrojenie energetyczne
    - przewidzieć rezerwy terenu dla rozbudowy sieci niskiego i średniego napięcia

11. PGNiG S.A.:
    - nie zgłasza uwag

12. Orange Polska, Dostarczanie i Serwis Usług:
    - utrzymanie istniejących urządzeń i sieci teletechnicznych z możliwością ich rozbudowy
    - zaopatrzenia terenów planowanych pod rozbudowę w kanalizację teletechniczną, kabli doziemnych i innych rozwiązań technicznych

Stanowiska nie przekazały poniższe organy:
- Wojewoda Małopolski
- Zarząd Województwa Małopolskiego
- Starosta Powiatu Nowotarskiego
- Wójt Gminy Bystra-Sidzina
- Wójt Gminy Czarny Dunajec
- Wójt Gminy Lipnica Wielka
- Wójt Gminy Raba Wyżna
- Wójt Gminy Spytkowice
- Wójt Gminy Zawoja
- Wojewódzki Sztab Wojskowy
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
- Komenda Wojewódzka Policji
- Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Krakowie
- Agencja Wywiadu
- Komenda Główna Straży Granicznej (sprawę przekazano do Śląsko-Małopolskiego Oddziału Straży Granicznej – bez odpowiedzi)
- Straż Graniczna Oddział Karpacki
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Targu
- Powiatowy Zarząd Dróg
- Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Nowy Targ
- Enion S.A. Rejon wysokich napięć
- PGNiG S.A. Zakład Gazowniczy w Krakowie
- PGNiG S.A. w Warszawie, Regionalny Oddział Przesyłu w Tarnowie, Terenowa Jednostka Obsługi w Krakowie

- Dyrektor Babiogórskiego Parku Narodowego.

Stosownie do art. 11 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt Gminy Jabłonka ogłosił o podjęciu przez Radę Gminy Jabłonka uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących studium. W wyznaczonym terminie, przypadającym na okres od 22.12.2014 r. do 20.01.2015 r. zgłoszonych zostało 179 wniosków od osób fizycznych i prawnych. Wnioski te zostały ujęte w zestawieniach tabelarycznych i przedstawione na planszy pokazującej ich przestrzenne rozmieszczenie.

Ponadto należy zaznaczyć, że:
Ogromna liczba wniosków zgłoszona była w latach 2011-2014, z kumulacją w roku 2013:
- rok 2011 – 36 wniosków,
- rok 2012 – 198 wniosków,
- rok 2013 – 1519 wniosków,
- rok 2014 – 87 wniosków (do końca maja 2014).

Wnioski te były przedmiotem analizy ukierunkowanej na ocenę możliwości ich uwzględnienia przy zachowaniu zgodności z aktualnie obowiązującym studium. Efektem przeprowadzonej oceny są uchwały Rady Gminy Jabłonka o przystąpieniu do sporządzania zmian planu (pkt 1.2.2. studium).

W okresie od czerwca 2014 r. do dnia 21.12.2014 r. – a więc po zamknięciu analiz, o których mowa powyżej, a przed ogłoszeniem o przystąpieniu do planu, wpłynęło 70 wniosków.

Po upływie terminu wyznaczonego na składanie wniosków – tj. po 20.01.2015 r. zgłaszane były kolejne wnioski (do dnia 12.06.2015 r., tj. do zakończenia Fazy II – 55 szt.).

Liczba zgłoszonych wniosków wskazuje na niezwykle wysokie oczekiwania co do wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, głównie mieszkaniowych, a także mieszkaniowo-usługowych. Wnioskodawcy wskazują tereny o różnych predyspozycjach, w wielu przypadkach są to tereny mogące stanowić naturalną kontynuację jednostek osadniczych. Jednakże znaczna liczba wniosków dotyczy terenów otwartych, oddalonych od zabudowy, położonych w terenach predysponowanych do ochrony przed zabudową z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe, a także na występujące zagrożenia osuwiskowe lub zalewowe.
Przy rozpatrywaniu wniosków, poza wymienionymi powyżej uwarunkowaniami, winny też być uwzględniane kwestie skali rozwoju gminy, zwłaszcza możliwości technicznego wyposażenia terenu – komunikacja, infrastruktura.

2. Zasoby i stan środowiska

2.1. Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna

Pod względem fizjograficznym zgodnie z podziałem na jednostki fizyczno–geograficzne wg J. Kondrackiego obszar gminy Jabłonka położony jest na terenie dwóch pod-prowincji:
- Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, w obręb której wchodzą mezoregiony: Pasmo Babiogórskie i Pasmo Podhalańskie
- Centralne Karpaty Zachodnie, w obręb której wchodzi: Kotlina Orawsko-Nowotarska.

Każda z wymienionych jednostek ma swój specyficzny styl i typowe dla niej rodzaje utworów skalnych. Ich charakterystyka przeprowadzona z północnego zachodu na południowy wschód wygląda następująco:
Fliszowe Zewnętrzne Karpaty Zachodnie – rozległe pasmo górskie zbudowane prawie wyłącznie z grubego kompleksu osadów fliszowych, sfałdowane w neogenie a następnie w miocenie. Serie fliszowe, z których zbudowane są Karpaty Zachodnie powstały w głębokich strefach basenu morskiego osiągając w rezultacie znaczne, dochodzące do kilkunastu kilometrów miąższości. Osady fliszowe to głównie piaskowce, zlepieńce i łupki wypiętrzone w okresie kredy i trzeciorzędu. Charakterystyczne cechy utworów skalnych stanowią tu płaszczowiny, łuski, skiby, powierzchniowe ruchy masowe, ostańce erozyjne (samotne skałki). W obrębie gminy reprezentowane są przez strefę beskidzką, do której wchodzi część Pasma Babiogórskiego i Pasma Podhalańskiego.

Pasmo Babiogórskie i Pasmo Podhalańskie tworzą skały osadowe. Zostały one wypiętrzone w okresie trzeciorzędu i noszą miano fliszu karpackiego. Są to naprzemianległe warstwy piaskowców magurskich, margli, łupków oraz iłów.

Centralne Karpaty Zachodnie w obrębie gminy to fragment Kotliny Orawsko-Nowotarskiej i część regionu Orawskie Działy.
Kotlina Orawsko - Nowotarska – region stanowiący najniższą i równocześnie najdalej wysuniętą na północ część Podhala (369 km^2). Osią doliny kieruje się na zachód Czarna Orawa i jej dopływ Piekielnik, na wschód – Czarny Dunajec, a od Nowego Targu – połączony Dunajec. Płynące z Tatr na północ rzeki Czarny i Biały Dunajec oraz Białka tworzą więc w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej jeden ciek o kierunku równoleżnikowym. Płaskie dno kotliny wyścielone jest trzema poziomami stożków glacifluwialnych, powstałych z materiału wynoszonego z Tatr. Część dna kotliny zajmują torfowiska wysokie.

Orawskie Działy – region naturalny na pograniczu polsko-słowackim, położony pomiędzy Kotliną Orawsko-Nowotarską na południowym wschodzie a masywami Pilska i Babiej Góry na północnym zachodzie. Do Kotliny Podhala włączony ze względu na typ krajobrazu i niewielkie wysokości względne. Zbudowany jest ze skał fliszowych (łupki, piaskowce), składa się z szeregu równoległych do siebie, niskich grzbietów („działów"), biegnących z północnego zachodu na południowy wschód, oddzielonych od siebie szerokimi dolinami potoków, należących do dorzecza Orawy.

2.2. Zasoby surowcowe

Obszar gminy zawiera złoża surowców pospolitych. Należy do nich wstępnie rozpoznane złoże w Jabłonce. Wg Dokumentacji geologicznej jest to złoże w kat. C2, złoże kruszywa naturalnego i surowca ilastego ceramiki budowlanej „Jabłonka" – KN 1464. Ze względu na niski stopień rozpoznania, złoża to zostało zakwalifikowane do grupy złóż wymagających zweryfikowania bilansu zasobów. Ponadto wytypowano 15 obszarów prognostycznych występowania kopalin, gdzie potencjalne zasoby dają merytoryczne podstawy prowadzenia dalszych prac dokumentacyjnych dla ewentualnej eksploatacji na potrzeby lokalne.

2.3. Świat roślinny i zwierzęcy

Obszar gminy jest silnie zróżnicowany pod względem szaty roślinnej. Wynika to z jego różnorodności geomorfologicznej, glebowej i klimatycznej oraz wpływu działalności gospodarczej człowieka. Ze względu na bogactwo przyrody ożywionej, na szczególną uwagę zasługują trzy obszary:

Pasmo Babiogórskie – region biogeograficzny – Alpejski.

Masyw Babiej Góry jest najwyższym pasmem górskim Beskidu Wysokiego. W obrębie masywu Babiej Góry występuje co najmniej 19 gatunków ptaków zasługujących na szczególną uwagę. Są to: drozd obrożny (0,5% populacji krajowej), płochacz halny (10%-20% populacji krajowej), sóweczka (2-3,5% populacji krajowej); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: cietrzew , dzięcioł białogrzbiety i jarząbek. Inne godne uwagi gatunki ptaków w tym regionie to: bocian czarny, dzięcioł czarny, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, lerka, muchołówka mała, puchacz, puszczyk uralski, włochatka i zimorodek.
Obszar ważny dla zachowania bioróżnorodności odznacza się bogatą florą (ok. 924 gat. roślin naczyniowych), a wśród niej występuje wiele gatunków rzadkich i zagrożonych oraz prawnie chronionych. Najcenniejszymi roślinami są okrzyn jeleni, który na Babiej Górze ma swoje jedyne stanowisko w Polsce i rogownica alpejska, takson endemiczny dla Babiej Góry. Na obszarze występuje ok. 2500 gatunków bezkręgowców. Bogata jest koleopterofauna (ok. 1500 udokumentowanych gatunków) z 14 gatunkami prawnie chronionymi. Interesujące gatunki zanotowano też wśród skąposzczetów Oligocheta (np. dżdżownica subalpejska) i niesporczaków Tardigrada (np. Echiniscus lapponicus). W masywie Babiej Góry występowała ongiś nadobnica alpejska - zachowały się jej siedliska, więc jest możliwa restytucja gatunku.

Charakterystyczna częścią pasma Babiogórskiego jest Pasmo Policy. Występujące tu gatunki ptaków zasługujące na szczególną uwagę to między innymi: cietrzew, dzięcioł czarny, dzięcioł trójpalczasty, głuszec (gniazduje powyżej 1% populacji krajowej) oraz jarząbek.

Czarna Orawa – region biogeograficzny – Kontynentalny

Charakterystyczny obszar obejmuje odcinek Czarnej Orawy od połączenia trzech źródłowych potoków powyżej miejscowości Podwilk do ujścia Lipnicy (dopływ Czarnej Orawy). Dno stopniowo zmienia się od zapiaszczonego, porośniętego glonami żwiru do piaszczystego, nieco zamulonego. Brzegi są przeważnie płaskie, miejscami „pourywane", porośnięte wikliną. Miejscami występują płaty łęgów. W otoczeniu głównie pastwiska i pola uprawne.
W rzece występuje bogata fauna ryb, z 5 gatunkami zagrożonymi. Do niedawna jedno z 2 naturalnych stanowisk głowacicy w Polsce (ostatnie notowania z lat siedemdziesiątych XX w). Jest to jedna z kilku ostoi zagrożonego Gobio kessleri w Polsce; ostoja minoga ukraińskiego. Stwierdzono tu też obecność 4 rodzajów siedlisk, pokrywających większość lądowego terenu obszaru:

- Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
- Zarośla wierzbowo –wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (z przewagą wierzby siwej)
- Górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe
- Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe

Torfowiska Orawsko – Nowotarskie - region biogeograficzny – Kontynentalny

Obszar jest fragmentem Kotliny Orawsko-Nowotarskiej. Torfowiska Nowotarskie to rozległy, należący do największych w Polsce, kompleks torfowisk wysokich oraz borów sosnowo-świerkowych i łęgów nadrzecznych. Torfowiska należą do typu bałtyckiego, w najlepiej zachowanych fragmentach (m.in. w północnej części Puścizny Wielkiej) mają wyraźnie zaznaczoną strukturę dolinkową. Torfowiska poprzecinane są licznymi potokami, wzdłuż których utrzymują się łąki ostrożeniowe. Część obszaru odwadniana jest rowami melioracyjnymi. Na okrajki torfowisk, które uległy już przesuszeniu, wkraczają gatunki łąkowe. Południową część obszaru pokrywają bory bagienne. Specyficzne, skrajne warunki środowiska powodują, iż ostoja jest obszarem bytowania borealnych gatunków roślin i zwierząt..
Występuje tu co najmniej 19 charakterystycznych gatunków ptaków. W okresie lęgowym obszar zasiedla cietrzew - około 10% populacji krajowej. Ponadto występuje co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, bocian czarny i puchacz; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bocian biały i głuszec. Inne występujące na tym obszarze gatunki ptaków to między innymi: błotniak stawowy, czapla biała, derkacz, dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, jarząbek, muchołówka mała, orlik krzykliwy, świergotek polny, brodziec piskliwy, czajka, krzyżówka, samotnik oraz sieweczka rzeczna. Stwierdzono występowanie trzech typów siedlisk przyrodniczych:

- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska
- bory i lasy bagienne

Jeden z największych w Polsce, cenny kompleks zbiorowisk torfowiskowych. Występuje tu wiele rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Obszar ważny dla ochrony bioróżnorodności: w ciekach na terenie torfowisk występują rasy (podgatunki) ryb uznane za specyficzne dla tych wód. Są to: płoć karpacka, kiełb dunajski i certa. Jedyne miejsce występowania czerwca. Występuje tu jedna z 3 najliczniejszych w Polsce populacji szlaczkonia torfowiskowego, a także kilka innych zagrożonych w skali kraju gatunków bezkręgowców ma tu swoje stanowiska.

Obszar gminy jest atrakcyjny dla łowiectwa. Wg danych z obwodów łowieckich tereny te zamieszkuje jeleń, sarna, dzik, wilk, lis oraz drobna zwierzyna łowna.

2.4. Obiekty przyrodnicze prawnie chronione

2.4.1. Babiogórski Park Narodowy

Babiogórski Park Narodowy (BPN) obejmuje północną i południową stronę masywu Babiej Góry wraz z najwyższym szczytem Beskidu Wysokiego - Diablakiem (1725 m n.p.m.). Park położony jest na terenie trzech gmin: Zawoja, Lipnica Wielka i Jabłonka. Na terenie gminy Jabłonka znajduje się jego enkawa „Syhlec".

Całkowita powierzchnia Parku wynosi 3391,55 ha. Lasy zajmują ponad 90% obszaru. W drzewostanie dominuje świerk, jodła i buk. Bory jodłowo-świerkowe tylko w niewielkim stopniu niegdyś użytkowane gospodarczo, zachowały pierwotny charakter. Zarośla kosodrzewiny zajmują ok. 10% obszaru parku narodowego. W partiach szczytowych znajdują się rumowiska skalne.

Park narodowy jest jedną z wielu, a zarazem najwyższą formą ochrony w naszym kraju. Jego cele i zasady funkcjonowania określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142 z późn. zm.). Określa ona precyzyjnie cele ochrony przyrody, którymi są między innymi: zachowanie różnorodności biologicznej, utrzymanie procesów ekologicznych, stabilności ekosystemów i ciągłości istnienia gatunków oraz kształtowanie postaw proekologicznych. Cele te realizowane są poprzez różne formy ochrony przyrody, z których najwyższą w Polsce są parki narodowe.

Park jest objęty programem *Man and the Biosphere* realizowanym przez UNESCO. W czerwcu 1976 roku Babia Góra jako jeden z pierwszych obszarów na świecie uzyskała status Rezerwatu Biosfery. Jego rozszerzenie o obszar całej otuliny nastąpiło we wrześniu 2001 roku. W rezerwacie wyróżnia się trzy strefy: centralną, buforową i przejściową, o różnych stopniach ochrony.

2.4.2. Rezerwat przyrody Bembeńskie i rezerwat przyrody Na Policy

Rezerwat chroniący fragmenty rzadko spotykanego ekosystemu boru świerkowego na torfie i podmokłe zabagnione drzewostany świerkowe oraz naturalne koryto potoku Bembeński wraz z jego wodnymi biocenozami. Znajdują się tutaj stanowiska jedliny ziołoroślowej wraz z chronionymi i rzadkimi subalpejskimi gatunkami ziołorośli. Całość powierzchni rezerwatu objęta jest ochroną czynną i wynosi 40,54 ha, powierzchnia otuliny 48,82 ha. Rezerwat jest własnością skarbu państwa w zarządzie Nadleśnictwa Nowy Targ.

Stan prawny rezerwatu reguluje rozporządzenie ws. jego utworzenia (Rozp. Nr 3/2001 Woj. Małop. z dn. 04.01.2001 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 4, poz. 17), oraz Zarz. Nr 38/10 Reg. Dyr. Ochr. Środ. z dn. 30.12.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 89, poz. 732)

Bezpośrednio przy północnej granicy gminy znajduje się rezerwat przyrody na Policy im. Z. Klemensiewicza. Chroni on górnoreglowy bór świerkowy, naturalny drzewostan w wieku średnio 140-200 lat. W przyszczytowych partiach występują fragmenty zarośli kosówkowych; rośnie tu pojedynczo i kępowo kosodrzewina i sporadycznie limba. Ekosystemy objęte ochroną rezerwatową są szczególnie wrażliwe na niekorzystne efekty nadmiernej eksploatacji drzewostanów w niższych partiach. Powierzchnia rezerwatu wynosi 13,21 ha. Rezerwat częściowo obejmuje tereny Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Sucha Beskidzka obr. Zawoja).

Stan prawny rezerwatu reguluje rozporządzenie ws. jego utworzenia – Rozp. Min. Ochr. Środ., Zas. Nat.i Leśn. z dnia 21.12.1998 r. (Dz. U. Nr 161 poz.1095).

2.4.3. Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 to najmłodsza z form ochrony przyrody, wprowadzona w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem do Unii Europejskiej. Obszary Natura 2000 powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Celem jest objęcie ochroną około 200 najcenniejszych i zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz ponad 1000 rzadkich i zagrożonych gatunków. Unikalność tej formy ochrony przyrody polega na tym, że kraje członkowskie tworzą sieć na podstawie jednakowych założeń określonych w prawie i wytycznych Unii Europejskiej, zarządzają nią przy zastosowaniu podobnych instrumentów, wspólnie troszczą się o odpowiednie środki finansowe i jej promocję.
Na terenie Gminy Jabłonka znajdują się 3 obszary specjalnej ochrony ptaków (PLB) oraz 2 obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (PLH), kolejne 2 obszary PLH graniczą z Gminą Jabłonka.

Obszary specjalnej ochrony ptaków:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Babia Góra PLB120011

Powierzchnia obszaru wynosi 4 915,6 ha. Stan prawny regulują: 1) dokument utworzenia - Rozp. Min. Środ. z dn. 05.09.2007 r. (*Dz. U. Nr 179 poz. 1275*), 2) Rozp. Min. Środ. z dn. 27.10.2008 r. (*Dz. U. Nr 198 poz. 1226*); 3) Rozp. Min. Środ. z dn. 11.01.2011 r. (*Dz. U. Nr 25 poz. 133*).
Masyw Babiej Góry jest najwyższym pasmem górskim Beskidu Wysokiego, zbudowanym z fliszu karpackiego, w którego skład wchodzą głównie piaskowce, łupki i margle. Północne stoki są strome, powstałe w wyniku obrywów bloków skalnych. Charakteryzują się dużo bardziej urozmaiconą rzeźbą w porównaniu z południowymi, które są dużo łagodniejsze. Grzbiet jest obszarem wododziałowym pomiędzy zlewnią Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego. Spośród innych, niższych pasm Beskidów, Babia Góra wyróżnia się typową dla wysokich gór, wyraźną strefowością klimatyczno-roślinną oraz obecnością piętra kosodrzewiny. Lasy zajmują ponad 90% obszaru. W drzewostanie dominuje świerk, jodła i buk. Bory jodłowo-świerkowe tylko w niewielkim stopniu niegdyś użytkowane gospodarczo, zachowały pierwotny charakter. Zarośla kosodrzewiny zajmują ok. 10% obszaru parku narodowego. W partiach szczytowych znajdują się rumowiska skalne.
Obszar leży w obrębie Rezerwatu Biosfery „Babia Góra". Występuje co najmniej 16 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej C3, C6): drozd obrożny (> 0,5% populacji krajowej), płochacz halny (10%-20% populacji krajowej, CK), sóweczka (2-3,5% populacji krajowej, CK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: cietrzew (CK), dzięcioł białogrzbiety (CK) i jarząbek.

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Pasmo Policy PLB120006

Powierzchnia obszaru wynosi 1 190,1 ha. Stan prawny regulują: 1) dokument utworzenia - Rozp. Min. Środ. z dn. 27.10.2008 r. (*Dz. U. Nr 198 poz. 1226*), oraz 2)Rozp. Min. Środ. z dn. 11.01.2011 r. (*Dz. U. Nr 25 poz. 133*)

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Torfowiska Orawsko-Nowotarskie PLB120007

Powierzchnia obszaru wynosi 8 218,5 ha. Stan prawny regulują: 1) dokument utworzenia - Rozp. Min. Środ. z dn. 05.09.2007 r. (*Dz. U. Nr 179 poz. 1275*), 2) Rozp. Min. Środ. z dn. 27.10.2008 r. (*Dz. U. Nr 198 poz. 1226*); 3) Rozp. Min. Środ. z dn. 11.01.2011 r. (*Dz. U. Nr 25 poz. 133*).
Obszar jest fragmentem Kotliny Orawsko-Nowotarskiej, której powstanie związane jest z wypiętrzeniem górotworów Beskidów i Tatr. Dno Kotliny zbudowane jest z fliszu z naniesionymi utworami czwartorzędowymi. W plejstocenie spływające z gór prarzeki naniosły tu warstwy żwirów, piasków, nieprzepuszczalnych iłów. Grubość ich pokładów dochodzi do 1300 m. Torfowiska Nowotarskie to rozległy, należący do największych w Polsce, kompleks torfowisk wysokich oraz borów sosnowo-świerkowych i łęgów nadrzecznych. Około 9-10 tys. lat temu rozpoczął się, trwający do dziś, proces wzrostu torfowisk. Należą one do typu bałtyckiego. W najlepiej zachowanych fragmentach (m.in. w północnej części Puścizny Wielkiej) mają wyraźnie zaznaczoną strukturę kępkowo-dolinkową. Torfowiska poprzecinane są licznymi potokami, wzdłuż których utrzymują się łąki ostrożeniowe. Część obszaru odwadniana jest rowami melioracyjnymi. Na okrajki torfowisk, które uległy już przesuszeniu, wkraczają gatunki łąkowe. Południową część obszaru pokrywają bory bagienne. Specyficzne, skrajne warunki środowiska powodują, iż ostoja jest obszarem bytowania borealnych gatunków roślin i zwierząt. Badania paleontologiczne pozwoliły poznać florę i faunę tego terenu, a także dostarczyły danych o początkach działalności człowieka.
Występuje co najmniej 13 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla cietrzew (PCK) - ca 10% populacji krajowej (C6), co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy (PCK), bocian czarny i puchacz (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje bocian biały i głuszec (PCK).

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

- Ostoja Babiogórska PLH120001 (graniczy z Gminą Jabłonka)

Obszar o powierzchni 3350,43 ha. Stan prawny reguluje Decyzja Komisji Nr 2008/218/WE z dn. 25.01.2008 r. (*Dz. Urz. UE L 77/106 z dn. 19.03.2008 r*.)

- Czarna Orawa PLH120002

Obszar o powierzchni 183,99 ha. Stan prawny reguluje Decyzja Komisji Nr 2008/218/WE z dn. 25.01.2008 r. (*Dz. Urz. UE L 77/106 z dn. 19.03.2008 r*.)

- Na Policy PLH120012 (graniczy z Gminą Jabłonka)

Obszar o powierzchni 765,75 ha. Stan prawny reguluje Decyzja Komisji Nr 2008/218/WE z dn. 25.01.2008 r. (*Dz. Urz. UE L 77/106 z dn. 19.03.2008 r.*)

- Torfowiska Orawsko-Nowotarskie PLH120016

Obszar o powierzchni 8 255,62 ha. Stan prawny reguluje Decyzja Komisji Nr 2008/218/WE z dn. 25.01.2008 r. (*Dz. Urz. UE L 77/106 z dn. 19.03.2008 r.*)

Plany zadań ochronnych ustanowiono dla następujących obszarów Natura 2000:

- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pasmo Policy PLB120006,
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 12 stycznia 2015 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Na Policy PLH120012,
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 12 sierpnia 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czarna Orawa PLH120002.

2.4.4. Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu

Na obszarze gminy Jabłonka obejmuje powierzchnię całej Gminy, z wyłączeniem obszaru Babiogórskiego Parku Narodowego. Utworzony został pierwotnie jako *Obszar Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego* rozporządzeniem nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. (Dz. Urz. Woj. Nowosądeckiego Nr 43, poz. 147), następnie, już z nową nazwą, rozporządzeniem Nr 92/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 24 listopada 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 806 poz. 4862). Od 2012 roku funkcjonuje na mocy uchwały Nr XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, poz. 1194) w sprawie *Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*, zmienionej uchwałą Nr XXXIV/578/13 Sejmiku Woj. Małopolskiego z dnia 25 marca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 3130)

Funkcja ochronna wynika z wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których Obszar Chronionego Krajobrazu jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL. Obszarowo przeważają zróżnicowane ekosystemy leśne. Wśród cennych ekosystemów naturalnych na obszarze gminy Jabłonka wyróżniają się kompleksy torfowisk wysokich w płd-zach. części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (tzw. Torfowiska Orawskie).

Na terenie Obszaru zabrania się:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 25 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Od niektórych z powyższych zakazów ustanowiono wyjątki wymienione co do przedmiotu i zakresu wyłączenia, w § 3 ust. 2, 3, 4 i 5 wymienionej powyżej uchwały Nr XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, poz. 1194, ze zm. z 2013 r. poz. 3130).

2.4.5. Pomniki przyrody

Na terenie gminie Jabłonka znajduje się 5 pomników przyrody wpisanych do rejestru:

- Grupa drzew: lipa (3 szt.), dąb (1 szt.) we wsi Podwilk; nr rejestru woj.: 121105-001; utworzono Dec. RL-op-8311/230/68 PWRN w Krakowie z dn. 10.08.1968 r.; lokalizacja – w otoczeniu starego dworku; obwód: od 390 do 410 cm; (adnotacja o braku 1 lipy i 1 dębu);
- klon jawor (Acer pseudoplatanus) we wsi Zubrzyca Górna; nr rejestru woj.: 121105-002; utworzono Dec. RL-op-8311/231/68 PWRN w Krakowie z dn. 10.08.1968 r.; lokalizacja: dz. nr 5784, przy zabudowaniach gospodarczych właściciela; obwód 380 cm, wysokość 19 m;
- grupa drzew świerk (2 szt.) we wsi Jabłonka; nr rejestru woj.: 121105-003; utworzono Dec. RL-op-8311/159/74 Urz. Woj. w Krakowie z dn. 15.11.1974 r.; lokalizacja: w lesie Wspólnoty Leśnej Jabłonka, w oddz. 4, uroczysko „Lisie Jamy"; obwód: 260 cm i 276 cm; wysokość 37 m; położone w granicach obszaru Natura 2000 – PLB120007 i PLH120016 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie;
- grupa drzew: lipa (6 szt.) we wsi Orawka; nr rejestru woj.: 121105-004; utworzono Dec. RLS-op-7140/36/78 Woj. Nowosąd. z dn. 30.10.1978 r.; lokalizacja: dz. nr 2/1 na placu przykościelnym po wschodniej stronie; obwód: od 250 do 650 cm;
- jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) we wsi Orawka; nr rejestru woj.: 121105-005; utworzono Rozp. Nr 19 Woj. Nowosąd. z dn. 21.06.1996 r. (Dz. Urz. Woj. Nowosąd. Nr 26/96, poz. 69); lokalizacja: dz. nr 2/1 na placu przykościelnym od strony drogi Kraków-Chyżne; obwód: 295 cm; wysokość: 19 m.

2.4.6. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Znaczna część spośród występujących w masywie Babiej Góry i na przyległych terenach Karpat gatunków flory i fauny podlega prawnej ochronie gatunkowej. Do roślin podlegających ścisłej ochronie prawnej należą m. in.: skrzyp olbrzymi, wildlicz alpejski, wroniec widlasty, widłak jałowcowaty, widłak goździsty , paprotka zwyczajna, paprotnik kolczysty, paprotnik Brauna, paprotnik ostry, podrzeń żebrowiec, kosodrzewina, zawilec narcyzowy, tojad mocny, tojad dzióbaty, goździk okazały, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, goryczka trojeściowa, goryczka kropkowana, gnidosz Hacqueta, rojnik górski, niebielistka trwała, omieg górski, dziewięćsił bezłodygowy, ciemiężyca zielona, szafran spiski, ozorka zielona, kukułka Fuchsa i szerokolistna, kruszczyki szerokolistny i błotny, gółka długoostrogowa, gołek białawy, gnieźnik leśny, storczyca kulista, storczyk męski, wyblin jednolistny, listera jajowata, listera sercowata, parzydło leśne, podkolan biały.

Ponadto reprezentowane są zagrożone gatunki roślin ujęte w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin. Są to krytycznie zagrożone (kategoria zagrożenia - CR): rogownica alpejska, występująca wyłącznie na Babiej Górze oraz okrzyn jeleni, symbol Babiogórskiego Parku Narodowego, a poza Babią Górą rosnący tylko na izolowanym stanowisku w Beskidzie Śląskim. Dwa pozostałe gatunki tzn. gnidosz Hacqueta i tojad mocny morawski uznane zostały za narażone (kategoria zagrożenia - VU).

Do zwierząt podlegających ścisłej ochronie prawnej należy zaliczyć:

- Płazy: salamandra plamista, traszka (grzebieniasta, zwyczajna, karpacka Triturus montandoni, górska), kumak górski, ropucha (szara, zielona), żaby wodna, jeziorkowa i trawna, rzekotka drzewna Hyla, grzebiuszka ziemna.
- Gady: zaskroniec zwyczajny, jaszczurka (żyworodna, zwinka), padalec zwyczajny, gniewosz plamisty, żmija zygzakowata.
- Ptaki: większość występujących gatunków, m.in. dzięcioły (czarny, zielony, pstry duży, białogrzbiety, krętogłów), bocian biały, derkacz, puszczyk, sóweczka, skowronek, jaskółka Dymówka, Oknówka, drozdy, mysikrólik, wilga, zięba, czyż, krzyżodzioby, szczygieł, kulczyk, trznadel, głuszec, cietrzew, kukułka, jemiołuszka, pustułka, kowalik, szpak, kos, rudzik, pliszki, pluszcz, sikorki, myszołów zwyczajny, orzeł przedni.

- Ssaki: niedźwiedź brunatny, wilk, ryś, nietoperze (gacek wielkouch, nocek Natterera, nocek wąsatek, nocek rudy, mroczek posrebrzany, mroczek pozłocisty, mroczek późny oraz borowiec wielki), jeż wschodni, kret, rzęsorek rzeczek, zębiełek karliczek, ryjówka (aksamitna, górska, malutka), smużka, żołędnica, koszatka, popielica i orzesznica, wiewiórka, wydra, gronostaj.

2.4.7. Korytarze i powiązania ekologiczne.

Korytarze ekologiczne to sieć połączeń umożliwiających migracje zwierząt, roślin i grzybów. Powinny one zapewniać przede wszystkim połączenia między terenami stanowiącymi podstawowe siedliska dla zwierzyny. Istotnym elementem sieci ekologicznej są istniejące i projektowane obszary Natura 2000. W północnej części gminy, w rejonie Babiej Góry, duże kompleksy leśne (Babiogórski Park Narodowy) stanowią obszar węzłowy w sieci obszarów chronionych. Na terenie gminy Jabłonka można wyróżnić dwa korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym: jeden przebiegający od masywu Babiej Góry (obszaru węzłowego) w kierunku Pasma Podhalańskiego, drugi w kierunku Działów Orawskich i Kotliny Orawskiej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazuje system przyrodniczo-krajobrazowy Małopolski, obejmujący obszary węzłowe i korytarze ekologiczne. W odniesieniu do obszaru Gminy Jabłonka Plan wskazuje:

- Babiogórsko-Orawski Obszar Węzłowy,
- korytarze ponadregionalne - Korytarz Karpacki Graniczny i Korytarz Karpacki Pogórzy,
- korytarze regionalne - wg RDOŚ i wg W. Jędrzejewskiego.

2.5. Zasoby wodne

2.5.1. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Jabłonka hydrograficznie położony jest w dorzeczu Czarnej Orawy, tj. nad Czarną Orawą (Jabłonka, Orawka, Podwilk) i jej dopływami: Chyżnym (Chyżne), Syhlcem (Lipnica Mała) i Zubrzycą (Zubrzyca Dolna i Górna). Należy on do zlewiska Morza Czarnego. Przy granicach gminy, na terenie Słowacji, znajduje się ogromny sztuczny zbiornik wodny – Jezioro Orawskie, zwane Morzem Orawskim.
Rzeka Czarna Orawa - lewobrzeżny dopływ Orawy, poprzez Wag i Dunaj zasila zlewisko Morza Czarnego. Jest rzeką transgraniczną z Republiką Słowacką. Całkowita jej długość wynosi 49,7 km (w gminie 18 km). Wypływa u podnóża Bukowińskiego Wierchu na wysokości 850 m n.p.m. W odcinku źródłowym zwana jest Orawką. W granicach Polski zlewnia Czarnej Orawy osiąga 359,6 km^2 i posiada rzeźbę górską. Na terenie gminy rzeka przyjmuje następujące dopływy:

- potok Zubrzycki – długość w gminie 15 km,
- potok Syhlec – 14 km,
- potok Chyżny – 7 km,
- potok Piekielnik – 5 km.

Reżim hydrologiczny wyżej wymienionej rzeki i potoków w gminie określany jest jako reżim nie wyrównany z wezbraniami wiosennymi, letnimi i zimowymi oraz z deszczowo-gruntowym zasilaniem. Wybitnie nie wyrównany odpływ w cyklu rocznym i wieloletnim, długotrwałe okresy niskich przepływów i wysokie wezbrania powodują, że wykorzystanie tych wód jest dość trudne. Szkody powodziowe ograniczają dobrze utrzymane budowle regulacyjne.

Część cieków na terenie gminy zachowała naturalny charakter koryt, regulowanych jedynie lokalnie w miarę potrzeb. Koryta potoków najbardziej zagrażające istniejącym budynkom zostały uregulowane (np. potok Zubrzyca). Część drobnych cieków odwadniających podmokłe i torfowiskowe tereny w Kotlinie Orawskiej została ujęta w rowy odwadniające i zatraciła naturalny charakter. W ostatnim dziesięcioleciu, większość rowów odwadniających rejony torfowisk została wyłączona z użytkowania jako obiekty melioracyjne. Dzięki zaniechaniu konserwacji, następuje w ich sąsiedztwie stopniowe przywracanie naturalnych stosunków wodnych. Jednakże lokalnie podejmowane są działania polegające na udrożnieniu i pogłębieniu rowów odwadniających, co znacząco przyspiesza odpływ wód z obszarów torfowiskowych.

2.5.2. Wody podziemne

Zbiornik wód podziemnych w trzecio- i czwartorzędowych utworach żwirowo-piaszczystych, wyścielających grubą warstwą dno Kotliny Orawsko - Nowotarskiej jest fragmentem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 440 „Dolina Kopalna Nowy Targ". W obrębie Karpat fliszowych wyodrębniono zbiornik wód podziemnych: GZWP nr 439 Magura (Gorce) i LZWP Zbiornik warstw Magura (Babia Góra). Podstawowe znaczenie dla indywidualnego zaopatrzenia w wodę mieszkańców mają też zbiorniki skalne w utworach fliszowych, zwłaszcza w piaskowcach fliszu magurskiego (w rejonie Działów Orawskich), stoków Pasma Babiogórskiego i Pasma Policy. Zbiorniki w skałach fliszowych mają charakter szczelinowy. Wody gruntowe nie tworzą tu ciągłego zwierciadła a głębokość ich zalegania jest zmienna – na ogół w granicach kilku do kilkunastu metrów.

Wypływy wód podziemnych – źródła, młaki, wycieki – są bardzo liczne, lecz o niewielkiej wydajności, przeważnie znacznie poniżej 1l/sek. Gęstość wypływów wynosi od kilku do kilkunastu na km^2. Na obszarach zbudowanych z piaskowców spotyka się niekiedy źródła o większej wydajności (1-2 l/sek.).

Ciekawostką hydrologiczną dużego formatu są źródła skalne w masywie Babiej Góry. Źródła te występują w górnych częściach Pasma Babiogórskiego, dowodząc znacznej zdolności gromadzenia wód przez piaskowiec magurski. Woda podziemna, zebrana w skalnych częściach Babiej Góry, krąży w strefie powierzchniowej, pociętej szczelinami tektonicznymi i wietrzeniowymi. Największa ich ilość znajduje się na pograniczu grzbietu i górnej części południowej i północnej stoku. Wyrównana wydajność tych źródeł przez cały rok (1-5 l/s) wskazuje na dużą stabilność zasobów wód podziemnych, a stała ich temperatura (ok. 3 ºC) dowodzi, że krążenie wody jest głębokie i wynosi do kilkunastu metrów. Stopień mineralizowania skalnych źródeł – pozostaje w porównaniu do wszystkich innych źródeł babiogórskich – mały i wynosi ok. 50 mg/l. Źródła skalne występują we wszystkich większych żlebach i niszach skalnych.

2.6. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Lesistość

Wpływ na florystyczny obraz Orawy przez wieki wywierały: działalność człowieka, urzeźbienie, nawodnienie i rodzaje gleb. W miarę rozwoju osadnictwa powierzchnie zajęte przez lasy były stopniowo wypierane przez rolnictwo, utrzymując się do dzisiaj tylko w trudniej dostępnych rejonach gór lub na terenach podmokłych. Większy obszar lasów pokrywa zach. część Kotliny Orawsko-Nowotarskiej. Większe fragmenty lasów, głównie świerkowych, zachowały się również w rejonach: Żeleźnicy, Wielkiego Działu, Bukowińskiego Wierchu i Pająkowego Wierchu. Najbardziej zalesionym obszarem pozostały masyw Babiej Góry, Kiełek oraz rejon od szczytu Beskidów (769 m) ku wschodowi, czyli grzbiet na Słowackiej Drodze.

W strukturze gatunkowej przewagę mają drzewa iglaste. Dominują głównie lasy świerkowe, stanowiące w dużej mierze lasy monokulturowe tzn. jednowiekowe i jednogatunkowe. W niewielkim procencie na stokach południowych występuje jodła. W rejonie masywu Babiej Góry charakterystyczne są bory świerkowe - lasy o charakterze najbardziej pierwotnym niezniszczone działalnością człowieka. Pod względem struktury wiekowej lasy omawianego obszaru zalicza się głównie do III i IV klasy wiekowej.

Lesistość i stan prawny gruntów leśnych gminy Jabłonka na tle powiatu i województwa. Według danych z 31.12.2013.WUS

	Powierzchnia gruntów leśnych w ha	Lesistość podana w %	Stan prawny gruntów leśnych		
			Własność Skarbu Państwa	Własność gmin	Własność prywatna
Gmina Jabłonka	7095,1	**33,5**	1014,1(14,2%)	14,1(0,2%)	6066,9(85,5%)
Powiat nowotarski	55039,6	**37,1**	16565,3(30,1%)	1772,0(3,2%)	36702,3(66,7%)
Województwo małopolskie	440104,0	**28,6**	238734,1(54,2%)	11854,3(2,7%)	189515,6(43%)

Procent powierzchni zajmowanej przez lasy jest w gminie nieco niższy niż w powiecie, ale wciąż przewyższa wskaźnik lesistości województwa. Charakterystyczna dla gminy jest duża przewaga ilości lasów w posiadaniu prywatnym nad lasami należącymi do Skarbu Państwa.

Rolnictwo

Użytki rolne zajmują ok.60,5% powierzchni gminy. Na terenie gminy dominują gleby IV i V klasy bonitacyjnej. Pod względem przydatności rolniczej określanej klasą bonitacyjną, 33,7% gleb gminy należy do klasy IV, 35,5% - klasy V, 21,5% do klasy VI, a zaledwie 0,02% do klasy III. Ze względu na pochodzenie, przeważają gleby górskie i podgórskie. Są to gleby brunatne kwaśne oraz wyługowane, jak również słabo wykształcone gleby szkieletowe. Wzdłuż koryta rzeki Czarna Orawa z naniesionych materiałów aluwialnych wykształciły się mady. Gleby szkieletowe zajmują szczytowe partie najwyższych wzniesień. Są to prawie wyłącznie gleby leśne w małym stopniu zmienione przez człowieka. Odgrywają one ważną rolę hydrogeologiczną z uwagi na duże zdolności retencyjne. Gleby gliniaste mają największe rozprzestrzenienie. Zaliczane są one do gleb kwaśnych, średnio zasobnych w próchnicę, potas i magnez, a ubogie w przyswajalny fosfor.

W oparciu o kryteria przyrodniczo-ekonomiczne obszar Gminy zaliczany jest, jako strefa podgórska, do obszaru o znacznych walorach krajobrazowych oraz średnich i trudnych warunkach do produkcji rolniczej. Rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw jest bardzo duże. Gospodarstwa o powierzchni do 5 ha stanowią około 89% ogólnej liczby gospodarstw. Z ogólnej ilości 20.747 ha powierzchni gruntów, użytków rolnych w Gminie jest 12.738 ha (60,1%), a 7.110 ha stanowią lasy, tj. 33,5% powierzchni gruntów ogółem. Obecnie na tym terenie funkcjonuje 4.378 gospodarstw rolnych. W Gminie trudno określić dominujący kierunek gospodarki rolnej, jednak tradycyjnym profilem produkcji jest hodowla bydła. Obserwuje się powolny zanik produkcji rolnej. Wynika to przede wszystkim z braku motywacji ekonomicznej; produkcja rolna na niewielką skalę jest coraz mniej opłacalna. Ponadto młodzi ludzie, którzy przejęli gospodarstwa często wyjeżdżają do pracy za granicę lub do większych ośrodków miejskich.
Według dostępnych danych z ostatnich lat, na terenie gminy Jabłonka znajduje się ponad 7 tys. gospodarstw rolnych. W większości są to małe i rozdrobnione gospodarstwa rolne.
Na terenie Gminy funkcjonują wspólnoty urbarialne. Jest to forma własności wspólnej terenu. Dotyczy to głównie obszarów leśnych, jednak niektóre ze wspólnot posiadają tereny wykorzystywane dla potrzeb działalności gospodarczej, np. urbar w Jabłonce jest właścicielem obszaru, na którym organizowany jest jarmark. Własność wspólnot na terenie Gminy to łącznie kilka tysięcy hektarów. Wspólnoty działają w Jabłonce, Chyżnem, Lipnicy Małej, Podwilku, Zubrzycy Dolnej i Zubrzycy Górnej.

2.7. Walory turystyczno-rekreacyjne

Warunki przyrodnicze zapewniają zróżnicowane warunki dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Obszarem o najmniej korzystnych warunkach jest południowy, równinny obszar gminy, pozbawiony wybitniejszych cech atrakcyjności krajobrazowej. Dzieli się on jednak na dwie części zasadniczo różne pod względem atrakcyjności turystycznej: część zachodnia, równinna i bezleśna, pozbawiona jest cech atrakcyjności; istniejące w części wschodniej zespoły torfowisk wysokich i podmokłych lasów z ich specyficznym krajobrazem, florą i fauną reprezentują bardzo wysoką wartość przyrodniczą oraz zupełnie odmienne od sąsiednich masywów górskich i niepowtarzalne cechy krajobrazu. Mogą zatem stać się przedmiotem zainteresowania wciąż zyskujących na popularności w krajach rozwiniętych kierunków rekreacji: eko i agroturystyki oraz wypoczynku aktywnego. Centralna część gminy reprezentuje wysokie walory krajobrazu kulturowego z pięknymi otwarciami widokowymi na Tatry i Babią Górę oraz licznymi zabytkami. Wybitnie wysokie walory posiada północna część gminy stanowiąca przedpole Babiogórskiego Parku Narodowego.

Podstawowe wartości przyrody i zagospodarowania gminy, pozwalające liczyć na rozwój turystyki i rekreacji, to:

- atrakcyjny przyrodniczo rejon torfowisk wysokich, mimo silnych zniszczeń spowodowanych ich eksploatacją i odwodnieniem, z potencjalnymi możliwościami "turystyki ekologicznej" oraz niektórych form wypoczynku aktywnego połączonych ze zwiedzaniem;
- atrakcyjne przyrodniczo i widokowo trasy turystyczne (szlaki piesze, drogi leśne itp.) na grzbietach i zboczach pasma Policy;
- możliwości wyznaczenia i przygotowania tras wędrówkowych o charakterze przyrodniczym i krajobrazowym, pieszych, rowerowych;

- zagospodarowanie przestrzenne - stosunkowo niska gęstość zaludnienia, skupienie zabudowy w dolinach, szerokie przestrzenie o bardzo wysokich walorach widokowych, zabudowa wsi, posiadająca możliwości adaptacji jako obiekty usług turystycznych i agroturystycznych.

Mankamentem poważnie obniżającym walory turystyczne gminy jest zanik tradycyjnej regionalnej architektury mieszkalnej i gospodarczej (domy z „wyżkami"). Liczne pozostające jeszcze obiekty ulegają degradacji i prawdopodobnie zanikną wobec braku skutecznych metod ich ochrony. Dotychczasowe próby wprowadzania architektury nawiązującej do wzorów regionalnych trudno zaliczyć do udanych, nieco lepsze pod tym względem są przykłady inwestycji publicznych z ostatnich kilku lat. Niemniej jednak większość budynków mieszkaniowych i usługowych nie reprezentuje wysokich walorów architektonicznych.

2.8. Zagrożenia środowiska

2.8.1. Tereny zalewowe

Zagrożenia zalewowe związane są z wezbraniami głównych cieków wodnych: Czarnej Orawy i jej dopływów – potoków: Zubrzycki, Syhlec, Chyżny, Piekielnik.

Rozpoznanie zagrożeń powodziowych jest niewystarczające. Dla zlewni Czarnej Orawy nie zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego jak i mapy ryzyka powodziowego, o których mowa w przepisach ustawy Prawo wodne. Stan ten może zmienić się nie wcześniej niż w roku 2019, ale tylko w przypadku, jeżeli przy aktualizacji Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego Czarna Orawa zostanie objęta mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Zlewnia Czarnej Orawy nie była też objęta studium ochrony przeciwpowodziowej, tj. opracowaniem sporządzanym na podstawie przepisów Prawa wodnego obowiązujących wcześniej, tj. w latach 2001-2011.
W chwili obecnej jedynymi materiałami określającymi zasięgi zagrożeń zalewowych są ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Jabłonka, w których wskazane zasięgi zagrożeń są identyczne, oparte na starych materiałach źródłowych pochodzących jeszcze z lat 90-tych ub. stulecia lub nawet wcześniejszych (stare opracowania fizjograficzne, obecnie już niedostępne).

Wobec braku nowych opracowań konieczne jest oparcie o ww. dostępne materiały, przy czym pożądana byłaby próba ich weryfikacji, oparta o dwa elementy: analizę zgodności zasięgów zalewowych z treścią mapy topograficznej (w nawiązaniu do warstwic) z korektą w miejscach wskazujących na niewłaściwe wyznaczenie linii zalewów (zadanie dla zespołu projektowego studium) oraz uwzględnienie wiedzy o występujących zjawiskach powodziowych w ostatnich latach – ewentualne dane w tym zakresie musiałaby zostać przekazane ze strony Urzędu Gminy.

Studium nie wskaże w pełni wiarygodnych zasięgów zagrożeń powodziowych, dlatego też ustalenia w tym zakresie winny być traktowane jako orientacyjne wytyczne dla przyszłych opracowań planistycznych. W przypadku opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego przyszłe plany miejscowe powinny być opracowane z uwzględnieniem tych map oraz wynikających z nich zasad (możliwości i ograniczeń) w zagospodarowaniu terenów, stosownie do obowiązujących przepisów prawnych.

2.8.2. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego (SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej) na obszarze Gminy Jabłonka występują liczne obszary zagrożeń osuwiskowych, obejmujące ponad 170 osuwisk zakwalifikowanych jako:
- osuwiska aktywne ciągle,
- osuwiska aktywne okresowo,
- osuwiska nieaktywne,

oraz tereny zagrożone ruchami masowymi.

Łączna powierzchnia osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi wynosi ponad 400 ha.

Na rysunku studium wskazano granice osuwisk z rozróżnieniem stopnia ich aktywności oraz tereny zagrożone ruchami masowymi. Wykorzystano materiały udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Nowym Targu oraz dane dostępne na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego, zawierające informacje charakteryzujące osuwiska, m.in. elementy rzeźby wewnątrzosuwiskowej, jak: skarpy główne, ściany obrywów, rowy osuwiskowe i progi wewnątrzosuwiskowe, a także zbiorniki wód powierzchniowych oraz podmokłości, młaki, wysięki i źródła.

2.8.3. Zanieczyszczenie środowiska

Obszar Gminy Jabłonka charakteryzuje się brakiem zakładów przemysłowych zanieczyszczających w sposób znaczny środowisko naturalne. Również na obszarach sąsiednich nie występują takie zakłady przemysłowe. W związku z tym brak jest większych zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego. Jedynymi istotnymi zanieczyszczeniami na terenie gminy są ścieki komunalne, zanieczyszczenie komunikacyjne oraz tzw. niska emisja. Zanieczyszczenie ściekami komunalnymi udało się w znacznym stopni wyeliminować poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i można się spodziewać że po osiągnięciu planowanego całkowitego skanalizowania gminy uda się ten problem wyeliminować. W sezonie zimowym istnieje problem zanieczyszczenia powietrza tzw. niską emisją. Powodem takiego stanu rzeczy jest wykorzystywanie przez mieszkańców do ogrzewania budynków pieców węglowych. Zanieczyszczenie środowiska w regionie nie jest duże. Dobry stan środowiska naturalnego jest dużym atutem gminy.

3. Zasoby i warunki ochrony krajobrazu kulturowego i dóbr kultury

3.1. Charakterystyka kulturowa obszaru

Pod względem kulturowym całość gminy położona jest na obszarze Orawy – krainy historyczno-geograficznej położonej w dorzeczu rzeki Orawy, otaczającej Tatry od zachodu i północnego zachodu. Obecnie większa część Orawy znajduje się na terytorium Słowacji. Polska Orawa ograniczona jest: od wschodu Pasmem Podhalańskim i Kotliną Nowotarską, od północy Beskidem Żywieckim z Babia Górą, od zachodu Górami Kisuckimi i fragmentem Małej Fatry, od południa Górami Choczańskimi i Rohaczami w Tatrach Zachodnich.
Cała Orawa dzieli się na cztery części i leży na przygranicznych obszarach Polski i Słowacji. Powierzchnia regionu wynosi nieco ponad 1600 km^2 , z czego 300 km^2 leży w granicach Polski i nazywane jest Czarną Orawą. Polska część zajmuje południowe stoki Beskidu Wysokiego i równiny Kotliny Orawskiej, zajmuje dorzecze Czarnej Orawy i Lipniczanki. Jest częścią Powiatu Nowotarskiego. Nieformalną stolicą jest Jabłonka, siedziba największej gminy, która składa się z 7 wiosek. Znacznie mniejsza gmina Lipnica Wielka łączy 2 wsie. Pozostałe 5 wsi Orawy polskiej przynależy administracyjnie do powiatów podhalańskich: Raby Wyżnej i Czarnego Dunajca.

Obszar Orawy ukształtowany jest przez przenikanie się kultur i jest nierozerwalnie związany z historią Polski, Węgier i Słowacji. Cały obszar Górnej Orawy a tym samym Gminy Jabłonka, zawiera zabytki stanowiące o bogactwie i różnorodności tego regionu. Na terenie Gminy wyróżnia się miejsca o dużej wartości dla historyków sztuki i miejsca o ogromnej wartości dla ludności, a nie figurujące w statystykach zabytków. Ponadto region ten jest bardzo bogaty kulturowo. Z pokolenia na pokolenie są przekazywane zwyczaje orawskie. Działają tutaj kapele i zespoły regionalne oraz artyści ludowi, którzy podtrzymują tradycje orawskie ubogacając jeszcze bardziej ten wielobarwny teren.

3.2. Historia Orawy

Wioski Białej i Czarnej Orawy mają wspólny historyczny i kulturowy rodowód. Od czasu założenia wioski należały do Królestwa Węgier. Do roku 1330 Orawa wchodziła w skład żupy Zwoleńskiej. Od roku 1331 stała się osobną żupą ze stolicą w Velicnej. Po spaleniu tejże przez pomocnicze wojska Jana III Sobieskiego w roku 1683 stolicą Orawy stał się Dolny Kubin. Żupa Orawska wchodziła w skład majątku królów węgierskich i przydzielona była w nagrodę osobom zasłużonym dla panującego.

Górną część Orawy zasiedlali przeważnie ludzie przychodzący z Dolnej Orawy i Wołosi, których na granice królestwa sprowadził król Maciej Korwin. Byli oni uchodźcami z terytorium obecnej Rumuni, uciekającymi przed naporem tureckim. Król wykorzystał ich do obsadzenia północnych, słabo zaludnionych terenów Orawy. W roku 1474 król udzielił Wołochom przywileju, na mocy którego ochraniali gród Likavka i Zamek Orawski. Mogli oni paść swoje stada na ziemiach królewskich, mogli swobodnie się przemieszczać, oprócz daniny owczej nie byli obciążeni podatkami.
Po śmierci Macieja Korwina Orawa przechodziła z rąk do rąk kolejnych możnowładców, aż w 1556 r. nadana została na własność magnackiemu rodowi węgierskiemu Thurzo. Na obszarach gdzie dotychczas paśli swoje stada wołosi Thurzowie rozpoczęli szeroko zakrojoną akcję osiedleńczą. W drugiej połowie XVII w. założone zostały wioski na terenie Białej i Czarnej Orawy. Osiedleńcy korzystali z długiego jak na obecne czasy zwolnienia z podatków. Skutkowało to masowym napływem ludności z terenów dzisiejszej Słowacji jak również strumieniem uciekinierów z Królestwa Polskiego. Po zakończeniu akcji osiedleńczej rodzina Thurzo przeszła na luteranizm. Ponieważ większość ich poddanych byłą wyznania katolickiego próbowali siłą nawracać poddanych. Doszło do walk religijnych i innych nieszczęść, klęsk głodowych i epidemii, które spustoszyły wioski orawskie. W wieku XVIII nastąpiła druga akcja osiedleńcza, w której powstały ostatnie wioski i zasiedlono wyludnione. W XIX w. po walkach Wiosny Ludów nastąpiła likwidacja poddaństwa, nieco później gminom wiejskim nadano obszary pod wypas owiec i bydła.
Rodzina Thurzo po śmierci Juraja Thurzo, który nie miał męskiego potomka aby zachować na własność Orawę, której zgodnie z królewskim nadaniem nie można było dzielić, utworzyła rodzaj zarządu, który nazwany został Komposesoriatem Orawskim. Na jego czele stał dyrektor, który dbał, aby majątek przynosił członkom rodu należytą rentę.
Po zakończeniu I wojny światowej nastąpił podział Orawy na część północną, która weszła w skład państwa polskiego i większą część południową, która weszła do Republiki Czechosłowacji. Na krótko obie części włączono do jednego państwa - Słowacji, w czasie II wojny światowej. Po zakończeniu wojny nastąpił ponowny podział, podczas którego doszło do zamieszek i przesiedleń ludności.

3.3. Charakterystyka miejscowości gminy

Chyżne

Najdalej na południe wysunięta orawska wioska, która rozciąga się długim szeregiem domów na płaskowyżu, wzdłuż Chyżniańskiego Potoku, wypływającego z wielkiego , podmokłego Lasu Jabłonczańskiego na dziale wodnym Czarnej Orawy i Czarnego Dunajca. Na wschód od wsi rozciągają się puścizny – kompleks torfowisk wysokich. Wieś została założona w 1619 r., pierwotnie była osadą pasterską. W 1787 r. erygowano parafię katolicką. Kościół pod wezwaniem św. Anny postawiono w 1901 r. Wcześniej stał tu drewniany kościółek zakupiony od Wielkiej Lipnicy w 1770 r. W czasie drugiej wojny światowej zniszczeniu uległo wiele drewnianych chat orawskich, a także kościół św. Anny. W starej plebani pochodzącej z 1800 r. znajduje się muzeum regionalne. Ponadto we wsi znajduje się wiele zabytków kultury materialnej: kapliczek, przydrożnych dzwonnic oraz stylowych budynków.

Jabłonka

Pierwsza wzmianka o Jabłonce pochodzi z roku 1368. Wówczas król Kazimierz Wielki ustanowił tu komorę celną na szlaku, którym wywożono sól wielicką na Węgry. Lokacja wsi nastąpiła w roku 1558 na prawie wołoskim. Jabłonka posiada najstarszy przywilej lokacyjny ze wszystkich wsi polskiej Orawy. Wieś dość szybko rozwijała się korzystając z dogodnego położenia. Na mieszkańcach ciążyło wiele obowiązków względem panów orawskich Thurzonów. W wiekach XVII i XVIII na dziejach wsi, jak i całej Górnej Orawy zaciążyły wojny religijne, powstania, przemarsze wojsk, głody i zarazy. Niewiele mniej tych nieszczęść dotykała Orawę również w XIX w. Do wzrostu zamożności mieszkańców przyczyniła się uprawa lnu oraz produkcja płótna. Z Jabłonki ruszały taż tratwy orawskich flisaków zwanych tu pełtnikami. Jednak większość mieszkańców utrzymywała się przez wieki z uprawy nieurodzajnej ziemi. Parafia katolicka została erygowana w 1787. Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego zbudowany został w 1817 r. W początkach XX w. Jabłonka była ośrodkiem budzenia polskiej myśli narodowej. Od lat międzywojennych pełni funkcję centrum administracyjnego polskiej Orawy. Obecnie jest siedzibą największej gminy orawskiej. Od roku 1953 działa tu pierwsza szkoła średnia – Liceum Ogólnokształcące.
Jabłonka ma charakter małego miasteczka. To żywy ośrodek gospodarczy i kulturalny. Wieś jest znana ze środowych jarmarków. Rozwija się handel przygraniczny.

Lipnica Mała

Położona jest u stóp Babiej Góry, równolegle do Lipnicy Wielkiej. Wieś założył sołtys Jan Kral w 1608 r, na prawie wołoskim. Przybył on na te tereny z drugiej strony Babiej Góry. W początkach wieś liczyła 28 gospodarstw. W roku 1659 ich liczba zwiększyła się do 63 domów z 315 obywatelami. Wyludnienie wsi nastąpiło podczas przemarszu wojsk litewskich pod Wiedeń. Pod koniec XVIII w. liczba ludności zwiększyła się do ponad 1000 osób. Mieszkańcy zajmowali się rolnictwem, pasterstwem, produkcją sukna i uprawą lnu. Wieś przez długi okres podlegała parafii w Jabłonce, później w Lipnicy Wielkiej. Pierwszy kościół lipniczanie zbudowali w 1800 r. z drewna. Dopiero w 1919 r. powstała parafia Mała Lipnica. Budynek kościoła powstał wcześniej, bo w połowie XIX w. Ziemia górno-orawska jest mało urodzajna a klimat nie sprzyja rolnictwu, to też wzrost liczby ludności połączony z jej niedożywieniem powodował epidemie, które nastąpiły w XVIII i XIX w. Z powodu braku środków do życia znaczna część ludności emigrowała na dolne ziemie Królestwa Węgierskiego oraz do Ameryki.
Zabudowa Lipnicy Małej rozkłada się po obu stronach potoku Syhlec. Stanowi przykład typowego budownictwa orawskiego , które coraz bardziej znika z krajobrazu wsi orawskiej.

Orawka

Założona została w 1585 r. W tamtych czasach, wszystkie wioski zakładane w dorzeczu Czarnej Orawy nazywane były Oravka. Dzisiejsza Orawka nosiła przydomek - Nepolomnica. W czasach kontrreformacji Orawka była centrum katolicyzmu na Orawie Polskiej. Budowniczym pierwszego katolickiego kościoła pod wezwaniem Jana Chrzciciela był proboszcz Jan Szczechowicz z Ratułowa. Świątynia - klejnot budownictwa drewnianego powstała w roku 1651. W XIX w. wieś była centrum przerobu i handlu płótna orawskiego. Obecnie Orawka jest miejscowością o wybitnych walorach letniskowych, z doskonałym nasłonecznieniem i warunkami klimatycznymi, Wieś posiada najlepiej rozwiniętą infrastrukturę turystyczną na Orawie polskiej. Starodawna osada zachowała już tylko nieliczne chaty z wyżką, tak typowe dla orawskiego budownictwa. Poza kościołem św. Jana Chrzciciela we wsi znajduje się wiele innych zabytków sakralnych - kamiennych figur i kapliczek.

Podwilk

Leży u zbiegu Orawki i Bukowińskiego Potoku. Nazwa wywodzi się od założyciela i pierwszego sołtysa Feliksa Wilczka. Wieś założona została w 1585 r. W 1658 r. w nagrodę za pomoc cesarzowi w walce z protestantami, Wilczkowie wraz z sołtysami Moniakami z Zubrzycy oraz Bukowińskimi z Podszkla, otrzymali na własność dobra sołeckie i zostali nobilitowani. Początkowo w Podwilku działał zbór luterański, na miejscu którego wzniesiono w 1658 kościół katolicki. Obecny, pod wezwaniem św. Marcina wzniesiono w 1767 r.

Zubrzyca Dolna

Dzieje wsi ściśle związane są z historią Zubrzycy Górnej. Założenie wsi datuje się na rok 1619. W 1659 r. mieszkało tu już 524 ludzi. Podczas wojen kuruckich liczba mieszkańców dramatycznie spadła. W roku 1712 zasiedlone były zaledwie 3 role. Liczba ludności stopniowo rosła, by w roku 1778 dojść do 436. Były tu wtedy 2 młyny i browar. Mieszkańcy oprócz rolnictwa zajmowali się uprawą lnu i produkcją płótna. Wieś należała do parafii w Jabłonce, a od roku 1787 do Górnej Zubrzycy. Jako samodzielna parafia istnieje od 1989 r., kiedy zbudowano tu kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Szkaplerznej.
Wieś jest przedłużeniem Zubrzycy Górnej w kierunku Jabłonki. Zabudowa wsi rozciąga się wzdłuż potoku Zubrzyckiego. Wieś zachowuje wiele cech budownictwa drewnianego, charakterystycznego dla Orawy, m.in. poprzez oryginalne domy z „wyżką".

Zubrzyca Górna

Leży w beskidzkiej części Orawy, u podnóża Policy i Babiej Góry. Wieś powstała w latach 1604-1619 na prawie wołoskim. W historii wsi jaki i całej Orawy zasłużył się ród sołtysi Moniaków. Pierwszy drewniany kościół postawiono w 1714 r. i podlegał on parafii w Podwilku. Parafię erygowano w roku 1787. Obecny kościół murowany pochodzi z 1814 r. Rodzina Moniaków pozostawiła po sobie jeszcze jedną pamiątkę - Dworek rodowy w otoczeniu zabudowań folwarcznych. Stał się on zaczątkiem dzisiejszego Orawskiego Parku Etnograficznego. Skansen jest główną atrakcją turystyczną Orawy polskiej. Zubrzyca Górna jest długą wsią o układzie i charakterze podobnym do Zubrzycy Dolnej.

3.4. Krajobraz kulturowy

Wsie Górnej Orawy lokowane były na prawie wołoskim, zmodyfikowanym dla potrzeb rolnego systemu osadniczego. Jako podstawę przyjęto tu wcześniejsze rozproszone osadnictwo zarębkowe o charakterze pastersko- hodowlanym, ujmując je w nowe układy limitacji gruntów o charakterze łanowym.
System osadniczy zaprowadzony na Górnej Orawie zdeterminował kształt sieci osadniczej i zabudowę nowo powstałych wsi. Regularne pasowe nadziały gruntowe rozmierzone były od miejsc najdogodniejszych, jakimi było zwykle dno doliny z przepływającym potokiem i biegnącą przy nim drogą, w stronę okolicznych wzniesień. Przy drogach skupiała się zabudowa osadnicza, przybierająca tu charakter luźnych łańcuchówek, z czasem zagęszczonych poprzez kolejne siedliska, powstające w wyniku podziałów rodowych ról.

Cechy krajobrazu kulturowego gminy Jabłonka, wyznaczają:
- ślady lokowania wsi na tzw. prawie wołoskim,
- mała architektura śródpolna i przydrożna – figury, kapliczki, krzyże, a także dzwonnice burzowe lotaryńskie),
- występowanie charakterystycznych dla Orawy form architektonicznych (chaty z wyżką)
- kultywowanie zwyczajów orawskich.

Tradycyjnym typem krajobrazu kulturowego obszaru jest krajobraz długich wsi („łańcuchówek") o luźnej zabudowie, rozciągniętych wzdłuż dróg biegnących dolinami potoków oraz pól pokrywających zbocza i wierzchowiny Działów Orawskich wąskimi zagonami usytuowanymi poprzecznie do osi dolin i grzbietów (ustrój niwowy). Ten typ krajobrazu zachował się również na dnie Kotliny Orawskiej (Chyżne). Wyższe partie górskie oraz tereny o dużych spadkach, mało żyzne, lub w Kotlinie Orawskiej silnie podmokłe pokrywają lasy.
Przekształcenia krajobrazu, których tempo wzrosło w ostatnich dziesiątkach lat, dotyczą zarówno układów przestrzennych zabudowy jak i terenów otwartych. Następuje silna ekspansja nowej zabudowy poza zwarte struktury osiedleńcze. Wymiana substancji mieszkaniowej i budowa nowych domów oraz obiektów usługowych spowodowała nie tylko zwiększenie gabarytów budynków, ale i zmianę formy architektonicznej, materiału i kolorystyki budynków, ogrodzeń i małej architektury. Przemiany te doprowadziły do wzrostu ekspozycji zabudowy w krajobrazie. Jednocześnie następuje zmniejszenie intensywności upraw, lub nawet całkowite zaniechanie uprawy części gruntów oraz wzrost powierzchni leśnej, zarówno poprzez celowe zalesianie, jak i ekspansję roślinności drzewiastej na grunty nie uprawiane.

Tereny położone w dolinie Orawy długo zachowały swoją odrębność kulturową i zachowały pewną izolację co pozwoliło na wykształcenie oryginalnego budownictwa, o odrębnej formie, widocznej między innymi w programach użytkowych domów mieszkalnych, ich konstrukcjach i detalach zdobniczych. O charakterze tych domostw świadczyły zachowane do niedawna przykłady dawnego budownictwa mieszkalnego i gospodarczego, dziś już niezmiernie rzadkie w krajobrazie orawskich wsi. Szczególnie rozpowszechnioną formą na Orawie była tzw. chata z wyżką.

3.5. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Według rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego, stan na luty 2015:

- Jabłonka – kościół par. p.w. Przemienienia. Pańskiego, A-73 z 3.01.1969 [A-846/M]

obejmuje: budynek kościoła w całości wraz z najbliższym otoczeniem w obrębie ogrodzenia
Kościół parafialny w Jabłonce zbudowany na miejscu d. kościoła drewnianego w latach 1802-1817, murowany, jednonawowy z prezbiterium zamkniętym półkoliście - posiada od zachodu wieżę kwadratową, wysuniętą nieco przed lico fasady, o podziałach ramowych, nakrytą baniastym hełmem z dwukondygnacjową latarnią. W nawie sklepienia na gurtach. Obiekt wraz z otoczeniem posiada duże wartości zabytkowe, architektoniczne, historyczne i krajobrazowe.

- Jabłonka – chałupa nr 483, Kl.V-115/12/55 - przeniesiona do skansenu w Zubrzycy Górnej

- Jabłonka - chata Paśś-Filipek, st.rej.nr 542 - w 1958 r. przeniesiona do skansenu w Zubrzycy Górnej

- Lipnica Mała - dom nr 13, A-488 z 02.04.1987 [A-911/M] - skreślony decyzją z dnia 15.11.2011 r.

- Lipnica Mała - dom nr 25, A-489 z 02.04.1987 [A-912/M]- skreślony decyzją z dnia 15.11.2011 r.

- Orawka - kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, A-167 z 22.01.1970 [A-952/M]

obejmuje: budynek kościoła w całości wraz z najbliższym otoczeniem w obrębie cmentarza przykościelnego w granicach ogrodzenia.
Kościół wzniesiony ok. poł. XVII w., jednonawowy, z wielobocznie zamkniętym prezbiterium od wschodu i murowaną kaplicą z XVIII w. oraz kwadratową wieżą po stronie zachodniej - stanowi wyjątkowo cenny przykład budownictwa drewnianego o dużych walorach architektonicznych, artystycznych i historycznych.
Jest najstarszym zabytkiem na terenach polskiej Orawy.

- Orawka - farbiarnia nr 61, A-487 z 02.04.1987 [A-953/M]

obejmuje: budynek dawnej farbiarni w Orawce nr 61, nr działki 63/3 - w granicach działki.
Budynek kamienny, trzykondygnacyjny z głębokimi piwnicami o grubych murach z zachowanymi lunetami. Nakryty dachem dwuspadowym, gontowym, z pięknie opracowanymi szczytami o charakterze barokowym.
Jest to jedyny na terenie Orawy zachowany budynek farbiarni - pamiątka przemysłu ludowego z XVIII w.

- Podwilk - kościół par. p.w. św. Marcina, A-740 z 18.05.1994 [A-975/M]

obejmuje kościół w granicach działki ew. nr 4050/1.
Kościół wzniesiony w 1767 roku. Budowla murowana, jednonawowa o ramowych podziałach elewacji z węższym i niższym prezbiterium zamkniętym półkoliście. Nawa sklepiona beczkowo, na osi fasady usytuowana wieża czworograniasta z kruchtą w przyziemiu, nakryta baniastym hełmem krytym blachą. Dach dwuspadowy z dekoracyjną wieżyczką na sygnaturkę krytą gontem.
Kościół zbudowany w styku klasycystycznym („Józefińskim") jako jeden z kilku na terenie Orawy (Sidzina, Lipnica Wielka, Jabłonka).

- Podwilk - cmentarz żydowski, A-589 z 15.12.1989 [A-974/M]

obejmuje działkę ewid. nr 7249/4.
Zgodnie z decyzją wokół cmentarza należy zachować strefę ochrony widokowej o szer. 100 m od granic cmentarza. Wszelkie działania inwestycyjne, bądź zmieniające sposób zagospodarowania terenu chronionego muszą uzyskać akceptację WKZ.
Cmentarz pochodzi z przełomu XIX/XX w. Zajmuje powierzchnię ok. 0,2 ha. Zarośnięty wielogatunkową roślinnością drzewiasto-krzewiastą. Położony pod lasem na południowych wzgórzach przy polnej drodze Podwilk - Orawka.
Teren cmentarza stanowi prostokątna kwatera z resztkami kamiennego ogrodzenia. Wewnętrzny układ przestrzenny jest mało czytelny. Przetrwało ok. 50 nagrobków w postaci pionowych prostokątnych płyt zamkniętych półkoliście, a także graniastych obelisków.
Cmentarz żydowski jest jedynym tego typu cmentarzem na terenie Orawy, zawierającym cenny zbiór nagrobków - historycznej pamiątki po licznej społeczności żydowskiej.

- Podwilk - zespół plebański Podwilk 289 składający się z budynku plebanii oraz budynku gospodarczego, A-153/M z 28.07.2008 r. – skreślony decyzją z dnia 26.09.2016 r.

- Podwilk - drewniany budynek mieszkalny Podwilk 311, A-154/M z 28.07.2008 r. - skreślony decyzją z dnia 23.09.2016 r.

- Zubrzyca Dolna - zagroda nr 291, A-183 z 07.03.1985 [A-1165/M] - skreślony decyzja z dnia 15.03.2005 r., przeniesiona do skansenu w Zubrzycy Górnej

- Zubrzyca Górna - zagroda nr 231 (przys. Zimna Dziura), A-182 z 03.07.1985 [A-1166/M]

obejmuje zagrodę - nr działki 13164.
Zagroda dwubudynkowa w układzie szeregowym z sąsiedztwem dzwonnicy. Budynek mieszkalny z wyżką, drewniany, podpiwniczony, dach gontowy czterospadowy. Budynek gospodarczy drewniany, zrębowy, szerokofrontowy, dach gontowy czterospadowy. Zagroda o wybitnych walorach krajobrazowo-architektonicznych.

- Zubrzyca Górna - zagroda nr 268, A-428 z 17.02.1975 [A-1167/M]

Dec. z dnia 17.02.1075 r. obejmuje zagrodę w całości, w tym: bud. mieszkalny, stodołę, studnię, kuźnię i piwnicę oraz jej otoczenie wraz z drzewostanem, w obrębie parceli będącej przedmiotem własności.
Zagroda zawiera budynki drewniane, kryte gontem i dranicami (kuźnia), będąca przykładem ludowego regionalnego budownictwa orawskiego.

- Zubrzyca Górna - zagroda nr 450, A-184 z 20.02.1985 [A-1168/M] - przeniesiona do skansenu w Zubrzycy Górnej – skreślony decyzją z dnia 26.09.2016 r.

- Zubrzyca Górna - drewniany budynek gospodarczy nr 158, A-155/M z 28.07.2008 r. – skreślony decyzją z dnia 26.09.2016 r.; budynek przeniesiony do skansenu w Zubrzycy Górnej.

3.6. Obiekty objęte gminną ewidencją zabytków

W okresie sporządzania studium Gminna Ewidencja Zabytków nie została zatwierdzona przez Wójta Gminy Jabłonka.
Na zlecenie Gminy, w roku 2013, opracowane zostały karty ewidencji zabytków dla Gminnej Ewidencji Zabytków. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie (Delegatura w Nowym Targu) zaakceptował przekazaną dokumentację. GEZ nie została jednak zatwierdzona, lecz Gmina przeprowadziła weryfikację kart, przypuszczając, że listą objęto zbyt dużą liczbę obiektów, w tym nie posiadających wartości kulturowych. W wyniku weryfikacji stwierdzono zasadność wycofania z listy znaczącej liczby obiektów. Propozycje Gminy zostały uwzględnione przez WKZ jedynie częściowo; pismem z dnia 30.06.2017 r. WKZ (Delegatura w Nowym Targu) przekazał wykaz obiektów zabytkowych (566 obiektów + 2 proponowane), którą uznaje za obowiązującą.

Wykaz ten zostaje zamieszczony w rozdziale V – Aneks do niniejszego opracowania.

Stosownie do przepisu art. 145 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz.U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z poźn. zm.) oraz w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. *o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, który stanowi, że „*do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, oprócz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz* ustaleń *planów ochrony parków kulturowych, inne zabytki nieruchome wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.*"

W poszczególnych miejscowościach gminy zasoby obiektów zabytkowych przedstawiają się następująco:

- Chyżne 48 obiektów,
- Jabłonka 88 obiektów,
- Lipnica Mała 122 obiekty,
- Orawka 56 obiektów,
- Podwilk 94 obiekty,
- Zubrzyca Dolna 58 obiektów,
- Zubrzyca Górna 102 obiekty.

Szczegółowy wykaz obiektów, z podaniem danych adresowych oraz numerów kart ewidencyjnych, zamieszczono na końcu opracowania w rozdziale IV – Aneks. Ich położenie wskazano na planszach części graficznej studium, wraz z numeracją obiektów odpowiadającą numerom kart poszczególnych obiektów.

3.7. Stanowiska archeologiczne

Na obszarze gminy Jabłonka występują udokumentowane stanowiska archeologiczne.

obszar AZP	**miejscowość**	**nr stanowiska**		**klasyfikacja chronologiczno-kulturowa**
		w miejscowości	na obszarze	
AZP 112-54	Zubrzyca Górna	1	1	punkt osadniczy / obozowisko tymczasowe – neolit; *uwaga: stanowisko położone poza obszarem sołectwa Zubrzyca Górna, na obszarze gminy Bystra-Sidzina*
		2	2	punkt osadniczy – późne średniowiecze
		3	3	punkt osadniczy – o. nowożytny
		4	4	punkt osadniczy – późne średniowiecze; punkt osadniczy – o. nowożytny
		5	5	punkt osadniczy – o. nowożytny
AZP 113-54	Podwilk	1	8	obozowisko – wczesna epoka brązu
		2	10	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		3	7	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		4	9	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		5	11	obozowisko – wczesna epoka brązu
		6	12	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
		7	13	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		8	16	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
		9	14	obozowisko – wczesna epoka brązu
		10	15	obozowisko – wczesna epoka brązu
		11	17	obozowisko – wczesna epoka brązu
	Zubrzyca Dolna	4	4	ślad osadnictwa – neolit / wczesna epoka brązu
		5	5	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
		6	6	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
	Zubrzyca Górna	3	1	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
		4	3	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		5	2	ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu
113-55	Podwilk	12	13	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		13	14	ślad osadnictwa – epoka kamienia / wczesny brąz
114-54	Jabłonka	21	4	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		22	5	obozowisko – epoka kamienia
		23	6	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		19	7	obozowisko – epoka kamienia
		20	8	obozowisko – epoka kamienia – paleolit obozowisko – epoka kamienia – neolit
		18	9	ślad osadnictwa – neolit
		17	10	obozowisko – epoka kamienia
		16	11	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		14	12	obozowisko – epoka kamienia
		15	13	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		13	14	obozowisko – neolit / w. brąz
		6	15	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		9	16	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		12	17	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		11	18	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		24	26	obozowisko – neolit / w. brąz
		25	27	ślad osadnictwa – epoka kamienia

obszar AZP	miejscowość	nr stanowiska		klasyfikacja chronologiczno-kulturowa
		w miejscowości	na obszarze	
	Orawka	1	19	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		6	20	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		2	21	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		3	22	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		4	23	obozowisko – epoka kamienia
		7	24	ślad osadnictwa – epoka kamienia *uwaga: stanowisko położone na obszarze sołectwa Jabłonka*
		5	25	obozowisko – epoka kamienia
	Zubrzyca Dolna	1	3	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		2	2	ślad osadnictwa – epoka kamienia
		3	1	ślad osadnictwa – epoka kamienia
115-54	Jabłonka	26	1	punkt osadniczy – mezolit, X-VII tys. BC
		27	2	punkt osadniczy – późne średniowiecze / okres nowożytny
		28	3	punkt osadniczy – późne średniowiecze / okres nowożytny
		29	4	punkt osadniczy – okres nowożytny
		30	5	punkt osadniczy – późne średniowiecze / okres nowożytny
		31	6	punkt osadniczy – późne średniowiecze

Stanowiska archeologiczne podlegają ochronie przed zniszczeniem, w szczególności wynikającym z prowadzenia prac ziemnych lub zabudowy terenu. W terenach przeznaczonych na cele zabudowy oraz w przypadkach gdy występuje potrzeba działań budowlanych lub robót ziemnych, dopuszcza się zmianę zagospodarowania terenu w obrębie stanowisk archeologicznych. przy czym wykonywanie robót ziemnych i lokalizację obiektów budowlanych winno odpowiadać wymaganiom ochrony tych stanowisk, w tym dotyczących przeprowadzenia odpowiednich badań rozpoznawczych, stosownie do regulacji zawartych w przepisach odrębnych.

3.8. Postulowane formy ochrony zasobów kulturowych

Ocena zasobów i walorów środowiska kulturowego gminy wskazuje na celowość utworzenia różnorodnych form jego ochrony (*wg opracowania Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Krakowie pn. „Zasoby kulturowe gmin województwa nowosądeckiego", Kraków, 1998*):

- Rezerwat kulturowy w Zubrzycy Górnej.
  Na celowość jego powołania wskazują wybitne wartości związane ze skansenem – muzeum etnograficznym mieszczącym się na terenie tej miejscowości, który obejmuje cenne obiekty budownictwa ludowego oraz liczne zabytki ruchome, będące również rzadkim świadectwem dawnego przemysłu wiejskiego i ludowych zwyczajów;
- Park kulturowy w Orawce.
  Ze względu na wyjątkowe walory artystyczne i historyczne ochroną powinien zostać objęty zespół kościoła parafialnego z przyległym cmentarzem i sąsiadującą farbiarnią;
- Strefy ochrony konserwatorskiej.
  Wiążą się z potrzebą ochrony wysokich wartości kulturowych tradycyjnego układu ruralistycznego i elementów zabudowy wiejskiej w miejscowościach Chyżne, Lipnica Mała oraz Zubrzyca Dolna, a także ochrony poszczególnych obiektów zabytkowych w Jabłonce i Podwilku.

Powyżej wskazane formy ochrony nie znajdują odzwierciedlenia w ustaleniach uchwalonego w roku 2018 Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

4. Warunki i jakość życia mieszkańców

4.1. Uwarunkowania demograficzne

Liczba ludności gminy Jabłonka wynosi 18 320 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2013 r.)
Średnia gęstość zaludnienia wynosi 86 osób / km².

Porównanie liczby ludności, powierzchni i gęstości zaludnienia gminy Jabłonka do sąsiednich gmin, oraz na tle powiatu i województwa. Dane WUS na dzień 31.12.2013 r.

	Liczba ludności	Powierzchnia	Gęstość zaludnienia (liczba osób na km^2
Gmina Jabłonka	18 320	212	85
Czarny Dunajec	22 065	218	102
Lipnica Wielka	5 944	67	88
Raba Wyżna	14 517	89	163
Spytkowice	4 372	32	136
Powiat nowotarski	189 623	1 474	129
Województwo małopolskie	**3 360 581**	**15 183**	**221**

Gmina Jabłonka ma zbliżoną powierzchnię do sąsiadującej z nią od wschodu gminy Czarny Dunajec i nieco mniejszą od niej liczbę ludności i gęstość zaludnienia. Ta ostatnia wartość jest bardzo podobna dla Jabłonki i przylegającej do niej od zachodu gminy Lipnica Wielka – znacznie mniejszej od Jabłonki, pod względem powierzchni i ludności. We wszystkich pozostałych gminach sąsiadujących, a także w powiecie i województwie, gęstość zaludnienia znacznie przewyższa tą charakterystyczną dla gminy.

Zmiany demograficzne
W kontekście zmian demograficznych istotna jest ocena tempa przyrostu rzeczywistego (uwzględniającego jedynie ludność zameldowaną na pobyt stały). W tym celu bierze się pod uwagę dwa czynniki: przyrost naturalny oraz saldo migracji.

Tab. Przyrost naturalny w 2013 r., według danych Małopolskiego Urzędu Statystycznego w Krakowie

	na 1000 ludności	w liczbach bezwzględnych
Gmina Jabłonka	3,7	67
Powiat nowotarski	2,3	443
Województwo małoposkie	**1,2**	**4030**

Gminę Jabłonka cechuje wyższy przyrost naturalny w porównaniu do województwa małopolskiego, a także powiatu nowotarskiego. W powiecie jest tylko kilka gmin pod względem przyrostu naturalnego znacznie przewyższających Jabłonkę (Lipnica Wielka: 8,1; Łapsze Niżne: 5,8). Wynika to z „hybrydowego" charakteru Jabłonki, o którym mówi Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa: *przestrzenie „hybrydowe" – mają pewne cechy obszarów wiejskich, ale wyraźnie wyższą gęstość zabudowy i dominację budynków jednorodzinnych, wznoszonych przez osoby niezwiązane albo związane pośrednio czy marginalnie, z produkcją rolniczą. (...) Większość tych terenów zaczyna tworzyć całkowicie oryginalną i bardzo ekstensywną formę zagospodarowania przestrzennego. Obszary suburbiów i hybrydowe to najbardziej dynamiczne demograficznie terytoria Małopolski. Ich ludność w ostatnich latach zwiększała się trzykrotnie szybciej niż ludność wsi tradycyjnych.*

Wg prognoz rok 2026 ma być przełomowy w przyroście naturalnym (ilość zgonów zrówna się z ilością urodzeń).

Uproszczone przewidywania po roku 2020 dla migracji w powiecie nowotarskim – czy to wewnętrznych czy zagranicznych – każą zachować ostrożność w ocenie tego, co będzie się działo w tych latach. Dla najbliższych

10 lat przypuszcza się, że odpływ ludności za granicę wyhamuje w roku 2013 i potem będziemy obserwować dodatnie saldo migracji zagranicznych przy postępującym malejącym wzroście migracji wewnętrznych.

Trudno przewidzieć w jakim kierunku pójdą zmiany demograficzne w gminie obserwując dynamikę zmian w ostatnich latach, czy też prognozy stworzone przez GUS („Prognoza ludności Polski na lata 2008 – 2035", „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035"). Niewielkie ruchy w rozwoju sieci osadniczej w ostatnich latach nie pokazują, w którą stronę skłonią się procesy demograficzne. Tworzone co jakiś czas prognozy w kontekście zmian w ludności Małopolski nie mają odzwierciedlenia w rzeczywistości. Można jednak zaobserwować pewne tendencje mogące w mniej lub większym stopniu pomóc w długookresowym kształtowaniu bazy infrastruktury społecznej.

W okresie od 2004 r. do 2013 r. liczba ludności w gminie wzrosła z 16660 osób do 18 021 osób (wg danych WUS w Krakowie).
W okresie od 2005 r. do 2014 r. liczba ludności w gminie wzrosła z 15080 osób do 18 320 osób (wg danych U.G. Jabłonka).

Struktura wieku ludności wg podziału na podstawowe grupy wiekowe na tle powiatu i województwa (2013 – dane WUS):

	Liczba ludności				Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	Ogółem	w wieku			
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
		razem (procent ogółu)	razem (procent ogółu)	razem (procent ogółu)	
Gmina Jabłonka	18 021	4 508 (25,0%)	11 160 (61,2%)	2 353 (13%)	62
Powiat nowotarski	189 623	40 832 (21,5%)	119 192 (62,8%)	29 599 (15,6%)	59
Województwo małopolskie	3 360 581	644 733 (19,2%)	2 120 442 (63,1%)	595 406 (17,7%)	58

Gmina Jabłonka charakteryzuje się korzystną strukturą wieku ludności: wskaźnik ludności w wieku przedprodukcyjnym jest znacznie wyższa niż w powiecie i województwie oraz stosunkowo niewielki wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym.
W ciągu kolejnych lat będziemy obserwować zjawisko starzenia się społeczeństwa, co nie ominie także gminy Jabłonka. Spadnie odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

4.2. Stan infrastruktury społecznej

W odniesieniu do zagadnień zagospodarowania przestrzennego pojęcie infrastruktury społecznej obejmuje ogół instytucji oraz urządzeń służących zaspokajaniu potrzeb związanych z życiem społecznym, takich jak: oświata, kultura, ochrona zdrowia, opieka społeczna, sport i rekreacja. Różne rodzaje infrastruktury tworzą układy powiązane z siecią osadniczą i rozmieszczeniem mieszkańców. W obrębie gminy występują najczęściej węzły infrastrukturalne o charakterze lokalnym tworzone przez ośrodki gminne, pozostałe miejscowości wyposażone są w podstawowe urządzenia służące zaspokajaniu codziennych potrzeb. Urządzenia o charakterze lokalnym powinny mieć możliwość dogodnych połączeń komunikacyjnych z całym obszarem gminy. Stopień rozwoju i stan sieci infrastruktury społecznej w znacznym stopniu wpływa na poziom życia na terenie danej gminy i poszczególnych jej miejscowości. W ramach infrastruktury społecznej występuje zarówno sektor publiczny, za którego funkcjonowanie i rozwój odpowiedzialny jest samorząd gminy, jak i sektor prywatny (komercyjny), funkcjonujący w oparciu o prawa rynkowe. Samorząd może mieć wpływ także na działalność sektora prywatnego poprzez czynniki bezpośrednie (np. zwolnienia podatkowe) lub pośrednie (np. wprowadzanie odpowiednich ustaleń do planów zagospodarowania przestrzennego).

4.2.1. Edukacja

W gminie Jabłonka działa 14 szkół podstawowych, 7 gimnazjów oraz 12 placówek wychowania przedszkolnego. Na terenie gminy nie działa żaden żłobek.

Wykaz szkół i liczby uczniów gminy Jabłonka stan na 30. 09. 2014 r.

Lp.	**Nazwa szkoły**		**Liczba uczniów**
1.	Szkoła Podstawowa w Jabłonce-Borach		47
2.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lipnicy Małej		92
3.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lipnicy Małej im. Tadeusza Kościuszki		115
4.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Podwilk im. Św. Jadwigi Królowej		74
5.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Zubrzycy Górnej im. Juliusza Słowackiego		72
6.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Zubrzycy Górnej im. Kazimierza Wielkiego		104
7.	Zespół Szkół w Chyżnem	Szkoła podstawowa	81
		Gimnazjum	46
8.	Zespół Szkół w Jabłonce	Szkoła podstawowa	382
		Gimnazjum	234
9.	Zespół Szkół w Lipnicy Małej	Szkoła podstawowa	79
		Gimnazjum	146
10.	Zespół Szkół w Podwilku	Szkoła podstawowa	64
		Gimnazjum	90
11.	Zespół Szkół w Zubrzycy Górnej	Szkoła podstawowa	113
		Gimnazjum	128
12.	Zespół Szkół w Orawce	Szkoła podstawowa	62
		Gimnazjum	51
13.	Zespół Szkół w Zubrzycy Dolnej	Szkoła podstawowa	126
		Gimnazjum	80
		Razem:	2186
14.	Orawska Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Jabłonce		133

Placówki przedszkolne:

Lp.	**Nazwa szkoły**	**Liczba uczniów**
1.	Gminne Samorządowe Przedszkole w Jabłonce w tym filia w ZS w Orawce i w ZS w Podwilku	234
2.	Niepubliczne Przedszkole „Przedszkolaki to my”	84
	Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	
3.	SP Jabłonka-Bory	5
4.	SP Nr 1 Podwilk	23
5.	SP Nr 1 Zubrzyca G.	33
6.	SP Nr 2 Zubrzyca G.	68
7.	SP Nr 3 Zubrzyca G.	20
8.	SP Zubrzyca Dolna	41
9.	SP Nr 1 Lipnica M.	46
10.	SP Nr 2 Lipnica M.	24
11.	SP Nr 3 Lipnica M.	37
12	SP Chyżne	21
	Razem:	636

Łącznie jest 2186 uczniów, w tym:
- 775 uczniów gimnazjów
- 1411 uczniów szkół

oraz 636 dzieci w przedszkolach.

Na terenie gminy funkcjonują ponadto:
- Liceum Ogólnokształcące im Bohaterów Westerplatte,
- Prywatne Liceum Uzupełniające,
- Liceum Uzupełniające dla Dorosłych,

- Technikum,
- Prywatna Szkoła Zawodowa,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa – Rolnicza,
- Szkoła Policealna dla Dorosłych.

Biblioteki publiczne

Na terenie gminy działa Biblioteka Publiczna w Jabłonce. Oraz jej pięć filii: w Zubrzycy Dolnej, Chyżnem, Lipnicy Małej, Podwilku, Zubrzycy Górnej. Biblioteka dysponuje księgozbiorem ok. 56,9 tys. woluminów. Liczba czytelników wynosi 2585 osób.

4.2.2. Służba zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy działają następujące placówki ochrony zdrowia:

- **Orawskie Centrum Zdrowia w Jabłonce**
  Poradnie:
  Poradnia ortopedyczna
  Poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej
  Poradnia dla dzieci zdrowych i chorych
  Poradnia ginekologiczna
  Poradnia chirurgiczna
  Poradnia neurologiczna
  poradnia kardiologiczna
  Poradnia stomatologiczna
  Gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej
  Gabinet medycyny szkolnej
  Gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej

- **Filia Orawskiego Centrum Zdrowia w Lipnicy Małej**
  Poradnie:
  Poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej
  Poradnia dla dzieci zdrowych i chorych
  Poradnia stomatologiczna
  Gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej
  Gabinet medycyny szkolnej

- **Filia Orawskiego Centrum Zdrowia w Podwilku**
  Poradnie:
  Poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej
  Poradnia dla dzieci zdrowych i chorych
  Poradnia stomatologiczna
  Gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej
  Gabinet medycyny szkolnej

- **Filia Orawskiego Centrum Zdrowia w Zubrzycy Górnej**
  Poradnie:
  Poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej
  Poradnia dla dzieci zdrowych i chorych
  Poradnia stomatologiczna
  Gabinet medycyny szkolnej

Ponadto na terenie gminy funkcjonują prywatne gabinety lekarskie, fizjoterapeutyczne i stomatologiczne.

4.2.3. Ośrodki kultu religijnego

1. Jabłonka – Parafia pw. Przemienienia Pańskiego
2. Jabłonka Bory – Parafia pw. św. Brata Alberta
3. Chyżne - Parafia pw. św. Anny

4. Orawka – Parafia pw. św. Jana Chrzciciela
5. Lipnica Mała – Parafia pw. św. Stefana
6. Zubrzyca Dolna – parafia pw. Matki Boskiej Szkaplerznej
7. Zubrzyca Górna – parafia pw. św. Michała Archanioła
8. Podwilk – Parafia pw. św. Marcina

4.2.4. Pozostałe elementy infrastruktury społecznej

Kultura:
Na terenie gminy działają następujące instytucje kulturalne:

- Orawskie Centrum Kultury w Jabłonce – W budynku znajduje się sala widowiskowo-konferencyjna na 350 osób, sale warsztatowe dla dzieci i młodzieży, przystosowane do różnorodnych zajęć. Działalność centrum skierowana jest do różnych grup: dzieci, młodzieży, studentów, artystów ludowych, regionalistów, nauczycieli, mieszkańców Orawy oraz turystów, jest związana jest z różnymi dziedzinami kultury i sztuki regionalnej.
- Muzeum - Orawski Park Etnograficzny w Zubrzycy Górnej
- Orawskie Stowarzyszenie Artystyczne

W gminie znajduje się również Aula im. Jana Pawła II w Jabłonce przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Jabłonce oraz Amfiteatr w Parku 1000-lecia przy Zespole Szkól im. Bohaterów Westerplatte

W gminie działają odziały Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Jabłonka
- OSP Zubrzyca Dolna
- OSP Zubrzyca Górna
- OSP Chyżne
- OSP Lipnica Mała
- OSP Podwilk
- OSP Orawka

Sport
W miejscowości Jabłonka znajduje się stadion sportowy, z którego korzystają kluby sportowe z gminy Jabłonka. Przy każdym budynku szkolnym znajdują się boiska do gry. Na terenie obszaru znajduje się: jedna mała hala sportowa w Jabłonce oraz osiem sal pomocniczych. Na obszarze gminy działają kluby sportowe: LKS Orawa z Jabłonki oraz Uczniowski Klub Sportowy z Podwilka. W miejscowości Orawka znajduje się wyciąg narciarski, przy którym położona jest trasa narciarska o długości 450 m. W regionie istnieją ponadto warunki do uprawiania narciarstwa biegowego. Na obszarze gminy jest dobrze rozwinięta sieć szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych i konnych.

4.3. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy w 2013r.według danych WUS na tle powiatu i województwa przedstawia tabela:

	Zasoby mieszkaniowe							
	mieszkania	izby	pow. użytk. mieszkań w tys. m²	Przeciętna				
				liczba izb w mieszkaniach	liczba osób na		pow. użytk. w m² na	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkanie	1 osobę
Gmina Jabłonka	5 303	23 386	517577	4,41	3,40	0,77	97,6	28,7
Powiat Nowotarski	51482	229789	4666309	4,46	3,68	0,83	90,6	24,6
Województwo Małopolskie	1117153	4367663	86396907	3,91	3,01	0,77	77,3	25,7

Wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych pokazują zbliżone warunki bytowe względem powiatu w oraz względem województwa. Jednakże pod względem powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz średniej powierzchni

jednego mieszkania, gmina notuje wyższe wartości od charakteryzujących obydwa wyższe szczeble administracyjne.

W 2012 r. oddano do użytku 81 nowych mieszkań a w 2013 86, z czego 100% stanowiły budynki indywidualne. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wzrosła z 96,4 m^2 w 2012 roku do 97,6 m^2 w 2013.

5. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego

5.1. Stan prawny gruntów

Forma własności gruntów według stanu na dzień 2015-01-14

Formy użytkowania terenu	Powierzchnia [km²]	Odsetek powierzchni [%]
Grunty SP z wyłącz. Gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	13,80	6,51
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	0,15	0,07
Grunty spółek SP, przeds. państwowych i innych państwowych osób prawnych	0,17	0,08
Grunty gmin i związków międzygm. z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	5,84	2,75
Grunty gmin i związków międzygm. przekazanych w użytkowanie wieczyste	0,02	0,01
Grunty osób fizycznych	163,85	77,26
Grunty spółdzielni	0,03	0,01
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	1,31	0,62
Grunty wspólnot gruntowych	25,40	11,98
Grunty powiatów	0,02	0,01
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0,22	0,10
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0,01	<0,01
Grunty spółek prawa handlowego i innych os. nie wymienionych	1,26	0,59
Ogółem:	**212,08**	**100,00**

Dominującą formą władania w gminie Jabłonka jest własność prywatna osób fizycznych (77,3%). Wyraźnie mniejszy udział mają grunty Skarbu Państwa oraz wspólnot gruntowych. Grunty gminne stanowią jedynie ok. 2,75% pow. gminy.

Strukturę władania charakteryzuje bardzo duża liczba działek i użytkowników, rozdrobnienie własności i rozproszenie działek, a także nieuregulowany stan prawny wielu nieruchomości. Utrudnia to efektywne gospodarowanie gruntami, zarówno w prowadzeniu gospodarki rolnej jak i w inwestowaniu. W/w cechy w powiązaniu z brakiem gruntów inwestycyjnych w zasobie gminnym są jedną z przyczyn nieustannej presji na rozszerzanie terenów budowlanych w każdym kolejnym opracowaniu planistycznym. Fakt, że jedynie w miejscowości Jabłonka przeprowadzono proces scaleniowy i struktura własności została uporządkowana, powoduje, że obszar ten jest najbardziej atrakcyjny inwestycyjnie (także dla mieszkańców gmin ościennych, zwłaszcza Lipnicy Wielkiej, gdzie na skutek nieudanych scaleń nastąpił swoisty paraliż inwestycyjny).

5.2. Budżet gminy

Dochody gminy według danych WUS na rok 2013:

Źródła dochodu	Dochód w tys. złotych	Procent całości

			budżetu
Dochody własne	Podatek od nieruchomości	2000,4	3,6%
	Podatek od środków transportowych	309,1	0.5%
	Podatek rolny	114,7	0,2%
	Opłata skarbowa	63,2	0,1%
	Podatek od czynności cywilno-prawnych	173,5	0,3%
	Dochody z majątku	456,5	0,8%
	Wpływy z usług	1855,3	3,3%
	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	3958,6	7%
	ŁĄCZNIE	**15918,7**	**28,4%**
Dotacje celowe z budżetu państwa	Na zadania z zakresu administracji rządowej	6140,0	10,9%
	Na zadania własne	2033,5	3,6%
	ŁĄCZNIE	**9156,5**	**16,3%**
Subwencja ogólna	**ŁĄCZNIE**	**30795,8**	**54,9%**
	W tym część oświatowa	17948,8	32%
SUMA		**56117,0**	

Wydatki gminy według danych WUS w 2013 r. według rodzajów:

Rodzaje wydatków		Wydatki w tys. złotych	Procent całości budżetu
Wydatki bieżące	Dotacje	2420,6	4,0%
	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6970,2	11,6%
	Wydatki bieżące jednostek budżetowych	31867,4	52,9%
	ŁĄCZNIE	**42016,2**	**69,7%**
Wydatki majątkowe		**18228,0**	**30,3%**
SUMA		**60244,1**	

Wydatki gminy według danych WUS w 2013 r. według działów:

Działy	Wydatki w tys. złotych	Procent całości budżetu
rolnictwo i łowiectwo	493,1	0,8%
transport i łączność	4085,3	6,8%
gospodarka mieszkaniowa	746,1	1,2%
administracja publiczna	3882,7	6,4%
oświata i wychowanie	24355,8	40,4%
ochrona zdrowia	250,5	0,04%
pomoc społeczna	6763,9	11,2%
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	169,5	0,03%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14821,3	24,6%
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1341,1	2,2%
kultura fizyczna	1208,0	2,0%
SUMA	**60244,1**	

Dochody i wydatki na 1 mieszkańca gminy Jabłonka na tle województwa (dane WUS 2013 r.)

	Dochody		Wydatki		
	ogółem	w tym własne	ogółem	w tym inwestycyjne	w tym bieżące
Gmina Jabłonka	3126,29	886,84	3356,22	1015,48	2340,73
Województwo małopolskie	2981,02	1265,57	2988,70	528,93	2447,21

Budżet gminy Jabłonka w przeliczeniu na 1 mieszkańca prezentuje się nieco lepiej aniżeli średni budżet gmin Województwa Małopolskiego. Także wzrost obciążenia publicznego na 1 mieszkańca, balansuje w kwotach bliskich średniej dla województwa. Większe różnice dotyczą udziału wydatków inwestycyjnych w ogólnej liczbie nakładów wartości, które w gminie prawie dwukrotnie przewyższają te, które charakteryzują region małopolski, oraz wielkości dochodów własnych znacznie mniejsza niż średnia województwa.

5.3. Uwarunkowania rozwoju działalności gospodarczej

Według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie na terenie gminy Jabłonka było w 2013 roku 2110 pracujących (w tym – 1025 kobiet co stanowi około 48% ogółu), co daje blisko 19% ludności w wieku produkcyjnym (dla porównania Woj. Małopolskie 33,9%, powiat nowotarski 19,8%). Według tych danych, sytuacja na rynku pracy prezentuje się więc podobnie do sytuacji w powiecie i nieco gorzej w porównaniu do województwa. Należy jednak pamiętać, iż dane te nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, w tym indywidualnych gospodarstw rolnych. Można sądzić, że znacznie zaburza to realny obraz stanu zatrudnienia w gminie, ponieważ większość podmiotów to zakłady małe, zatrudniające do 5 osób.
W gminie zarejestrowanych było 739 bezrobotnych (w tym 54% kobiet), co stanowi 6,6% ludności w wieku produkcyjnym. Pod względem bezrobocia sytuacja w gminie wygląda więc nieco lepiej niż w woj. małopolskim (7,7% ludności w wieku produkcyjnym), oraz w powiecie nowotarskim (8,3%).

Według danych WUS w dniu 31.12. 2013 r. zatrudnienie wynosiło według branż:

- przemysł i budownictwo - 1083
- handel, naprawa pojazdów samochodowych transport i gospodarka magazynowa zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja - 414
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości , pozostałe - 609

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według WUS z dnia 31.12.2013 r.
Łącznie – 955 podmiotów, w tym:

- 48 sektora publicznego,
- 907 sektora prywatnego.

Forma prawna zarejestrowanych podmiotów:

- spółki handlowe – 20 (w tym 4 z udziałem kapitału zagranicznego)
- spółki cywilne – 52
- spółdzielnie – 2
- fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne – 28
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 769

Podmioty gospodarcze
W strukturze podmiotów gospodarczych przeważają firmy budowlane, a zaraz za nimi znajdują się firmy zajmujące się handlem i naprawą pojazdów samochodowych, co jest dosyć charakterystyczne dla gminy, (w innych gminach powiatu, a także w województwie zdecydowaną przewagę ma sektor firm handlu i naprawy pojazdów samochodowych). Dla gminy charakterystyczna jest również duża ilość firm w sektorze przemysłowym, w powiecie jedynie gminy Nowy Targ, Czarny Dunajec, Rabka Zdrój oraz Raba Wyżna charakteryzują się podobnym udziałem podmiotów przemysłowych.

Liczba podmiotów w sektorach gospodarki (wg danych WUS na dzień 31.12.2013):

Ogólna liczba podmiotów	**955** , w tym:
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	70
- przemysł (w tym górniczy i wydobywczy)	123
- budownictwo	232
- handel i naprawy pojazdów samochodowych	203
- transport i gospodarka magazynowa	56
- zakwaterowanie i gastronomia	21
- obsługa rynku nieruchomości	7
- informacja i komunikacja	13
- obsługa rynku nieruchomości	7
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13*
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12*
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10*
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	17*

** – dane z roku 2012*

5.4. Turystyka i rekreacja

Gmina Jabłonka należy do polskiej części Orawy, obszaru niezwykle zróżnicowanego pod względem przyrody i ukształtowania geograficznego, o bogatej historii i kulturze. Orawę od Podhala oddzielają Bory Orawskie zwane też „puściznami"; trudno dostępne lasy i torfowiska. Na południe od Pasma Babiogórskiego znajduje się szereg równoległych grzbietów tzw. Działów Orawskich, oddzielonych od siebie szerokimi dolinami potoków, w których rozłożyły się wsie orawskie.

Do najcenniejszych atrakcji naturalnych należy Babiogórski Park Narodowy z głównym wejściem turystycznym od strony polany Krowiarki (przełęcz Lipnicka), rezerwaty Bembeńskie i „Na Policy", oraz Torfowiska Orawsko-Nowotarskie. Należy wymienić również szereg obszarów o ogromnej wartości przyrodniczej, które mogą stanowić atrakcję turystyczną takich jak:

Chyżniańska Pustać – torfowisko wysokie położone na wschód od wsi Chyżne. Są to rzadko spotykane w tej części Europy torfowiska podobne do skandynawskich. Obszar występowania wielu ciekawych gatunków roślin i zwierząt.

Potok Jeleśnia - Potok wypływający z torfowisk orawskich i wpływający do Jeziora Orawskiego. Bardzo czysta woda, żyje w niej wiele gatunków ryb, niektóre są już bardzo rzadko spotykane w innych wodach.

Bory - torfowiska wysokie - obszary graniczące z Chyżnem i Piekielnikiem - unikatowe w skali Europy torfowiska wysokie, obszary o bardzo ciekawym krajobrazie, bogactwo rzadkich i ciekawych roślin torfowiskowych. Występuje tu wiele gatunków ptaków.

Las Borcok – w miejscowości Jabłonka - las sosnowo - świerkowy na dawnym torfowisku. Siedlisko ciekawych roślin i zwierząt. Grupy starych drzew o ciekawych kształtach.

Potok Czerwona Woda - potok płynie od Piekielnika przez obszary torfowisk. Nazwa potoku pochodzi od brunatnego zabarwienia wody. Jest ono następstwem tego, że potok przepływa przez torfowiska. W potoku występuje wiele gatunków ryb, w tym pstrągi. Miejsce występowania raków.

Czarna Orawa – rzeka przepływająca między innymi przez środek wsi Jabłonka.

Łącząc się z Białą Orawą na terenie Słowacji tworzy Orawę, rzekę od której kraina ta wzięła nazwę. Zasila zlewisko Morza Czarnego. Budują ją wody potoków: Orawki z Bębeńskim oraz Bukowińskiego Strumyka.

Na terenie gminy znajduje się wiele cennych zabytków. Największą atrakcją turystyczną gminy jest Orawski Park Etnograficzny w Zubrzycy Górnej. Jest to skansen obejmujący obszar 10 ha, jego centralnym punktem jest dwór Moniaków – pierwszych sołtysów Zubrzycy, pochodzący z XVII i XVIII w. Na terenie parku znajduje się około 40 obiektów drewnianej zabudowy gospodarskiej, o charakterystycznej dla Orawy formie architektonicznej. Najcenniejszym zabytkiem Orawy jest kościół Jana Chrzciciela w Orawce. Jest budowlą drewnianą, konstrukcji zrębowej, ściany ma obite gontami. Nawa jedna, sklepiona drewnianym stropem z zaskrzynieniami. W pierwszej połowie XVIII w. dobudowano na osi prezbiterium murowaną kaplicę Matki Boskiej Bolesnej. Świątynia jest nakryta dwuspadowym dachem gontowym. Wieża izbicowa, konstrukcji

słupowej, z kruchtą w przyziemiu, nakryta pierwotnie barokowym hełmem baniastym z latarnią, który w 1901 roku zastąpiono iglicowym, z czterema wieżyczkami po rogach. Bogato zdobione wnętrze kościoła to świadectwo historii Orawy, zawierające m. in. XVIII-wieczny ołtarz główny i przepiękne polichromie na ścianach. W pobliżu kościoła znajduje się farbiarnia z XVIII w., murowany budynek z półpiętrem.
Dwa inne kościoły na terenie gminy: kościół Przemienienia Pańskiego w Jabłonce i kościół św. Marcina w Podwilku również zasługują na szczególną uwagę.
Ważnym i wartym zobaczenia elementem krajobrazu kulturowego, są miejscowe cmentarze, zwłaszcza cmentarz żydowski w Podwilku. Na niepowtarzalny charakter orawskiego krajobrazu w gminie kształtują również rozsiane po całym jej terenie kamienne figury, kapliczki i krzyże, oraz dzwonnice burzowe.

Rozwojowi turystyki może sprzyjać również tradycja lokalna przejawiająca się w regionalnym stroju, muzyce, rzemiośle, rękodzielnictwie, zwyczajach i obrzędach orawskich. Lokalna działalność, taka jak wypas owiec w Zubrzycy Górnej na Ochlipowie, może przyczyniać się do rozwoju turystyki.

Ze względu na bogactwo krajobrazowe i kulturowe obszaru gminy oraz na sąsiedztwo atrakcyjnych turystycznie terenów na terenie Polski oraz Słowacji teren gminy stanowi doskonały punkt wypadowy dla wycieczek po bliższej i dalszej okolicy. Przez obszar gminy prowadzą liczne szlaki turystyczne w tym:

- pięć znakowanych szlaków turystycznych, z których najciekawszy to szlak zielony - z Jabłonki przez Lipnicę Małą i Wielką na szczyt Babiej Góry (1725m n.p.m.). Inny szlak, również zielony, biegnie przez Zubrzycę Górną i łączy Pasmo Podhalańskie z Przełęczą Lipnicką. Kolejny szlak, żółty, prowadzi z Zubrzycy Dolnej do Orawki, a następnie przez przysiółek Danielki na Żeleźnicę (912m n.p.m.). Ostatni szlak, niebieski, biegnie głównym grzbietem Pasma Podhalańskiego i łączy szczyty Policy (1396m n.p.m.). Wreszcie – wzdłuż północnej granicy Gminy, pomiędzy Policą a przełęczą Krowiarki, biegnie szlak czerwony, czyli Główny Szlak Beskidzki,
- Szlak Solny (wyznaczony na terenie Gminy Jabłonka wzdłuż miejscowości: Podwilk - Orawka - Jabłonka – Chyżne, na jego trasie znajduje się wiele XVIII-wiecznych figur kamiennych i zabytków architektonicznych,
- Szlak Bursztynowy (na którego trasie znajduje się Babia Góra, Orawski Park Etnograficzny, hale pasterskie i bacówki, schrony turystyczne i źródełka siarczkowe.),
- Szlak Architektury Drewnianej; na terenie gminy szlak obejmuje dwa cenne zabytki: Orawski park Etnograficzny, oraz kościół Jana Chrzciciela w Orawce,
- trasy turystyki konnej (przez gminę biegnie m. in. fragment Transbeskidzkiego Szlaku Konnego – najdłuższej trasy konnej w Polsce),
- trasy kolarstwa górskiego.

Baza turystyczna

Bazę turystyczną i noclegową w Gminie stanowią przede wszystkim niewielkie prywatne gospodarstwa agroturystyczne, jednak spotkać można także większe obiekty noclegowe, jak domy wczasowe, duże pensjonaty oraz hotel. Oferują one gamę usług turystycznych, jak również konferencyjnych czy kolonijnych. W klasyfikacji GUS w kategorii turystycznych obiektów noclegowych Gmina Jabłonka zajęła 12 miejsce w powiecie oraz 61 miejsce w województwie, natomiast pod względem udzielonych noclegów Gmina zajęła lokaty odpowiednio 11 oraz 51.

W ramach większych obiektów noclegowych, jak domy wczasowe, duże pensjonaty, hotele, funkcjonują:

- hotel Zajazd „Chyżne" wraz z restauracją;
- domy wczasowe:
  - Ośrodek Wczasów Klimatycznych „Pod Danielkami" w Podwilku,
  - Ośrodek Wczasowo-Kolonijny „U Kazika" w Orawce;
- pensjonaty:
  - „Nad Potokiem" w Podwilku,
  - dom wypoczynkowy wraz z restauracją Babiogórska w Zubrzycy Górnej,
  - Pokoje gościnne „Za Borem" w Zubrzycy Górnej,
  - „Orawskie Wyrko" w Zubrzycy Górnej,
  - pensjonat z karczmą i galerią obrazów „Orawski Dwór" w Zubrzycy Górnej.

Wymienione obiekty stanowią zaplecze turystyczne, jak również konferencyjne czy kolonijne. Poza tym działają obiekty turystyki w tzw. „Wypasionej Dolinie" w Zubrzycy Górnej, a także pola campingowe również w tej miejscowości. Turystyczną ofertę uzupełniają obiekty gastronomiczne, z których wymienić należy restaurację regionalną „Bacówka" w Chyżnem, a także restauracje „Pasieka" oraz „Funaberia" w Jabłonce.

6. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

6.1. Komunikacja

Podstawowy układ drogowy gminy tworzą drogi:

- **droga krajowa nr 7 Kraków – Chyżne,** klasa drogi GP
- **droga wojewódzka nr 957** Białka - Zawoja - Jabłonka - Czarny Dunajec - Nowy Targ, klasa drogi G
- **droga wojewódzka nr 962** Jabłonka – Lipnica Wielka – granica państwa, klasa drogi G

oraz drogi powiatowe, pełniące funkcje dróg zbiorczych i lokalnych:

- **droga powiatowa nr 1675K** Jabłonka – Lipnica Mała, klasa drogi Z
- **droga powiatowa nr 1677K** Zubrzyca Górna – Sidzina – Bystra - Łętownia, klasa drogi Z
- **droga powiatowa nr 1678K** Raba Wyżna **–** Podwilk, klasa drogi Z
- **droga powiatowa nr 1682K** Podszkle – Podwilk, klasa drogi L

Układ drogowy uzupełniający tworzy sieć dróg gminnych lokalnych i dojazdowych drogi gminne, o różnych parametrach i stanie technicznym. Na obszarze Gminy Jabłonka do kategorii dróg gminnych zaliczonych zostało 1298 dróg. Większość z nich nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach odrębnych dla dróg klasy L lub D. Wydaje się również mało prawdopodobne, aby drogi te mogły zostać rozbudowane do wymaganych parametrów, co może znacząco utrudniać działania związane z modernizacją tych dróg w przyszłości.

W ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka wyznaczona jest rezerwa terenu dla realizacji nowego przebiegu drogi krajowej nr 7, będącego obwodnicą miejscowości Podwilk. Orawka i Jabłonka. Utrzymanie tej rezerwy jest wnioskowane przez GDDKiA w Krakowie, ponadto jest zgodne z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, w którym wskazano jako zadanie postulowane budowę odcinka drogi S7 Rabka-Chyżne.
W planie wyznaczony jest też ciąg drogowy o klasie G, mający charakter południowej obwodnicy miejscowości Jabłonka, która zmienia przebieg dróg wojewódzkich nr 957 (na odcinku Jabłonka – Zubrzyca Dolna, z wykorzystaniem fragmentu nowego odcinka drogi krajowej nr 7) oraz nr 962 (w zachodniej części miejscowości Jabłonka). Droga ta znajduje odzwierciedlenie w ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – jako budowa obwodnicy Jabłonki na drogach wojewódzkich.

6.2. Infrastruktura techniczna

6.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia mieszkańców gminy są wody powierzchniowe. Na terenie gminy nie ma ujęcia wód prowadzonych przez zakład komunalny. Znaczna część mieszkańców korzysta z ujęć wody pitnej prowadzonych przez spółki wodociągowe, pozostali korzystają z prywatnych studni kopanych i ujęć wody. Nie przewiduje się zasadniczych zmian w funkcjonowaniu tych systemów, zwłaszcza w zakresie angażowania gminy w realizację bądź rozbudowę systemów komunalnych.

Stan gospodarki wodno-ściekowej gminy na tle powiatu i województwa wg danych WUS na rok 2013 przedstawia się następująco:

	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzone do budynków mieszkalnych w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzane w dam^3
	wod.	kan.	wod.	kan.	dam^3	w m^3 na 1 mieszkańca	
Gmina Jabłonka	95,3	242,0	1910	3463	472,4	26,3	417
Powiat nowotarski	374,2	986,7	12731	21266	2149,7	11,3	3408
Województwo małopolskie	18508,4	12370,9	437481	251659	88472,0	26,4	98618

Wykaz ujęć wody pitnej prowadzonych przez spółki wodociągowe.

Lp	Miasto/gmina	Miejscowość	Instytucja odpowiedzialna za utrzymanie urządzenia	Wydajność na dobę
1	Spółka wodociągowa Danielki-Jabłonka	Jabłonka	Spółka wodociągowa w Jabłonce	100m^3
2	Spółka wodociągowa Nr 1 Jabłonka	Jabłonka	Spółka wodociągowa w Jabłonce	115m^3
3	Spółka wodociągowa Nr 2 Jabłonka	Jabłonka	Spółka wodociągowa w Jabłonce	Brak danych
4	Spółka wodociągowa Nr 3 Jabłonka	Spółka wodociągowa Jabłonka	Spółka wodociągowa w Jabłonce	43,5m^3
5	Spółka wodociągowa Lipnica Mała	Lipnica Mała	Spółka wodociągowa w Lipnicy Małej	483,84m^3
6	Spółka wodociągowa przy Kościele Św. Jana Chrzciciela w Orawce	Orawka	Spółka wodociągowa w Orawce	Brak danych
7	Spółka wodociągowa „Psiarnia” Podwilk	Podwilk	Spółka wodociągowa w Podwilku	Brak danych
8	Spółka wodociągowa Ziemiaństwo Podwilk	Podwilk	Spółka wodociągowa w Podwilku	Brak danych
9	Spółka wodociągowa Zubrzyca Górna	Zubrzyca Górna	Spółka wodociągowa w Zubrzycy Górnej	500m^3
10	Spółka wodociągowa przy Wspólnocie Urbarialnej w Zubrzycy Dolnej	Zubrzyca Dolna	Spółka wodociągowa w Zubrzycy Dolnej	Brak danych
11	Spółka wodociągowa Centrum Podwilk	Podwilk	Spółka wodociągowa w Podwilku	Brak danych

6.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Infrastrukturą kanalizacyjną zajmuje się komunalna jednostka organizacyjna Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce.

Łączna ilość budynków przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Jabłonka (dane Urzędu Gminy, stan na dzień 16 września 2014 r.)

Jabłonka	1257 budynków
Zubrzyca Górna i Zubrzyca Dolna	1206 budynków
Lipnica Mała	759 budynków
Podwilk	367 budynków
Chyżne	211 budynków
Orawka	225 budynków
Łącznie:	**4025 budynków**

Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie (dane Urzędu Gminy, stan na dzień 16 września 2014 r.)

Jabłonka	82,85 km
Zubrzyca Górna i Zubrzyca Mała	74,80 km

Lipnica Mała	53,80 km
Podwilk	41,83 km
Chyżne	27,70 km
Orawka	19,88 km
Łącznie:	**300,86 km**

W latach 2011-2014 przyłączono do sieci kanalizacyjnej w sumie 1257 budynków oraz wybudowano 79,65 km sieci kanalizacyjnej.

Zdecydowana większość gminy jest skanalizowana, przewiduje się, że już w niedługim okresie 100% każdej aglomeracji będzie skanalizowane. Całość sieci kanalizacyjnej w gminie jest to sieć kanalizacyjna sanitarna, grawitacyjna.
Jedynie niewielkie ilości ścieków z aglomeracji Jabłonka są dostarczane do oczyszczalni przez wozy asenizacyjne. Według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie (z 31.12.2013 r.) w gminie funkcjonują 764 zbiorniki bezodpływowe i 1 oczyszczalnia przydomowa.

Obszar gminy podzielony jest na 5 aglomeracji:

Nazwa aglomeracji	Liczba mieszkańców w aglomeracji	Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	Długość sieci kan. [km]	Ilość ścieków komunalnych powstających w aglomeracji [tys. m^3/r]	Ilość ścieków komunalnych od-prowadzanych zbiorczym kanałem do oczyszczalni [tys. m^3/r]	Ilość ścieków nie-oczyszczonych w aglomeracji	Nazwa oczyszczalni	
Jabłonka	6 164	3 442	81,9	162,0	153,7	8,0	Jabłonka	
Jabłonka-Zubrzyca Dolna	4 993	3 487	74,8	170,0	142,1	27,9	Zubrzyca Dolna	
Jabłonka-Lipnica Mała	3 584	2 609	53,8	126,0	97,2	28,8	Lipnica Mała	
Jabłonka-Podwilk	2 439	626	30,9	75,0	24,0	51,0	Podwilk	
Jabłonka-Chyżne	1 118	322	10,0	3,2	1,9	1,3	Chyżne	

Wszystkie aglomeracje zostały utworzone rozporządzeniem z 2007 r.

Na terenie gminy działa obecnie 5 oczyszczalni ścieków:

	Miejscowość	**Instytucja odpowiedzialna za utrzymanie urządzenia**	**Wydajność na dobę**
Oczyszczalnia ścieków Jabłonka	Jabłonka	Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce	182,5m^3
Oczyszczalnia ścieków Zubrzyca Dolna	Zubrzyca Dolna	Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce	400m^3
Oczyszczalnia ścieków Lipnica Mała	Lipnica Mała	Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce	300m^3
Oczyszczalnia Ścieków Podwilk	Podwilk	Zakład Usług Komunalnych w Podwilku	_
Oczyszczalnia ścieków Chyżne	Chyżne	Zakład Usług Komunalnych w Chyżnym	250m

Odbiornikiem ścieków III rzędu jest dla całej gminy Czarna Orawa, a II rzędu Orawa.

Komunalne osady ściekowe powstające w oczyszczalniach jako odpad w procesie oczyszczania, są składowane na składowiskach odpadów. W gminie działa 5 oczyszczalni ścieków, które produkują następujące ilości osadów:

Oczyszczalnia ścieków:	**ilość suchej masy osadów [Mg/rok]:**
Jabłonka	38,0
Zubrzyca Dolna	4,0
Lipnica Mała	8,0
Podwilk	5,0
Chyżne	0,0
Łącznie:	55,0

6.2.3. Energetyka

- **Zaopatrzenie w gaz**

Obszar gminy Jabłonka nie jest zgazyfikowany.
W dokumentach planistycznych Gminy Jabłonka wyznaczona jest rezerwa terenu dla magistrali wysokoprężnej z kierunku od strony Nowego Targu (od gazociągu Czechówka – Poronin) do Jabłonki, wraz ze stacją redukcyjną gazu. Realizacja ww. gazociągu jest warunkiem gazyfikacji obszaru gminy.

- **Elektroenergetyka**

Na terenie Gminy Jabłonka zlokalizowana jest dwutorowa napowietrzna linia 110 kV relacji: Jordanów – Jabłonka, Jabłonka – Szaflary oraz stacja elektroenergetyczna 110/15kV Jabłonka. Ponadto występuje wiele napowietrznych linii średniego napięcia. Wszystkie miejscowości na terenie obszaru są zelektryfikowane.

Linie te wymagają zachowania wymaganych stref ochronnych. Sieci jak i urządzenia zasilające średniego napięcia nie stwarzają zasadniczych ograniczeń w rozwiązaniach urbanistycznych.

Funkcjonujący na terenie gminy system zaopatrzenia w energię elektryczną średniego napięcia dostosowany jest do istniejącego zapotrzebowania, a rozwiązania techniczne są wynikiem zarówno sposobu zagospodarowania jak również ukształtowaniem terenowym System zaopatrzenia w energię elektryczną jest systemem otwartym pozwalającym na jego dalszą rozbudowę w miarę narastania potrzeb w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną.

6.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, za gospodarkę odpadami komunalnymi jest odpowiedzialna gmina Jabłonka. Wywozem odpadów komunalnych oraz segregowanych zajmuje się firma A.S.A. Eko Polska Sp. z o.o., która świadczy usługę odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców. Gmina Jabłonka prowadzi gospodarkę odpadami komunalnymi w oparciu o składowiska odpadów komunalnych znajdujących się poza granicami gminy. Zdecydowana większość odpadów z terenu gminy unieszkodliwiana jest w Nowym Targu. Na terenie gminy nie działają żadne składowiska odpadów.
Zasady gospodarki odpadami oraz obowiązki związane z wywozem odpadów określa „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Jabłonka (uchwała NR XXXVII/211/2013 Rady Gminy Jabłonka z dnia 07 marca 2013 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIV/195/2012 RG Jabłonka z dnia 17 grudnia 2012 r.).

Na obszarze Gminy funkcjonują dwa punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK): w Jabłonce – przy ul. Sobieskiego oraz w Podwilku – przy oczyszczalni ścieków.

Podstawowym źródłem powstawania odpadów komunalnych na terenie Gminy Jabłonka są gospodarstwa domowe. W mniejszym stopniu odpady komunalne wytwarzane są również w poszczególnych sektorach gospodarczych. Aktualnie zorganizowanym systemem odbierania odpadów na terenie Gminy Jabłonka objętych jest 100% mieszkańców.

7. Możliwości i ograniczenia rozwoju gminy

Biorąc pod uwagę zarówno potencjał tkwiący w wewnętrznych czynnikach charakteryzujących gminę Jabłonka (mocne i słabe strony), jak też uwarunkowania zewnętrzne (szanse i zagrożenia), można określić, co w największym stopniu będzie wpływało na rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy. W ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2015-2025 opracowano analizę SWOT, wskazującą mocne i słabe strony gminy oraz identyfikującą szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY

- Sprawnie działający system ochrony środowiska naturalnego: - wysoki procent skanalizowania aglomeracji, - skuteczna realizacja planu gospodarki odpadami komunalnymi
- Dobrze rozwinięta, odpowiadająca oczekiwaniom społecznym sieć szkół
- Dobrze rozwinięta infrastruktury ochrony zdrowia, odpowiadająca nowoczesnym standardom usług medycznych
- Bogate zasoby antropogeniczne kultury materialnej: zabytki architektury sakralnej i świeckiej, kultywowanie tradycji regionalnych i folkloru
- Sprawnie działający samorząd gminny
- Duża liczba prężnie działających organizacji pozarządowych
- Wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców
- Duża liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych: sale gimnastyczne, boiska przyszkolne, „Orliki", place zabaw, parki
- Zadowalający stan infrastruktury drogowej
- Aktywność Gminy w pozyskiwaniu funduszy europejskich
- Wysoki poziom wykształcenia mieszkańców
- Ugruntowana, wieloletnia współpraca Gminy z innymi samorządami
- w wymiarze transgranicznym i międzynarodowym (Euroregion Tatry, gminy partnerskie)
- Kreatywność i operatywność gospodarcza oraz społeczna mieszkańców
- Kultywowanie przez mieszkańców bogatej, zróżnicowanej kultury orawskiej
- Organizowanie w Jabłonce tradycyjnego jarmarku, przyciągającego nabywców ze Słowacji i gmin ościennych

SŁABE STRONY

- Brak spójnej, wielopodmiotowej strategii rozwoju turystyki i promocji Orawy
- Organizacja sieci komunikacji zbiorowej nie w pełni spełniająca oczekiwania społeczne
- Brak infrastruktury i zasobów ludzkich zapewniających kompleksową opiekę nad seniorami
- Ograniczenia inwestycyjne w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, wynikające z zapisów planów gospodarki przestrzennej oraz braku zachęty ekonomicznej dla inwestorów
- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna Gminy, w szczególności
- w zakresie turystyki zimowej i bazy gastronomicznej
- Brak skumulowanych terenów umożliwiających duże inwestycje gospodarcze (np. SAG, SAE) i przyciągających inwestorów
- Dysproporcja w ofercie spędzania czasu wolnego pomiędzy centrum Gminy a miejscowościami ościennymi
- Ograniczona liczba miejsc pracy na lokalnym rynku zatrudnienia
- Niewystarczająca ilość chodników, wydzielonych poboczy i oświetlenia ulicznego w miejscowościach ościennych
- Lokalizacja szkoły muzycznej w budynku nie odpowiadającym współczesnym standardom
- Niewystarczająca sieć dróg lokalnych łączących poszczególne miejscowości

SZANSE

- Korzystna lokalizacja Gminy: położenie transgraniczne, bliskość Babiej Góry, położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych
- Wykorzystanie środków z PROW na rozwój i odbudowę gospodarstw rolnych, w tym agroturystycznych
- Możliwość zmiany polityki fiskalnej Państwa na korzyść podatnika
- Dostępność finansowania zewnętrznego dla Gminy w nowej perspektywie finansowej UE 2014-2020

- Wykorzystanie lokalnych zasobów energii odnawialnej (geotermalnej, wietrznej) dla potrzeb gospodarczych
- Wdrożenie centralnego systemu zachęt, skłaniającego drobnych inwestorów, głównie emigrantów zarobkowych, do wydatkowania środków w miejscowościach, z których wyjechali
- Wzrost popularności ekoturystyki
- Kompleksowe zagospodarowanie wybrzeża Jeziora Orawskiego
- Wzrost natężenia ruchu turystycznego na terenie Gminy

ZAGROŻENIA

- Zmiany w układzie sieci komunikacji odciągające turystę tranzytowego od Gminy
- Masowa emigracja zarobkowa do krajów lepiej rozwiniętych oraz dużych ośrodków miejskich w Polsce
- Zanik rolnictwa wynikający z przesłanek ekonomicznych
- Zdziczenie przyrody będące skutkiem zaniku rolnictwa
- Niewłaściwa gospodarka leśna skutkująca zmniejszaniem się areału obszarów leśnych
- Destrukcyjny wpływ globalizacji na kulturę, tradycje lokalne, rodzinne i religijne
- Uwarunkowania klimatyczne i topograficzne sprzyjające występowaniu klęsk żywiołowych (powodzie, podtopienia, wichury, intensywne opady śniegu)
- Powszechny problem eurosieroctwa
- Starzenie się społeczeństwa w wyniku emigracji zarobkowej oraz odchodzenia od tradycyjnego wzorca rodziny wielodzietnej
- Zagrożenia komunikacyjne wynikające z dużego natężenia ruchu na trasie międzynarodowej przebiegającej przez Gminę
- Warunki klimatyczno-glebowe utrudniające gospodarkę rolną
- Centralna polityka ochrony utrudniająca gospodarkę

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA I POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

1. Misja i strategiczne cele rozwoju Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2015 – 2025 tak określa misję gminy:

Wspólna dbałość o wysoką jakość warunków życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Gminy Jabłonka oraz wspieranie działań mających na celu wykreowanie aktywnego lokalnego ośrodka turystycznego, gospodarczego i kulturalnego.

Główne cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju to:
1) Zrównoważony rozwój turystyki,
2) Rozbudowa infrastruktury komunalnej,
3) Pełne zagospodarowanie przestrzeni publicznej,
4) Aktywność mieszkańców i lokalny rynek pracy .

W ramach wymienionych celów strategicznych wyodrębnione zostały szczegółowe cele operacyjne. Celom operacyjnym przypisano konkretne działania, w tym związane z gospodarką przestrzenną. Ponadto wskazano inwestycje priorytetowe oraz planowany termin ich realizacji i potencjalne źródła finansowania (w nawiasach).

1.1. Zrównoważony rozwój turystyki

Promocja turystyczna gminy:
- uruchomienie centrum Informacji Turystycznej w Jabłonce (2016-2017, Interreg V-A, PL-SK – Poland-Slovakia),
- opracowanie i wdrożenie wielopodmiotowej strategii rozwoju turystyki i promocji Orawy (2016-2017, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)
- wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na rozwój infrastruktury turystycznej

Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego:
- budowa szlaku rowerowego włączonego do istniejącej ścieżki Nowy Targ – Trstena, ułatwiającego dostęp da Babiej Góry i Jeziora Orawskiego (2016-2017, Interreg V-A, PL-SK – Poland-Slovakia)
- budowa parkingów przy szlaku rowerowym (2016-2017, Interreg V-A, PL-SK – Poland-Slovakia)
- budowa platform widokowych przy szlakach rowerowych rowerach (2016-2017, Interreg V-A, PL-SK – Poland-Slovakia)
- budowa pomnika Św. Jana Pawła II w Jabłonce (2016, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020)
- rozszerzenie zakresu organizowanych imprez i wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe regionu

Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego:
- organizacja ekspozycji muzealnych
- promocja dziedzictwa kulturowego regionu

1.2. Rozbudowa infrastruktury komunalnej

Ochrona lokalnych zasobów wodnych
- rozbudowa sieci kanalizacji w Gminie Jabłonka (Podwilk etap V, Jabłonka osiedla Dzicy, Szałas i Chyżnik) (2017-2020, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

- budowa kolektora głównego od oczyszczalni ścieków do ul. Nadwodniej w Jabłonce (2016, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)
- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Jabłonce (2016-2017, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

Rozbudowa systemu gospodarki odpadami – demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest (2015-2016, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

Wykorzystania odnawialnych źródeł energii – inwestycje w odnawialne źródła energii w budynkach komunalnych

Rozbudowa systemu transportu zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego

- rozbudowa dróg lokalnych będących alternatywą dla istniejącej sieci komunikacyjnej (2015-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju)
- budowa drogi Lipnica Mała – Zubrzyca Dolna (2016-2017, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju)
- budowa chodników w Gminie Jabłonka (2015-2025, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju)
- budowa mostu na Czarnej Orawie w Jabłonce
- rozbudowa oświetlenia ulicznego w Gminie Jabłonka (2015-2025, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju)
- opracowanie gminnego planu transportowego odpowiadającego oczekiwaniom stałych mieszkańców Gminy i odwiedzających ją gości

1.3. Pełne zagospodarowanie przestrzeni publicznej

Ograniczenie problemów społecznych

- rozbudowa Centrum Kultury Górnej Orawy z przeznaczeniem na Orawską Samorządową Szkołę Muzyczną (2015-2016, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)
- modernizacja sali widowiskowej Centrum Kultury Górnej Orawy z przeznaczeniem na salę kinową w Jabłonce (2017, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

Poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych – modernizacja i remont dawnego budynku Ośrodka Zdrowia z przeznaczeniem na Orawskie Centrum Rehabilitacji w Jabłonce (2018-2019, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

Wzmocnienie stanu bezpieczeństwa ekologicznego – budowa remizy OSP w Podwilku (2016-2017, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020)

Poszerzenie oferty czasu wolnego

- budowa sali gimnastycznej w Zubrzycy Górnej Zimnej Dziurze (2017, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020)
- budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Zubrzycy Górnej (2017, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020)

Organizacja optymalnego ładu przestrzennego – opracowanie przestrzennego planu zabudowy Gminy Jabłonka (2015-2016)

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do świadczenia usług publicznych

1.4. Aktywność mieszkańców i lokalny rynek pracy

Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich

- działania promocyjne gminy związane z możliwością pozyskiwania środków z PROW na rozwój i odbudowę gospodarstw rolnych
- rozwój potencjału gospodarczego gminy
- rozwój agroturystyki

Aktywność organizacji pozarządowych

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych
- pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi

Aktywność regionalna i ponadregionalna samorządu

- poszerzenie zakresu współpracy gminy z partnerami krajowymi
- poszerzenie zakresu współpracy gminy z partnerami zagranicznymi
- pozyskiwanie nowych podmiotów partnerskich

Inwestycje priorytetowe niezaszeregowane do celów operacyjnych:

- Budowa basenu ogólnodostępnego w Jabłonce
- Budowa pełnowymiarowego boiska piłkarskiego w Lipnicy Małej
- Budowa boiska piłkarskiego w Chyżnem
- Budowa drogi łączącej Zubrzycę Dolną z przysiółkiem Zakamionek

2. Kierunki aktywizacji gospodarczej

2.1. Rolnictwo i leśnictwo

Specyfika terenu gminy wynikająca z warunków środowiska górskiego oraz rozdrobnienia gospodarstw rolnych wymaga aktywności władz gminy oraz władz regionalnych. W kontekście uwarunkowań gminy Jabłonka, główne kierunki działań w sferze produkcji rolnej powinny być nastawione na:

- rozwój rolnictwa ekologicznego, w tym tradycyjnego kierunku hodowlanego, który pozwoli na uzyskanie najwyższej jakości produktów rolnych,
- modernizację podstawowych kierunków produkcji w dostosowaniu do wymogów rynkowych i prawnych,
- rozwój produkcji towarowej,
- konsolidację działań gospodarstw rolnych – budowa systemu obsługi gospodarki rolnej,
- rozwój urządzeń obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolnego, wykorzystującego lokalne surowce i tradycje.

Głównym kierunkiem polityki przestrzennej w dziedzinie gospodarki leśnej powinno być wielofunkcyjne, zrównoważone działanie uwzględniające:

- zachowanie lasów i ich korzystnego wpływu na warunki życia ludzi i równowagę przyrodniczą,
- ochronę różnorodności biologicznej środowiska leśnego,
- szczególną ochronę lasów spełniających funkcje glebo- i wodochronne,
- racjonalną produkcję drewna i innych produktów.

Kierunkom tym powinny towarzyszyć następujące działania:

- powiększanie zasobów leśnych gminy,
- rozwój funkcji ochronnych lasów,
- dostosowywanie struktury gatunkowej drzewostanów do warunków siedliskowych,
- poprawa jakości zasobów leśnych.

2.2. Produkcja i usługi

Zmieniające się realia społeczno-gospodarcze powodują przemiany w strukturze źródeł utrzymania mieszkańców. Procesy te dotyczą także terenów wiejskich, o długich tradycjach rolniczych, gdzie poszukuje się alternatywnych źródeł utrzymania. Wymusza to konieczność stopniowego odchodzenia ludności od rolniczych źródeł utrzymania i czerpania dochodów poza produkcją rolną.

Na potencjalne, alternatywne źródła dochodu na wsi składają się:
- prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej,
- praca najemna,
- agroturystyka,
- źródła niezarobkowe (renty, emerytury, zasiłki).

W gospodarstwach rolnych częstym zjawiskiem jest dwuzawodowość: praca najemna lub pozarolnicza działalność gospodarcza stanowią uzupełnienie bądź główne źródło dochodów. Do najbardziej rozpowszechnionych sekcji należą: handel, usługi (w tym transportowe), budownictwo. Stopniowo rozwija się agroturystyka.

Podjęcie lub rozwój dodatkowej, obok rolnictwa, działalności wykorzystującej istniejące zasoby gospodarstwa i regionu oraz uwzględniającej potrzeby rynku, stwarzać będzie warunki do rozwoju wielofunkcyjnych i trwałych ekonomicznie gospodarstw. Projekty te dotyczyć mogą m. in.:
- agroturystyki,
- usług związanych z agroturystyką i wypoczynkiem,
- usług związanych z zapewnieniem pobytu ludzi starszych – domy opieki, domy spokojnej starości,
- usług na rzecz rolnictwa i gospodarki leśnej,
- prowadzenie na małą skalę przetwórstwa,
- sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzących w większości z własnego gospodarstwa,
- działalności związanej z wytwarzaniem materiałów energetycznych z biomasy,
- rzemiosła i rękodzielnictwa,
- drobnych usług na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich.

2.3. Turystyka

Turystyka z uwagi na ogromny potencjał zasobów gminy będzie stanowiła jedną z podstawowych funkcji gospodarczych, przynoszącą dochody, dającą miejsca pracy i rynek zbytu dla produktów miejscowych, w tym rolniczych.

Działania w zakresie rozwoju turystyki powinny obejmować:
- realizację infrastruktury turystycznej w obrębie układów osiedleńczych i w wyznaczonych obszarach,
- realizację infrastruktury sportowej – boisk sportowych, kąpielisk, ośrodków rekreacji narciarskiej,
- utrzymanie i realizację nowych tras turystycznych pieszych, narciarskich, rowerowych i konnych – z wykorzystaniem istniejącego systemu ciągów komunikacyjnych, w tym dróg polnych i leśnych, lub tras nowo wytyczanych – m.in. wskazuje się system tras turystyki narciarskiej na terenach lasów urbarialnych w Lipnicy Małej, wraz z terenami zaplecza turystycznego UT,
- adaptację istniejących zasobów inwestycyjnych dla celów turystyki,
- ochroną przed zabudową najwartościowszych terenów, stanowiących o atrakcyjności gminy,
- wykorzystanie atutów regionalizmu i tożsamości kulturowej przez ochronę cech charakterystycznych zabudowy i układów osadniczych.

3. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

3.1. Założenia polityki zrównoważonego rozwoju gminy

Kierunki przekształceń w zagospodarowaniu przestrzennym powinny być zorientowane na:
- zrównoważony rozwój gminy, uwzględniający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ochronę krajobrazu otwartego i osadniczego, właściwe kształtowanie formy architektonicznej obiektów, ochronę zasobów kulturowych,
- poprawę jakości życia poprzez podnoszenie standardów technicznych i architektonicznych istniejącego zainwestowania, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej w tym usług publicznych i usług bytowych,
- zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych wynikających z potrzeb mieszkańców, popytu zewnętrznego jak i z polityki społecznej samorządu, jako kontynuacja rozwoju istniejących jednostek osadniczych,

- aktywizację gospodarczą gminy, zwłaszcza w strefach predysponowanych dla koncentrowania tych funkcji, ukierunkowaną na: usługi, drobna wytwórczość, przetwórstwo rolno-spożywcze,
- rozwój gospodarki rolniczej opartej głównie o kierunek hodowlany, z możliwością prowadzenia gospodarstw agroturystycznych,
- rozwój funkcji turystycznej poprzez propagowanie i udostępnianie obszarów o znacznych walorach turystycznych oraz wzbogacanie oferty turystycznej: wypoczynek i rekreacja w oparciu o wybitne walory przyrodnicze i krajobrazowe – budowa infrastruktury turystycznej: trasy i ośrodki narciarskie, urządzenia rekreacyjno-sportowe, szlaki, parkingi, miejsca noclegowe, gastronomia, agroturystyka.

Zrównoważony rozwój obszaru gminy winien być osiągany poprzez przyjęcie i realizację ustalonych w studium zasad zagospodarowania terenów i polityki w dziedzinie kształtowania przestrzeni i ochrony środowiska.
Przyjęto następujące główne kryteria wydzielenia obszarów zróżnicowanej polityki przestrzennej:

- cechy i wartości środowiska przyrodniczego;
- istniejący sposób zagospodarowania i użytkowania;
- optymalne ze względów przyrodniczych sposoby zagospodarowania;
- zarysowujące się kierunki przemian sposobów użytkowania, wynikające z aktualnych procesów społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy;
- przeznaczenie terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- inne uwarunkowania zagospodarowania obszaru - w tym wynikające ze sposobu rozpatrzenia przez władze samorządowe licznych wniosków do studium zgłoszonych przez mieszkańców.

W uwzględnieniu kryteriów opisanych powyżej określono dyspozycje przestrzenne dla różnych sposobów i form zagospodarowania, wyróżniając dwie zasadnicze grupy terenów:

- tereny rozwoju inwestycyjnego gminy,
- tereny otwarte, w tym wyłączone z zabudowy.

Wśród wymienionych wyżej grup wskazano tereny o określonych predyspozycjach funkcjonalnych, według poniżej zamieszczonej charakterystyki. Zasięgi poszczególnych terenów określono w sposób syntetyczny, stosownie do skali i stopnia szczegółowości studium.
Określone zasady zagospodarowania wyodrębnionych terenów stanowią wytyczne kierunkowe dla ich przyszłego zagospodarowania; wytyczne te mogą być w uzasadnionych przypadkach lokalnie modyfikowane w sporządzanych z ich uwzględnieniem miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zakres modyfikacji może wynikać ze szczegółowo rozpoznanych uwarunkowań przestrzennych, jak np. istniejący stan zagospodarowania, stan prawny terenów, wydane decyzje administracyjne, dotychczasowe regulacje planistyczne (obowiązujące dotychczas plany miejscowe a także ich uzgodnione projekty).
Jako generalną zasadę przy sporządzaniu przyszłych planów miejscowych (lub zmian planów) należy przyjąć dostosowanie skali rozwoju inwestycyjnego do faktycznych potrzeb. Obszary możliwego rozwoju inwestycyjnego wskazane w studium należy traktować jako maksymalne zasięgi przyszłego zainwestowania. Ponieważ skala wyznaczonych terenów stanowi rezerwę wystarczającą na wiele lat, tereny te powinny być uruchamiane sukcesywnie, stosownie do realnych możliwości ich kompleksowego zainwestowania. Kryterium rozstrzygającym o możliwościach uruchomienia nowych terenów pod zabudowę powinna być możliwość ich uzbrojenia przez gminę przy perspektywie ich racjonalnej zabudowy.

3.2. Zasady zagospodarowania terenów rozwoju inwestycyjnego gminy

Do grupy terenów rozwoju inwestycyjnego gminy zaliczono tereny, które:

1) ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy zostały wcześniej przeznaczone na cele inwestycyjne,
2) stanowią potencjalne zasoby rozwojowe, do uruchomienia w przyszłości, po dokonaniu zmiany przeznaczenia w planach zagospodarowania przestrzennego.

W studium wyróżnia się następujące kategorie terenów należących tej grupy:

1) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (UMC, MU, MU1),
2) tereny usługowe i produkcyjne (UP, UC, PU),
3) tereny turystyki, rekreacji i sportu (UT, UT1),
4) tereny skansenu - muzeum etnograficznego (SK),

5) tereny obsługi ruchu drogowego (KP, KSP, UTK, UTK1),
6) tereny cmentarzy (ZC),
7) tereny infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji (W, K, E, T),
8) tereny hodowlanych gospodarstw rybnych (GR).

Uwaga: w przypadkach terenów o małej powierzchni oznaczenie literowe na rysunku studium może być pominięte; rodzaj terenu identyfikuje się wówczas poprzez oznaczenie graficzne terenu, zgodnie z legendą.

Zagospodarowanie wymienionych powyżej terenów powinno stanowić kontynuację dotychczasowych ustaleń określonych w dotychczasowych planach miejscowych, przy czym ewentualne zmiany dyspozycji przestrzennych powinny uwzględniać:

- dążenie do segregacji funkcji mieszkaniowych i gospodarczych, mające na celu poprawę komfortu zamieszkania,
- ograniczanie rodzajów działalności mogącej powodować uciążliwości i pogarszanie standardów mieszkaniowych,
- ograniczanie podnoszenia dopuszczalnej intensywności wykorzystania terenu ponad dotychczasowe standardy, o ile nie istnieją ku temu wyraźne przesłanki.

Ewentualna aktywizacja obszarów, które stanowić mogą przyszłe zasoby terenów inwestycyjnych, będzie wymagała opracowania zmian obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wraz z dokonaniem zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Zasięgi zainwestowania wskazane w studium mogą w uzasadnionych przypadkach podlegać niewielkim korektom, przy czym nie powinny prowadzić do zwiększania ogólnej powierzchni terenów inwestycyjnych w granicach poszczególnych sołectw. Ustalenia planów powinny zapobiegać występowaniu niepożądanych efektów przestrzennych i ekonomicznych, wynikających z rozpraszania zabudowy, zwłaszcza w terenach nie wyposażonych w infrastrukturę techniczną.

W granicach terenów zagrożonych zalewami powodziowymi Studium nie wskazuje nowych terenów zabudowy, utrzymując tereny wskazane w dotychczasowych planach miejscowych. Dyspozycje studium dotyczące zagospodarowania tych obszarów winny być traktowane jako wskazania warunkowe, wymagające szczegółowego rozpoznania przy sporządzaniu przyszłych planów miejscowych, z uwzględnieniem opracowań sporządzanych na podstawie przepisów odrębnych, ustalających zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia.

Szczególnej ochronie podlegają wszystkie cieki oraz urządzenia melioracji wodnych, które z uwagi na niewielką ich powierzchnię nie zostały włączone do wyznaczonych w studium *terenów wód powierzchniowych WS*. Sposób zagospodarowania terenów w ich otoczeniu winien uwzględniać zasady (w tym zwłaszcza ograniczenia i zakazy) wynikające z przepisów dotyczących ochrony wód, w szczególności z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.). W zagospodarowaniu należy uwzględnić zwłaszcza zapewnienie możliwości wykonywania zadań z zakresu utrzymania wód (w tym zapewnienie dostępu do wód) oraz ochrony przeciwpowodziowej. W szczególności należy poutrzymywać pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych o szerokości 15 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej, stosownie do postulatu RZGW. Ponadto należy uwzględniać obowiązek zachowania wymaganych odległości nowej zabudowy od rzek (25 metrów) wynikającej z przepisów dotyczących Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W terenach inwestycyjnych dopuszcza się lokalizację niewyznaczonych na rysunku studium obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej służących potrzebom lokalnym, w tym urządzeń przeciwpożarowych, gospodarki wodnej, urządzeń komunikacji (realizowanych jako drogi publiczne, drogi wewnętrzne lub jako dojazdy prywatne), ciągów pieszych, wydzielonych zespołów parkingowych, zieleni urządzonej, placów zabaw oraz innych form zagospodarowania stanowiących typowe elementy wiejskich struktur osadniczych. Dopuszcza się również realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy nie przekraczającej 100 kW.

Działania inwestycyjne powinny być prowadzone z uwzględnieniem parametrów i wskaźników urbanistycznych, które w ujęciu kierunkowym określa studium, zaś szczegółowe regulacje zawierają plany miejscowe. Dotyczy to również formy architektonicznej obiektów budowlanych. Ustalenia planów miejscowych powinny uwzględniać i chronić cechy tradycyjnej zabudowy regionu Orawy, w dostosowaniu do szczególnych uwarunkowań miejscowych. W miejscach o wyraźnie ukształtowanej strukturze zabudowy

ustalenia planów powinny być ukierunkowane na kontynuację i utrzymanie dotychczasowego układu, formy i skali zabudowy. Podstawową cechą, która powinna być stosowana w nowej zabudowie jest tradycyjna forma dachów stromych; odstępstwa w tym zakresie mogą być dopuszczone w planach miejscowych jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.
Jako zalecenia dla planów miejscowych wskazuje się poniższe wytyczne dotyczące skali nowej zabudowy:

- wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej – do 11,0 metrów;
- wysokość budynków w zabudowie usługowej (budynki użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego) – do 13,0 metrów.

Maksymalne wysokości zabudowy należy w ustaleniach planów dostosować do lokalnych uwarunkowań; np. w terenach otwartych o silnej ekspozycji krajobrazowej wysokość zabudowy powinna być obniżona, natomiast w miejscach koncentracji funkcji usługowych w centrach miejscowości – może być podniesiona.

3.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (UMC, MU, MU1)

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej tworzą podstawową strukturę osadniczą gminy, w obrębie historycznie wykształconych jednostek osadniczych, a także na obszarach wskazanych dla kontynuacji ich rozwoju, wyznaczonych w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz w niniejszym studium. Tereny obejmują zabudowę zagrodową, zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz zabudowę usługową o różnorodnym profilu. Zakres działalności usługowej w terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej może obejmować usługi o charakterze publicznym (z zakresu edukacji, zdrowia, kultury, kultu religijnego, administracji, bezpieczeństwa publicznego, itp.) jak i komercyjnym (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe itp.); szczególną rolę pełnią usługi z zakresu turystyki (gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki, hotele, motele, pensjonaty itp.). W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego warunki i zasady prowadzenia działalności gospodarczej powinny być dostosowane do specyfiki danego miejsca, rodzaju zabudowy i przeważającego sposobu użytkowania. Z uwagi na potrzebę kształtowania właściwych warunków środowiskowych, w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej mogą być wyodrębniane rejony o funkcji wyłącznie mieszkaniowej (z ewentualnym dopuszczeniem usług podstawowych dla potrzeb mieszkańców lub wzbogaceniem o funkcję rekreacji i turystyki), jak również rejony koncentrujące działalność gospodarczą (usługową, rzemieślniczą, produkcyjną), przy możliwym wyłączeniu funkcji mieszkaniowej.

Wobec zróżnicowanej struktury i charakteru występujących na obszarze gminy układów zabudowy, w obrębie grupy terenów mieszkaniowo-usługowych wyróżniono kategorie terenów:

- **tereny UMC:**

Tereny „UMC” wyznaczone w centrum układu urbanistycznego Jabłonki, obejmujące zabudowę w rejonie skrzyżowania drogi krajowej i wojewódzkiej, skupiającą liczne usług publicznych i komercyjnych, w tym Urząd Gminy, szkoły, ośrodek zdrowia, Orawskie Centrum Kultury, a także obiekty handlowe, gastronomiczne i inne. Kierunki zagospodarowania powinny zmierzać do ochrony pozytywnych cech układu zabudowy oraz jego porządkowania, zwłaszcza w zakresie wykształcenia przestrzeni publicznych – w szerokim rozumieniu, w całym obszarze „UMC” oraz w rozumieniu ścisłym jako obszaru przestrzeni publicznej w granicach wskazanych na rysunku studium. Pod względem funkcjonalnym tereny powinny łączyć funkcję mieszkaniową z usługami o profilu właściwym dla centrum ośrodka gminnego.
Ze względu na zwarty charakter istniejącej zabudowy wymagania w zakresie wielkości działek budowlanych, powierzchni zabudowy, jej gabarytów oraz intensywności zabudowy - powinny być określone w planie miejscowym stosownie do szczegółowo rozpoznanego stanu zainwestowania, z dążeniem do ukształtowania harmonijnego układu zabudowy.

- **tereny MU:**

Tereny „MU” obejmują zasadniczą część układów zabudowy poszczególnych miejscowości gminy, w tych historycznie ukształtowaną tkankę zabudowy oraz tereny wyznaczone dla kontynuacji zabudowy.
W kierunkach zagospodarowania należy zakładać utrzymanie stanu istniejącego z ochroną i konserwacją obiektów o wartościach zabytkowych, a także uzupełnienia i przekształcenia zabudowy.

Wskaźniki określające stopień intensywności wykorzystania terenu (powierzchnia zabudowy, powierzchnia terenu biologicznie czynnego) powinny być ustalane w planach miejscowych stosownie do występującego lokalnie charakteru zabudowy. Pożądane wielkości w przypadku nowych inwestycji to:

- w zabudowie mieszkaniowej:
  - powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 50 % powierzchni terenu inwestycji,
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 35 % powierzchni terenu inwestycji,
- w zabudowie usługowej:
  - powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 50 % powierzchni terenu inwestycji,
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 30 % powierzchni terenu inwestycji.

Dopuszcza się przyjęcie wskaźników na zasadzie nawiązania do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, np. dla terenów nowo wyznaczanych w sąsiedztwie istniejących terenów inwestycyjnych – jako ich kontynuacja.

- **tereny MU1:**

Tereny „MU1" obejmują głównie zabudowę położoną poza obszarami zwartych układów wsi, przysiółki i tereny wolne od zabudowy; są to obszary o przeznaczeniu inwestycyjnym ustalonym w obowiązujących planach miejscowych oraz perspektywiczne tereny rozwoju inwestycyjnego wskazane w studium. Niekiedy obejmują obszary o specyficznych uwarunkowaniach, związanych z ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych.
Lokalizowana w tych terenach zabudowa powinna być kształtowana w sposób zróżnicowany, stosownie do istniejącego zainwestowania i położenia względem układu urbanistycznego miejscowości. Wskaźniki określające stopień intensywności wykorzystania terenu powinny być ustalane na poziomie:

- w zabudowie mieszkaniowej:
  - powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 40 % powierzchni terenu inwestycji,
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 40 % powierzchni terenu inwestycji,

Dopuszcza się przyjęcie wskaźników na zasadzie nawiązania do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, np. dla terenów nowo wyznaczanych w sąsiedztwie istniejących terenów inwestycyjnych – jako ich kontynuacja.

Dla wszystkich w/w terenów (UMC, MU, MU1) ustala się ponadto:
W przypadkach inwestycji w obrębie terenów zainwestowanych (przebudowa, rozbudowa, a także uzupełnienia istniejących zespołów zabudowy) wskaźniki określone powyżej powinny, w ustaleniach planów miejscowych, być dostosowane do występujących uwarunkowań, z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania terenu inwestycji i terenów przyległych. Dopuszcza się też lokalne odstępstwa od ustalonych wielkości.
Zalecana powierzchnia działki w zabudowie jednorodzinnej w nowo wyznaczanych terenach zabudowy – nie mniej niż 700 m² w zabudowie jednorodzinnej i 1200 m² w zabudowie zagrodowej, przy czym wskazania studium w tym zakresie nie wykluczają przyjęcia powierzchni mniejszych, uwzględniających m.in. ograniczenia wynikające z rozdrobnienia własności lub istniejącego zainwestowania.
Nie przewiduje się wprowadzania intensywnych form zabudowy, w szczególności budownictwa wielorodzinnego jak również zabudowy jednorodzinnej w układzie szeregowym. Powyższe wielkości nie powinny być rozumiane jako minimalne wielkości nieruchomości powstających w wyniku podziału (gdyż rozdrobniony układ własnościowy często uniemożliwia uzyskanie takich wielkości), lecz jako pożądana powierzchnia terenu nowych inwestycji.
Zabudowa mieszkaniowa i usługowa powinna być wyposażona w miejsca postojowe w obrębie działek, w ilości zaspokajającej faktyczne potrzeby; wskaźniki ilości miejsc postojowych określa się jako:

- w zabudowie jednorodzinnej – 2 miejsca postojowe lub garażowe łącznie na 1 działkę,
- w zabudowie zagrodowej – 3 miejsca postojowe lub garażowe łącznie na 1 działkę,
- dla obiektów usługowych – 3 m.p./100 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo 3 m.p./10 zatrudnionych,
- dla obiektów produkcyjnych – 3 m.p./10 zatrudnionych,
- dla obiektów turystycznych – 1 m.p. na pokój lub apartament gościnny oraz dodatkowo 3 m.p./10 zatrudnionych,
- dla obiektów sortowych i rekreacyjnych – 10 m.p. dla 100 użytkowników.

W/w wskaźniki powinny być stosowane elastycznie, z uwzględnieniem specyfiki funkcji obiektów oraz uwarunkowań lokalizacyjnych, w szczególności w odniesieniu do istniejącej zabudowy, gdzie organizacja miejsc postojowych jest utrudniona lub niemożliwa.

3.2.2. Tereny usługowe i produkcyjne (UP, UC, PU)

Są to tereny o funkcjach usługowych, o zróżnicowanym profilu, obejmują istniejące oraz planowane lokalizacje obiektów i zespołów usługowych:

1) „UP" – usługi publiczne,
2) „UC" – usługi komercyjne,
3) „PU" – tereny produkcyjno-usługowe.

Tereny usług publicznych („UP") przeznacza się na cele działalności w zakresie: administracji państwowej i samorządowej, bezpieczeństwa publicznego, kultury, kultu religijnego, oświaty, nauki, służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, usług biurowych, poczty, telekomunikacji, turystyki, sportu, realizowanej w budynkach użyteczności publicznej, budynkach biurowych lub w budynkach zamieszkania zbiorowego, a także funkcji towarzyszących, zieleni urządzonej oraz urządzeń sportu i rekreacji.

Tereny usług o charakterze komercyjnym („UC") przeznacza się na cele działalności w zakresie: handlu detalicznego i hurtowego, gastronomii, rzemiosła usługowego i produkcyjnego, wytwórczości, realizowanych w budynkach użyteczności publicznej, budynkach produkcyjnych, gospodarczych, magazynowych i składowych, a także dla usług publicznych, funkcji towarzyszących, w tym lokali mieszkalnych, zieleni urządzonej oraz urządzeń sportu i rekreacji.

Tereny produkcyjno-usługowe („PU") przeznacza się na cele produkcji przemysłowej i rzemieślniczej realizowanej w obiektach przeznaczonych dla tej funkcji: produkcyjnych, gospodarczych, magazynowych i technologicznych, z możliwością wprowadzania programu usług o charakterze komercyjnym.

Z uwagi na predyspozycje terenów „UC" i „PU", na rysunku studium wskazano granice obszarów, na których przewiduje się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Ustala się, że w granicach w/w terenów winny zamykać się również wszelkie ograniczenia związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, co oznacza, że granice wymienionych powyżej terenów są jednocześnie granicami stref ochronnych, o których mowa w art. 10 ust. 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Nie przewiduje się lokalizowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, posiadających więcej niż 2000 m² powierzchni sprzedaży.

Wskaźniki, określające stopień intensywności wykorzystania terenu w nowo wyznaczanych obszarach zabudowy, powinny być ustalane na poziomie:

- w usługach publicznych:
  - powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 40 % powierzchni terenu inwestycji,
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 40 % powierzchni terenu inwestycji,
- w pozostałych usługach:
  - powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 50 % powierzchni terenu inwestycji,
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 30 % powierzchni terenu inwestycji.

W terenach istniejącego zainwestowania, w przypadkach, gdy w/w wskaźniki są przekroczone, należy ustalać je indywidualnie, jednakże z uwzględnieniem zasady, że ubytek powierzchni biologicznie czynnych powinien być minimalizowany.
W obrębie terenu inwestycji powinny być lokalizowane miejsca postojowe w ilości nie mniejszej niż ustalona dla poszczególnych funkcji w terenach mieszkaniowo-usługowych w pkt 3.2.1. Dopuszcza się ustalanie ilości miejsc postojowych na podstawie alternatywnych wskaźników, w dostosowaniu do występujących uwarunkowań oraz specyfiki prowadzonej działalności, jednakże przy zapewnieniu w obrębie działki wystarczającej ilości miejsc dla klientów i pracowników.

3.2.3. Tereny usług turystyki, rekreacji i sportu (UT, UT1)

Tereny „UT" - preferowane dla rozwoju szerokiego zakresu funkcji związanych z turystyką a także sportem i rekreacją. Obejmują obszary zróżnicowane pod względem charakteru i możliwości wykorzystania. Sposób zagospodarowania tych terenów powinien być określany w ustaleniach planów miejscowych, z uwzględnieniem uwarunkowań występujących na danym obszarze, w tym w szczególności w zakresie dopuszczenia lub wykluczenia lokalizacji obiektów kubaturowych oraz możliwie wysokich wskaźników zieleni biologicznie czynnej (naturalnej lub urządzonej). W terenach położonych w dolinach rzek nie należy lokalizować zabudowy w zasięgu zagrożeń powodziowych; w przypadku obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w zagospodarowaniu terenu należy uwzględniać zakazy i ograniczenia określone w przepisach ustawy prawo wodne, przy dopuszczeniu odstępstw od zakazów za zgodą Dyrektora RZGW. W zagospodarowaniu terenów należy zapewnić szczególną dbałość o kompozycję i formę architektoniczną obiektów i urządzenia terenu.
W ramach funkcji mogą mieścić się, w dostosowaniu do położenia i predyspozycji terenu, rodzaje obiektów takie jak:

- obiekty i urządzenia rekreacji, wypoczynku, sportu (jak boiska, obiekty sportowe, place zabaw, baseny, kąpieliska, ośrodki i trasy jeździeckie, w tym dla hipoterapii),
- zespoły zieleni urządzonej, parkowej,
- ośrodki rekreacji narciarskiej – trasy narciarskie, wyciągi, koleje linowe z zapleczem technicznym, socjalnym, gastronomicznym,
- ośrodki turystyczne, pensjonaty, schroniska (m.in. polana Krowiarki), obiekty gastronomiczne.

Wyklucza się możliwość wykorzystania terenów na cele nie związane z funkcją wskazaną w studium.

Sposób zagospodarowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż kopalin, winien uwzględniać wymogi ochrony tych złóż określone w przepisach powszechnie obowiązujących; w szczególności w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Prawo geologiczne i górnicze.

Dla terenu o symbolu „UT1", położonego w Lipnicy Małej, przyjmuje się indywidualne ustalenia, z uwagi na jego szczególne położenie i charakter. Teren ten ma stanowić punkt początkowy systemu tras turystyki narciarskiej (tras biegowych) planowanych do wyznaczenia w obrębie kompleksów leśnych i polan urbaru Lipnicy Małej. W ramach zagospodarowania terenu UT1 przewiduje się możliwość lokalizacji jednego obiektu kubaturowego o funkcji socjalno-gastronomicznej (o programie obejmującym sanitariaty, szatnie, małą gastronomię), urządzenie parkingu oraz terenowych urządzeń rekreacji i wypoczynku. Obiekt ten może powstać jedynie w powiązaniu z realizowanymi trasami biegowymi. Parametry budynku socjalno-gastronomicznego: obiekt jednokondygnacyjny, o tradycyjnej formie architektonicznej z dachem stromym, o powierzchni zabudowy nie większej niż 150 m^2. Obiekt nie może posiadać miejsc noclegowych.

3.2.4. Tereny skansenu – muzeum etnograficznego (SK)

Teren skansenu – muzeum etnograficznego w Zubrzycy Górnej stanowi odrębną jednostkę urbanistyczną o specyficznych uwarunkowaniach. Pełni szczególną rolę kulturową i turystyczną. Wyznaczony teren obejmuje obszar istniejącego Muzeum „Orawski Park Etnograficzny", a także tereny przyległe, które mogą być włączone do skansenu. Zakłada się, że obszar ten będzie utrzymywał swój dotychczasowy charakter, z możliwością rozwoju przestrzennego (pozyskiwania dodatkowych terenów) oraz wzbogacania zasobu obiektów zabytkowych jak również rozbudowy atrakcji turystycznej. Cechą charakterystyczną skansenu jest oddanie charakteru wsi orawskiej w szerokim kontekście krajobrazowym, z dużą ilością zieleni. W przyszłym zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić maksymalną ochronę terenów otwartych. W studium nie ustala się wskaźników urbanistycznych dla tego obszaru ze względu na założenie, że dopuszczalna realizacja zabudowy dotyczyć może wyłącznie sytuowania obiektów zabytkowych oraz niezbędnego zaplecza dla zwiedzających.

3.2.5. Tereny obsługi ruchu drogowego (KP, KSP, UTK, UTK1)

Grupa terenów związanych z obsługą komunikacji drogowej:

1) tereny parkingów (KP),

2) teren parkingów i urządzeń komunikacji (KSP),
3) tereny obsługi ruchu drogowego (UTK),
4) planowane miejsca obsługi podróżnych (UTK1).

Tereny parkingów (KP) przeznacza się dla wydzielonych zespołów miejsc parkingowych w formie parkingów naziemnych. Nie przewiduje się lokalizacji parkingów wielopoziomowych, jak również innych form zabudowy kubaturowej, z wyłączeniem sanitariatów dla kierowców. Postuluje się zapewnienie udziału powierzchni biologicznie czynnej z zielenią niską i wysoką, na poziomie co najmniej 10% powierzchni terenu inwestycji.

Teren parkingów i urządzeń komunikacji (KSP) przeznacza się na cele wydzielonych zespołów parkingowych oraz obiektów i urządzeń obsługi komunikacji, jak stacje obsługi pojazdów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zielenią urządzoną oraz obiektami małej architektury.

Tereny obsługi ruchu drogowego (UTK) przeznacza się dla zespołów zabudowy usługowej obejmującej obiekty takie, jak: stacje paliw, motele, obiekty gastronomiczne, parkingi, sanitariaty itp.

Planowane miejsca obsługi podróżnych (UTK1) wskazuje się jako perspektywiczne wyposażenie planowanego nowego odcinka drogi krajowej. Przeznaczenie terenu ustala się jako tożsame z terenami „UTK", jednakże ich realizacja powiązana jest z realizacją w/w drogi krajowej.

Wskaźniki, określające stopień intensywności wykorzystania terenu w nowo wyznaczanych obszarach zabudowy, powinny być ustalane na poziomie:
- powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 50 % powierzchni terenu inwestycji,
- powierzchnia terenu biologicznie czynnego – nie mniej niż 30 % powierzchni terenu inwestycji.

3.2.6. Tereny cmentarzy (ZC)

Tereny cmentarzy przeznacza się na cele pochówku zmarłych oraz realizacji obiektów i urządzeń związanych z tą funkcją, jak kaplice cmentarne, grobowce i pomniki, wraz z zielenią urządzoną oraz niezbędnych urządzeń towarzyszących, w tym parkingów.

W strefach sanitarnych cmentarzy pożądane jest utrzymanie otwartego przedpola cmentarzy jako użytki rolne lub różne formy zieleni (izolacyjnej, urządzonej, nieurządzonej). Dopuszcza się funkcje komplementarne dla cmentarzy (parkingi, zakłady pogrzebowe, kamieniarskie itp.) oraz, w sytuacji braku przesłanek dla zachowania otwartego przedpola cmentarza (wymogi konserwatorskie czy ochrona krajobrazu), także inne funkcje, np. usługi lub uzupełnienia istniejącej zabudowy, które nie kolidują z obowiązującymi przepisami.

3.2.7. Tereny infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji (W, K, E, T)

Grupa terenów związanych z funkcją infrastruktury technicznej oraz obsługi komunikacji:

1) tereny zaopatrzenia w wodę (W),
2) tereny kanalizacji (K),
3) tereny elektroenergetyki (E),
4) tereny telekomunikacji (T).

Obejmują istniejące i planowane obiekty i urządzenia infrastruktury techniczne, jak: ujęcia wody, zbiorniki wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, obiekty telekomunikacyjne. Dopuszcza się ponadto przedsięwzięcia związane z gospodarowaniem odpadami - punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych przy oczyszczalniach ścieków. Sposób zagospodarowania winien odpowiadać wymaganiom związanych z poszczególnymi rodzajami obiektów, stosownie do przepisów odrębnych.

3.2.8. Tereny hodowlanych gospodarstw rybnych (GR)

Wyznacza się tereny gospodarstw rybnych (GR), w których przewiduje się utrzymanie i możliwość realizacji obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem hodowli ryb z ewentualnym dopuszczeniem funkcji rekreacyjnych związanych z urządzeniem łowisk lub funkcji gastronomicznych.

3.3. Zasady zagospodarowania terenów otwartych, w tym wyłączonych z zabudowy

Grupa terenów, pozostających poza strefami zainwestowania, tworzy system terenów otwartych, w których koncentrują się najcenniejsze walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru gminy:

1) tereny lasów, zadrzewień, zieleni łęgowej, zalesień (ZL),
2) tereny rolnicze (R, RU),
3) tereny rekreacji narciarskiej na gruntach rolnych i leśnych (RN),
4) tereny torfowisk (TF),
5) tereny wód powierzchniowych, dolin potoków i zieleni ochronnej (RW).

Tereny te zasadniczo należy traktować jako wyłączone z zabudowy, przy czym dopuszcza się w ograniczonym zakresie działania związane z zainwestowaniem już istniejącym. Dopuszcza się lokalizację niewyznaczonych na rysunku studium urządzeń infrastruktury technicznej dla potrzeb lokalnych (w tym np. ujęć wód, zbiorników p.poż.), komunikacji, szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, narciarskich, miejsc wypoczynku, punktów widokowych itp.
Szczególnej ochronie podlegają wszystkie cieki wraz otuliną biologiczną oraz urządzenia melioracji wodnych, które z uwagi na niewielką ich powierzchnię nie zostały włączone do wyznaczonych w studium *terenów wód powierzchniowych ,dolin potoków i zieleni ochronnej (RW).* Sposób zagospodarowania terenów w ich otoczeniu winien uwzględniać zasady (w tym ograniczenia i zakazy) wynikające z przepisów dotyczących ochrony wód, w szczególności zawartych w ustawie Prawo wodne oraz w przepisach dotyczących Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W zagospodarowaniu należy uwzględnić zwłaszcza zapewnienie możliwości wykonywania zadań z zakresu utrzymania wód (w tym zapewnienie dostępu do wód) oraz ochrony przeciwpowodziowej.

3.3.1. Tereny lasów, zadrzewień, zieleni łęgowej, zalesień (ZL)

Tereny obejmują istniejące kompleksy leśne, tereny zadrzewione, zakrzewione, ponadto cenne przyrodniczo tereny w otoczeniu lasów i cieków wodnych, chronione przez zmianą funkcji, a także tereny rolnicze o charakterze enklaw śródleśnych i przyleśnych, które mogą pozostawać w dotychczasowym użytkowaniu bądź wskazanych do zalesień.
Wskazane użytkowanie obejmuje:

- prowadzenie gospodarki leśnej w lasach prywatnych i państwowych – z uwzględnieniem planów urządzania lasu,
- zalesienia gruntów o niskiej przydatności rolniczej,
- działania w zakresie ochrony przyrody,
- działania w zakresie gospodarki wodnej w korytach cieków wodnych i ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- funkcje ochronne w terenach źródliskowych i w terenach obudowy biologicznej cieków wodnych.

Dopuszcza się wykorzystanie turystyczne – realizację szlaków pieszych, rowerowych, narciarskich, punktów widokowych, pod warunkiem nie naruszania przepisów odrębnych. W ograniczonym zakresie dopuszcza się możliwość realizacji urządzeń i tras narciarskich, przy zachowaniu warunków:

- położenie w odległości nie większej niż 100 metrów od wyznaczonych w studium terenów rekreacji narciarskiej „RN”,
- wykorzystanie terenów niezalesionych bądź wymagających jedynie niewielkich ingerencji w obrębie enklaw leśnych,
- zagospodarowanie wg ustaleń dla terenów „RN”.

3.3.2. Tereny rolnicze (R, RU)

Tereny gospodarki rolnej (grunty orne, łąki, pastwiska) przewidziane są do utrzymania w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym.
W obrębie terenów rolniczych występują rozproszone obiekty zabudowy zagrodowej oraz zabudowy jednorodzinnej. Sposób funkcjonowania zabudowy w terenach rolniczych powinien być szczegółowo określany w ustaleniach planów miejscowych. Jako zasadę generalną ustala się zakaz wprowadzania nowej zabudowy w terenach niezainwestowanych. Za dopuszczalne uznaje się: utrzymanie i rozbudowę istniejących budynków, a także uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejących działek z zabudową zagrodową.

Z uwagi na znaczenie gospodarcze dla gospodarki wypasowej, istniejące szałasy pasterskie (bacówki) powinny być utrzymywane i chronione; lokalizacja nowych szałasów może być dopuszczona, jednakże wyłącznie pod warunkiem, że ustalenia planów miejscowych skutecznie wykluczą możliwość nadużyć – jak wykorzystywanie takich obiektów na cele nie związane z ich podstawową funkcją, tj. gospodarką wypasową (np. jako domy letniskowe). Wykluczyć zatem należy dowolność w lokalizacji szałasów poprzez wyraźne powiązanie z wymogiem prowadzenia działalności hodowlanej, a także zakaz ich adaptacji dla celów np. mieszkaniowych czy rekreacyjnych.

Dopuszcza się zalesienia gruntów, w tym szczególnie:
- nieużytki,
- wieloletnie odłogi nie użytkowane rolniczo,
- grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej,
- inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności: grunty położone w terenach źródliskowych oraz wzdłuż brzegów potoków, strome stoki, zbocza, urwiska, tereny osuwiskowe.

Dopuszcza się wykorzystanie turystyczne – realizację szlaków pieszych, rowerowych, narciarskich, punktów widokowych, pod warunkiem nie naruszania przepisów odrębnych. W ograniczonym zakresie dopuszcza się możliwość realizacji urządzeń i tras narciarskich, przy zachowaniu warunków:
- położenie w odległości nie większej niż 100 metrów od wyznaczonych w studium terenów rekreacji narciarskiej „RN”,
- zagospodarowanie wg ustaleń dla terenów „RN”.

W obrębie terenów rolniczych „R”, w miejscowości Jabłonka, wskazano ponadto na rysunku studium granice obszarów na których dopuszcza się realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100 kW. Ustala się, że w granicach w/w obszarów winny zamykać się również wszelkie ograniczenia związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, co oznacza, że granice wymienionych powyżej terenów są jednocześnie granicami stref ochronnych, o których mowa w art. 10 ust. 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ponadto wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych (RU), gdzie dopuszcza się możliwość realizacji stadniny koni, stajni, a także lokalizację urządzeń i obiektów związanych z agroturystyką. W powyższych terenach, z uwagi na wymogi krajobrazu kulturowego, związane w szczególności ze skansenem w Zubrzycy Górnej, wyklucza się możliwość innej produkcji rolniczej niż związana z hodowlą.

3.3.3. Tereny rekreacji narciarskiej na gruntach rolnych i leśnych (RN)

We wskazanych na rysunku studium terenach rekreacji narciarskiej RN dopuszcza się możliwość realizacji urządzeń i tras narciarskich z zachowaniem warunków wynikających z obowiązujących przepisów. Wśród wskazanych terenów wyróżnić można tereny o obiektywnie korzystnych predyspozycjach dla uprawiania narciarstwa rekreacyjnego oraz tereny o mniej korzystnych warunkach, wskazane na ten cel w ustaleniach dotychczasowych planów miejscowych lub przyjęte w wyniku wniosków inwestorów bądź środowisk lokalnych.
W przypadku realizacji obiektów i urządzeń narciarskich obiekty kubaturowe stanowiące zaplecze turystyczno-sportowe, należy sytuować w dolnych partiach stoków (z wyjątkiem niezbędnych obiektów technicznych i socjalnych).

W obrębie niektórych terenów RN występują enklawy leśne bądź zwarte kompleksy lasów. Wykorzystanie terenów rolnych lub leśnych dla potrzeb narciarstwa rekreacyjnego nie może naruszać przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Dopuszczenie możliwości realizacji inwestycji narciarskich będzie możliwe po przeprowadzeniu wymaganych prawem analiz w procedurze oceny oddziaływania na środowisko, wykazujących brak znaczącego negatywnego oddziaływania takiego zagospodarowania na obszary chronione.

3.3.4. Tereny torfowisk (TF)

Tereny obejmują:

- istniejące zespoły torfowisk wysokich,
- obszary potorfowiskowe, zalesione i zadrzewione lub w użytkowaniu rolniczym, położone w obrębie granicy występowania w podłożu śladów torfu.

Zespoły istniejących torfowisk wysokich wraz z przyległymi kompleksami leśnymi i łąkowymi stanowią najcenniejszy składnik zasobów przyrodniczo-krajobrazowych kotliny orawsko-nowotarskiej. Z tego względu przewidziane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu, z wykluczeniem wprowadzania w obrębie tych obszarów jakiegokolwiek zainwestowania; dopuszczalną ewentualnie formą zagospodarowania mogą być jedynie urządzone ścieżki dydaktyczne zapewniające dostęp turystów. Tereny objęte są ochroną NATURA 2000.

Dopuszcza się wytyczanie ścieżek pieszych i rowerowych lokalizowanych na obrzeżach istniejących torfowisk; w obrębie torfowisk istniejących dopuszcza się wytyczanie ścieżek dydaktycznych, w uzgodnieniu z organem administracji do spraw ochrony przyrody.

3.3.5. Tereny wód powierzchniowych, dolin potoków i zieleni ochronnej (RW)

Tereny wód otwartych – rzeka Czarna Orawa oraz jej dopływy wraz z przyległymi terenami.
Tereny chronione przed zainwestowaniem. Pożądane jest utrzymanie naturalnego ukształtowania koryt rzecznych oraz ich brzegów. Sposób zagospodarowania terenów winien uwzględniać zasady (w tym ograniczenia i zakazy) wynikające z przepisów dotyczących ochrony wód, w szczególności z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.) oraz przepisy dotyczące Małopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W zagospodarowaniu należy uwzględnić zwłaszcza zapewnienie możliwości wykonywania zadań z zakresu utrzymania wód oraz ochrony przeciwpowodziowej. Ustalając sposób zagospodarowania terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić w szczególności pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych, o szerokości 15 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej, stosownie do postulatu RZGW. Powyższe nie znosi obowiązku zachowania wymaganych odległości nowej zabudowy od rzek (25 metrów) wynikającej z przepisów dotyczących Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Tereny RW obejmują dna dolin potoków z zielenią ochronną wzdłuż cieków wodnych (otulina biologiczna). W znaczącej części tereny te położone są w zasięgu zagrożeń wodami powodziowymi. Z tych względów działalność inwestycyjna w tych terenach jest ograniczona. Nie przewiduje się wprowadzania nowej zabudowy, jedynie utrzymanie obiektów istniejących. Dopuszcza się inwestycje z zakresu gospodarki wodnej, infrastruktury, komunikacji. W planach miejscowych należy ustalić warunki zagospodarowania dla istniejącej zabudowy położonej w granicach zagrożeń powodziowych, ustalając stosownie do skali zagrożeń dopuszczenie bądź zakaz rozbudowy tych obiektów.

3.4. Parametry określające skalę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy

Wskazane w Studium możliwości rozwoju inwestycyjnego wyrażają się wielkościami:

	Rodzaj terenu	powierzchnia dotychczasowego przeznaczenia * [ha]	powierzchnia nowych terenów potencjalnego rozwoju [ha]	Powierzchnia ogółem [ha]
Tereny rozwoju inwestycyjnego:				
1	o przewadze funkcji mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych, w tym zabudowy zagrodowej (UMC, MU, MU1)	2119,4**	393,2	2512,6
2	o przewadze funkcji usługowych i produkcyjnych (UP, UC, PU, UTK, GR)	78,6	44,0	122,6
3	tereny turystyki, rekreacji i sportu (UT, UT1)	61,6	37,4	99,0
4	cmentarze (ZC)	10,2	1,3	11,5
5	infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, parkingi (W, K, E, T, KP, KSP)	10,7	4,0	14,7
6	drogi istniejące i projektowane	815,4 ***	-	815,4 **
7	tereny nie włączane do bilansu (SK, UTK1)	22,9	0,5	23,4
Razem tereny inwestycyjne (1-7)		3118,8	480,4	3599,2
Pozostałe tereny (otwarte):				
8	lasów, zieleni łęgowej, zadrzewień, zalesień (ZL)			10196,0
9	rolnicze (R, RU)			5738,1
10	rekreacji narciarskiej na gruntach rolnych i leśnych (RN)			188,3
11	torfowisk (TF)			355,0
12	wód powierzchniowych, dolin potoków i zieleni ochronnej (RW)			1131,4
Razem tereny otwarte (8-12)				17.608,8
Gmina ogółem:				**21.208**

[2]

* *podano powierzchnie terenów wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przyporządkowując je do poszczególnych kategorii funkcjonalnych określonych w studium – wg najbardziej zbliżonej kategorii terenu.*

** *w powierzchni terenów o przewadze funkcji mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych zawiera się powierzchnia pasów drogowych, które zostaną poszerzone w stosunku do obowiązujących planów miejscowych, co zwiększy powierzchnię terenów dróg.*

*** *uwzględniono powierzchnię istniejących dróg wg danych geodezyjnych oraz powierzchnię planowanych obwodnic wyznaczonych w planach miejscowych i w projekcie studium*

Wielkości podane w tabeli są zgodne z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę zawartym w „Analizach do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka", który, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wyznacza dla poszczególnych rodzajów zabudowy skalę możliwości uzupełnień terenów przeznaczonych w planach pod zabudowę. Zgodność dotyczy każdej z analizowanych kategorii funkcjonalnych, tj. dla zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowo-produkcyjnej oraz zabudowy turystycznej.

W bilansie terenów inwestycyjnych nie uwzględniono terenów pod Miejsca Obsługi Podróżnych w Jabłonce oraz w Podwilku (UTK1), a także skansenu w Zubrzycy Górnej (SK). Tereny te z uwagi na swoją specyfikę i ograniczone możliwości zagospodarowania nie są traktowane jako tereny rozwoju inwestycyjnego. Z tego samego powodu pominięto też areał cmentarzy oraz terenów przeznaczonych pod infrastrukturę techniczną.

[2] tabela w postaci przyjętej uchwałą Nr XIV/112/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 21 listopada 2019 r.

4. Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów

4.1. Cele ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu

Do najistotniejszych celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska należą:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin);
- ochrona powietrza, ochrona przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu);
- ochrona wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, ochrona przed powodzią, właściwa gospodarka wodno - ściekowa);
- ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- ochrona gleb.

4.2. Elementy systemu ochrony zasobów środowiska

Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony środowiska powinna być ukierunkowana na ochronę zasobów środowiska przyrodniczego i zachodzących w nim procesów. Kierunki polityki w zakresie ochrony środowiska powinny być zróżnicowane i uwzględniać nie tylko uwarunkowania prawne dotyczące ustanowionych form ochrony przyrody (park narodowy, rezerwat przyrody, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody), ale też specyfikę występujących zasobów środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania.

W studium zwraca się uwagę na specyficzne obszary, scharakteryzowane w dalszej części rozdziału, o dużym znaczeniu dla polityki ochrony środowiska, głównie z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe, jak również obszary zagrożeń i ograniczeń w zagospodarowaniu.

4.2.1. Babiogórski Park Narodowy

Głównym celem ochrony przyrody Parku jest zachowanie różnorodności i bogactwa przyrodniczego, zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych lub utrzymywanie albo przywracanie do właściwego stanu składników przyrody w zakresie przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu oraz wartości kulturowych.
Na terenie gminy znajduje się jedna enklawa Babiogórskiego Parku Narodowego obejmująca fragmenty obszaru leśnego w Zubrzycy Górnej na stokach Syhlca, posiadająca status ochrony krajobrazowej.
Do czasu zatwierdzenia planu ochrony działają roczne zadania ochronne. Zadania ochronne określone 2o stycznia 2016 roku obejmują:

1. identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków,
2. opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań,
3. opis sposobów ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt,
4. wskazania obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową,
5. ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 8 sierpnia 1997 ustanowiono strefę ochronną, zwaną otuliną Parku. Otulina obejmuje północne części Zubrzycy Górnej i Lipnicy Małej, gdzie u podnóży zalesionych stoków pasm Babiej Góry i Policy, znajdują się przysiółki, użytki zielone i małe pola uprawne.
Rozporządzenie nie definiuje ograniczeń zagospodarowania otuliny. Do czasu zatwierdzenia planu ochrony BPN wraz z otuliną, zasady urządzenia jej obszaru reguluje ustawa o ochronie przyrody.

4.2.2. Rezerwaty przyrody

Rezerwat Bembeńskie nie posiada planu ochrony. W dniu 15 kwietnia 2015 roku ustanowiono zadanie ochronne polegające na wycince drzew w celu dostosowania składu gatunkowego drzewostanu do siedliska – renaturyzacja jedliny ziołoroślowej przez redukcję świerka.
Z uwagi na peryferyjne położenie rezerwatu w stosunku do obszarów aktywizacji gospodarczej, wymagania ochronne art. 15 ustawy o ochronie przyrody są w pełni spójne z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy i nie tworzą obszarów konfliktowych.

Rezerwat Na Policy znajduje się poza obszarem gminy. Ustalenia studium odnoszące się do obszaru graniczącego z tym rezerwatem nie powodują kolizji z wymaganiami ochronnymi określonymi w przepisach prawnych.

4.2.3. Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu

Regulacje ochronne obejmują obszar całej gminy. Obowiązujące przepisy wskazują zakazy, ograniczenia i dopuszczenia w działalności inwestycyjnej, a pośrednio wyznaczają cele i ramy działań administracji publicznej, ukierunkowane na ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru.

4.2.4. Obszary Natura 2000

Działania w zakresie ochrony obszarów Natura 2000 powinny być ukierunkowane na ochronę zasobów przyrodniczych w granicach wyznaczonych obszarów, jak również na obszarach zewnętrznych, które pełnią istotną rolę w sieci połączeń ekologicznych o randze lokalnej i regionalnej.
W granicach obszarów Natura 2000 z zasady nie przewiduje się wprowadzania zabudowy. Dopuszcza się w ograniczonym zakresie możliwość zainwestowania, np. lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, jeżeli nie ma możliwości przebiegu alternatywnego; dopuszcza się zainwestowanie w granicach terenów wskazanych w dotychczas obowiązujących dokumentach planistycznych na cele inwestycyjne, głównie dla funkcji związanych z turystyką i rekreacją.
Możliwość udostępnienia turystycznego dopuszcza się tylko w przypadkach, gdy nie zagraża to chronionym obszarom.

4.2.5. Pomniki przyrody

Zasady postępowania z pomnikami przyrody określają przepisy o ochronie przyrody, które zakazują m.in. niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu oraz dokonywania zmian stosunków wodnych.

4.2.6. Regionalne i lokalne korytarze ekologiczne

Funkcję korytarzy ekologicznych pełnią kompleksy leśne, otwarte tereny rolne (łąki, pastwiska), zadrzewienia śródpolne i przywodne oraz dna dolin rzek i potoków.

Kierunki zagospodarowania terenów otwartych pełniących rolę korytarzy ekologicznych:
- zakaz wylesień i obudowy „ścian lasu”,
- ochrona przed zabudową, w szczególności zabudowy wzdłuż dróg zamykających szlaki migracji, utrzymanie istniejącego sposobu użytkowania,
- budowa przejść dla zwierząt na drogach o znacznym natężeniu ruchu,
- ograniczenia chemizacji zgodnie z zasadami ochrony zasobów wodnych,
- wprowadzanie zakrzewień śródpolnych i przywodnych w sposób ograniczony – bez ograniczania walorów widokowych obszarów,
- możliwość przystosowania dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Powyżej opisany system terenów otwartych (rolno-leśnych nie przeznaczonych na cele zabudowy), tworzących sieć korytarzy ekologicznych, wykazuje spójność z systemem obszarów przyrodniczo czynnych wskazanym w ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego i daje gwarancję ciągłości i drożności regionalnych korytarzy ekologicznych oraz zapewnia ochronę, wskazanego w Planie, Babiogórsko-Orawskiego obszaru węzłowego.

4.2.7. Inne obszary i strefy o szczególnych zasadach zagospodarowania

Tereny zagrożone ruchami masowymi gruntu:

Obecność zagrożeń ruchami masowymi gruntu warunkowana budową geologiczną wymaga szczególnej uwagi w przypadku wprowadzania zabudowy, nie tylko w obrębie stwierdzonych osuwisk ale również w ich otoczeniu, a także na terenach o znaczących spadkach. Z uwagi na zagrożenie wynikające z lokalizacji zabudowy w terenach osuwiskowych zalecane jest wykluczenie zabudowy w obszarze osuwisk ciągle aktywnych oraz znaczące ograniczenie w obszarze osuwisk aktywnych okresowo.
W przypadkach konieczności realizacji zabudowy powinny być zachowane warunki:

- sporządzenia właściwej dla warunków podłoża (warunki skomplikowane) dokumentacji geologicznej dla każdego obiektu budowlanego, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- budowy kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem poza obszar zagrożony,
- odprowadzenia wód opadowych, z terenów przeznaczonych pod zabudowę, poza obręb stoku w sposób uniemożliwiający gromadzenie się wód w gruncie i na powierzchni terenu,

Ograniczenia w lokalizacji nowej zabudowy powinny ponadto być rozciągnięte na tereny o znaczących spadkach. Inne istotne warunki przy zagospodarowaniu terenów to:

- zabezpieczenie i stabilizacja gruntu w trakcie inwestycji budowlanych poprzez zastosowanie rozwiązań inżynierskich dostosowanych do stwierdzonych warunków geologicznych;
- wprowadzanie i utrzymanie szaty roślinnej ograniczającej erozję stoku;
- projektowanie zabudowy w sposób ograniczający obciążenie stoku oraz utratę jego stabilności.

Tereny położone w zasięgu zagrożeń powodziowych:

Do czasu wykonania dla obszaru gminy Jabłonka map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego, wskazanym jest ochrona przed zabudową i wprowadzenie ograniczeń dla rozbudowy, przebudowy i nadbudowy obiektów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do terenów objętych zasięgiem zagrożeń zalewowych, opartym na wcześniejszych opracowaniach planistycznych zweryfikowanym przez zespół projektowy w zakresie analizy zgodności z treścią mapy topograficznej. Zasięg obejmuje następujące potoki: Czarna Orawa i Orawka, Jeleśnia, Chyżny, Bukowiński Strumyk, Syhlec, Zubrzyca, Borcok, Piekielnik, Borowy, Wisielec. W planach miejscowych należy ustalić warunki zagospodarowania dla istniejącej zabudowy położonej w granicach zagrożeń powodziowych, ustalając stosownie do skali zagrożeń dopuszczenie bądź zakaz rozbudowy tych obiektów.

W przypadku opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego przyszłe plany miejscowe powinny być opracowane z uwzględnieniem tych map oraz wynikających z nich zasad (możliwości i ograniczeń) w zagospodarowaniu terenów, stosownie do obowiązujących przepisów prawnych.

Strefa oddziaływań elektromagnetycznych:

Wyznaczona jako strefa techniczna i ochronna napowietrznych linii energetycznych przebiegających przez obszar gminy o szerokości orientacyjnej 16 m od skrajnego przewodu linii.
W zasięgu strefy proponuje się wprowadzenie:

- zakazu realizacji pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi (tj. powyżej 4 godzin na dobę tych samych osób),
- dopuszczenia odstąpienia od wymienionych ograniczeń w obrębie tych części (lub w całości) strefy, dla których pomiary rzeczywistego promieniowania elektromagnetycznego nie wykażą przekroczenia dopuszczalnego poziomu.

Strefy ochronne cmentarzy:

Strefy wyznaczone na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. nr 52, z dnia 16 września 1959 r.).
§ 3.1 rozporządzenia stanowi, że; *„odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych powinna wynosić co najmniej 150 m, odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone."*
Wymagania powyższe skutkują ograniczeniami w zagospodarowaniu terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne, położonych w obrębie stref ochronnych cmentarzy. Np. w terenach „MU" nowe budynki mieszkalne powinny być lokalizowane w odległości nie mniejszej niż 50 metrów od cmentarza, natomiast inne formy zagospodarowania, w tym działalność usługowa nie objęta zakazami, są dopuszczalne.

Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

W studium wskazuje się obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100 kW. Obszary te wyznacza się w granicach wskazanych na rysunku studium, obejmujących tereny o przeznaczeniu usługowym bądź produkcyjno-usługowym, zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego".

W granicach w/w obszarów dopuszcza się lokalizację zespołów ogniw fotowoltaicznych instalowanych na powierzchni terenu lub na obiektach budowlanych.
Ustala się, że instalowane urządzenia nie mogą wywoływać ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonych obszarów ich rozmieszczenia. Warunek ten oznacza, że w granicach wyznaczonych obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100 kW zawierają się także „strefy ochronne", o których mowa w art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.).

Nie przewiduje się możliwości realizacji elektrowni wiatrowych z uwagi na wymogi ochrony krajobrazowej oraz brak obszarów znacząco oddalonych od zabudowy mieszkaniowej.

5. Ochrona dóbr kultury

Działania w zakresie ochrony dóbr kultury powinny dotyczyć:
- działań zmierzających do utrzymania i ochrony historycznych układów przestrzennych wsi, zespołów zabytkowych oraz pojedynczych obiektów, które z racji posiadanej wartości historycznej i artystycznej powinny być zachowane dla przyszłych pokoleń. Dotyczy to przede wszystkim obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także ujętych w gminnej ewidencji zabytków, w szczególności obiektów sakralnych, obiektów budownictwa ludowego, w tym chat z wyżką, szałasów pasterskich, obiektów myśli technicznej;
- właściwego wykorzystywania i udostępniania obiektów i zespołów zabytkowych w dostosowaniu do aktualnych potrzeb, lecz w sposób nie kolidujący z ich charakterem i pierwotną funkcją oraz nie zagrażający substancji zabytkowej;
- zachowania naturalnego otoczenia najcenniejszych obiektów i zespołów zabytkowych, jak zieleń towarzysząca, czy otwarte przedpola widokowe, a w szerszym kontekście – ochrony i kształtowania harmonijnego krajobrazu kulturowego z ochroną panoram widokowych i naturalnych krajobrazów. Ochrona ta powinna być realizowana poprzez różnorakie działania, w szczególności przy opracowywaniu planów miejscowych. Powinny w nich zostać zapisane wymogi ochrony otoczenia zespołów zabytkowych, obejmujące strefy ochrony konserwatorskiej, jak też zasady ochrony krajobrazu kulturowego. Ustalenia planów powinny być ukierunkowane na zahamowanie niekorzystnych trendów i procesów powodujących niszczenie wartości kulturowych;

- regulacji w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień kształtowania formy architektonicznej nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnej zabudowy regionu oraz na nawiązywanie w nowej architekturze do tradycyjnych, lokalnych wzorów.

Szczególną ochroną konserwatorską powinny być objęte:
- obiekty budownictwa ludowego oraz zabytki ruchome wchodzące w skład Orawskiego Parku Entongraficznego;
- zespół kościoła parafialnego z przyległym cmentarzem i sąsiadującą farbiarnią w Orawce;
- kościół parafialny z zespołem plebańskim oraz cmentarz żydowski w Podwilku;
- zespół kościoła parafialnego wraz z cmentarzem i przedpolem widokowym w Jabłonce.

W tym celu wyznacza się w studium strefy ochrony konserwatorskiej w Jabłonce, Orawce i Podwilku.
Ponadto uznaje się za pożądane wprowadzanie innych form ochrony przewidzianych przepisami o ochronie zabytków, w szczególności parków kulturowych (postulowanych w dokumentach rangi ponadlokalnej), które mogłyby zostać utworzone w Orawce, Zubrzycy Górnej, z możliwością objęcia ochroną także innych tradycyjnych układów ruralistycznych i elementów zabudowy wiejskiej, np. w miejscowościach Chyżne, Lipnica Mała oraz Zubrzyca Dolna.

W odniesieniu do wszelkich działań projektowych i inwestycyjnych dotyczących obiektów i terenów objętych ochroną konserwatorską wymagane jest, w zakresie wynikającym z przepisów odrębnych, uzyskanie uzgodnienia właściwego organu ochrony zabytków.

W odniesieniu do terenów przewidzianych pod zabudowę i położonych w obrębie wymienionych powyżej układów urbanistycznych, w planach zagospodarowania przestrzennego należy przewidzieć regulacje mające zapewnić właściwe kształtowanie zespołów zabytkowych i ich otoczenia (m.in. ochronę substancji zabytkowej, ograniczone gabaryty budynków, wysoki udział zieleni urządzonej).

W opracowaniach planistycznych sporządzanych w oparciu o ustalenia Studium, należy uwzględniać bieżące zmiany dotyczące stanu prawnego w zakresie ochrony zabytków, zwłaszcza rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, stosownie do przepisów odrębnych.

6. Zadania polityki przestrzennej gminy

6.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszary objęte obowiązkiem sporządzenia planu miejscowego oraz obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy

W sytuacji aktualnego pokrycia ustaleniami planów miejscowych całego obszaru gminy Jabłonka, należy przyjąć, że wszystkie obszary gminy będą w dalszym ciągu objęte ustaleniami planów. Dotyczy to zarówno terenów, dla których obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisów odrębnych, jak i pozostałych terenów gminy.
Przewiduje się dokonywanie zmian aktualnych planów zmierzających do uwzględnienia w nich ustaleń niniejszego studium.

Obszarami „wymagającymi zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne" są tereny znajdujące się w obrębie stref zainwestowania i określone jako „potencjalne" (na planszy studium – kierunki zagospodarowania przestrzennego).

6.2. Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej

Polityka przestrzenna gminy powinna uwzględniać dążenie do zapewnienia wysokiej jakości przestrzeni o szczególnym znaczeniu dla potrzeb mieszkańców, do których zalicza się:
- drogi, ulice, place publiczne,

- rejony koncentracji usług w centrach miejscowości,
- obiekty użyteczności publicznej z otoczeniem,
- ogólnodostępne tereny rekreacyjne i sportowe, jak: tereny zieleni urządzonej (parki, skwery), szlaki turystyczne piesze, rowerowe, konne, narciarskie, punkty widokowe itp., urządzenia i obiekty sportowe (boiska, hale sportowe, baseny).

Z uwagi na znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców i nawiązywania kontaktów społecznych, należy w sposób szczególny traktować obszary centrów poszczególnych miejscowości. W obszarach tych powinny być tworzone preferencje dla koncentracji funkcji usługowych wraz z atrakcyjnie kształtowanymi przestrzeniami publicznie dostępnymi. Z uwagi na bardzo skomplikowane stosunki własnościowe, terenów tych nie definiuje się w studium jako obszarów przestrzeni publicznej w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i nie ustala się jednoznacznie granic ich przestrzennego rozmieszczenia. Istotną cechą kształtowania tych obszarów powinno być zapewnienie ich pełnej dostępności oraz takie urządzenie, które sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych, m.in. poprzez wyposażenie w obiekty małej architektury, oraz zieleń urządzoną, a także inne elementy zwiększające atrakcyjność obszaru.
Jako obszary przestrzeni publicznej wskazuje się w studium tereny w centrum miejscowości Jabłonka, oznaczone na rysunku studium. Ponadto za obszary przestrzeni publicznej uznaje się wszystkie tereny usług publicznych (UP) wraz z przyległymi do nich odcinkami dróg publicznych. Obszary te powinny być kształtowane zgodnie z zasadami określonymi powyżej, przy uwzględnieniu obowiązujących uwarunkowań prawnych.

7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

7.1. Komunikacja

W projektowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zachowane zostają podstawowe elementy wynikające z dotychczasowego jej rozwoju: układ osadniczy bazujący na istniejącym układzie komunikacyjnym z Jabłonką, jako siedzibą gminnych władz lokalnych oraz centrum administracyjno-usługowym.

Zakłada się integralność planowania rozwoju przestrzennego z projektowaniem rozwoju sieci drogowej i sieci pomocniczych (obiekty transportu publicznego, ścieżki rowerowe, parkingi). Niezbędne jest, aby każdy rejon na terenie gminy podlegający rozbudowie, był równocześnie wyposażany w zapewniający, co najmniej dobrą obsługę komunikacyjną układ drogowy, system komunikacji zbiorowej oraz zbilansowane parkingi (w przypadku, gdzie nie jest to możliwe należy dążyć do ograniczenia wielkości zabudowy).

W niektórych obszarach gęstej zabudowy w wyniku dynamicznego rozwoju doszło do naruszenia zasad lokalizacji dróg lokalnych i dojazdów przez zawężenie w wielu miejscach wymaganego przepisami pasa drogowego, co skutkuje trudnościami komunikacyjnymi. Stawia to także pod znakiem zapytania dalszą (możliwą z urbanistycznego punktu widzenia) możliwość zabudowy tych terenów. Zakłada się stopniową regulację szerokości pasów drogowych na etapie opracowania planów miejscowych i w dalszej kolejności na etapie ich realizacji.

Główne cele polityki komunikacyjnej:

- zapewnienie mieszkańcom sołectw dogodnej dostępności komunikacyjnej Jabłonki, w szczególności do lokalnych ośrodków usługowych i administracyjnych,
- zapewnienie mieszkańcom sołectw dogodnej dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków administracyjnych i społecznych regionu w tym Nowego Targu oraz Zakopanego,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla nowych obszarów przeznaczonych dla rozwoju Gminy,
- zmniejszanie uciążliwości społecznych i środowiskowych powstających w wyniku rosnącego natężenia ruchu poprzez działania uwzględniające niechronionych uczestników ruchu (piesi, rowerzyści) szczególnie w obszarach o dużej intensywności zabudowy.

Sieć dróg układu podstawowego dla obsługi komunikacyjnej gminy tworzyć będą następujące drogi:

- droga krajowa nr 7 Kraków – Chyżne (klasy technicznej GP lub S) zapewniająca połączenie na kierunku północ - południe, ze stolicą województwa oraz ze Słowacją;

- wojewódzkie:
  - nr 957 Białka - Zawoja - Jabłonka - Czarny Dunajec - Nowy Targ (klasy G).
  - nr 962 Jabłonka – Lipnica Wielka – granica państwa (klasy G);

- powiatowe:
  - droga powiatowa nr 1675K Jabłonka – Lipnica Mała (klasy Z),
  - droga powiatowa nr 1677K Zubrzyca Górna – Sidzina – Bystra - Łętownia (klasy Z),
  - droga powiatowa nr 1678K Raba Wyżna – Podwilk (klasy Z),
  - droga powiatowa nr 1682K Podszkle – Podwilk (klasy technicznej L).

Ponadto sieć drogowa, poza podstawową, tworzona będzie przez układ dróg gminnych, wśród których można wyróżnić (w ramach dróg lokalnych i dojazdowych):
- drogi stanowiące połączenia pomiędzy drogami układu podstawowego oraz ważniejsze dojazdy do poszczególnych miejscowości lub ich części i uzupełniające układ podstawowy,
- drogi zapewniające dostęp do poszczególnych nieruchomości.

W tym ostatnim przypadku może wystąpić problem zapewnienia wymaganych parametrów techniczno-użytkowych poszczególnych dróg, gdyż praktycznie każda działka drogowa w gminie została zaliczona do kategorii dróg publicznych, a ich szerokość jest niewystarczająca (na obszarze gminy Jabłonka do kategorii dróg publicznych zaliczono 1298 dróg). W przyszłych planach zagospodarowania przestrzennego konieczne będzie uwzględnienie wymaganych odrębnymi przepisami parametrów w zakresie szerokości dróg w liniach rozgraniczających.

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przewiduje się utrzymanie dotychczas wyznaczonych rezerw terenu dla realizacji nowego przebiegu drogi krajowej nr 7, o charakterze obwodnicy miejscowości Podwilk, Orawka i Jabłonka oraz dla nowej drogi o charakterze południowej obwodnicy miejscowości Jabłonka. Powyższe inwestycje przewidziane są w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, w którym wskazano jako zadania postulowane: budowę odcinka drogi S7 Rabka-Chyżne oraz budowę obwodnicy Jabłonki na drogach wojewódzkich.

Zadania polityki komunikacyjnej:

- podniesienie standardów podróży na istniejącym układzie drogowym gminy poprzez modernizację sieci dróg uwzględniające doprowadzenie do wymaganych przepisami odrębnymi parametrów technicznych odpowiednio dla kategorii i klasy drogi,
- modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych w zakresie poprawy stanu nawierzchni,
- stopniowa modernizacja dróg gminnych o nawierzchniach tłuczniowych lub gruntowych poprzez wykonanie nawierzchni ulepszonych (bitumicznych),
- lokalizacja nowych terenów inwestycyjnych w gminie z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej uwzględniającej istniejący i projektowany układ dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- ograniczanie dostępności terenów inwestycyjnych bezpośrednio z dróg wojewódzkich i krajowych, polegające na organizacji obsługi komunikacyjnej z dróg niższych klas, oraz wykorzystywaniu głównie istniejących powiązań i zjazdów po ich odpowiednim przystosowaniu, przy ograniczaniu nowych zjazdów,
- poprawa stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego w odniesieniu do niechronionych uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, dzieci) poprzez realizację odpowiedniej infrastruktury (chodniki, ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych, urządzenia brd) szczególnie w obszarach intensywnie wykorzystywanych przez nich (rejony szkół, obiektów handlowo-usługowych, lokalnych centrów),
- kształtowanie linii zabudowy wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w sposób uwzględniający oddziaływania ruchu drogowego, zgodnie obowiązującymi przepisami, zwłaszcza w zakresie budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi.

<u>w zakresie obsługi parkingowej:</u>
- zwiększenie ilości miejsc postojowych w miejscach wysokiego zapotrzebowania na nie (obiekty handlowo - usługowe, administracyjne, sportowe, sakralne). W przypadku nowych inwestycji wymagana liczba miejsc postojowych winna być adekwatna do możliwego wykorzystania obiektu i winna zostać zrealizowana kosztem i staraniem inwestora,

- organizacja miejsc postojowych ogólnie dostępnych, na terenach publicznych – wydzielone miejsca do parkowania w obrębie pasów drogowych oraz na wydzielonych parkingach.

w zakresie komunikacji zbiorowej:

- zwiększenie znaczenia podróżowania środkami komunikacji zbiorowej autobusowej i mikrobusowej poprzez realizację infrastruktury w wysokich standardach (zatoki postojowe, przystanki wyposażone w zadaszenia, lokalizacja przystanków w miejscach atrakcyjnie funkcjonalnych),

Układ autobusowy na terenie Gminy rozwija się w sposób autonomiczny, jest zarządzany przez spółki przewozowe w ramach szerszego systemu regionalnego.
Uzupełnieniem jest układ prywatnych linii, zderegulowany (czyli w rozumieniu terminologii unijnej taki, w którym przewoźnik działa na własne ryzyko, sam dobiera trasę i inne parametry usługi oraz ustala taryfę, po uzyskaniu wymaganych prawem licencji i certyfikatów oraz zezwolenia na obsługę konkretnej linii), co znaczy, że gmina nie może (oprócz postulatów) zamawiać przewozów, narzucać tras, przystanków lub taryfy. Z drugiej strony gmina nie jest zobowiązana do żadnych świadczeń na rzecz przewoźnika, świadczącego publiczną usługę.
Realizacja zasady zrównoważonego transportu zmienia te zasady i możliwości. Gmina powinna wejść w rolę organizatora transportu publicznego, wpływając na zachowania przewoźników dla uzyskania efektów, istotnych dla funkcjonowania takiego systemu. Elementami kluczowymi z zakresu planowania przestrzennego są węzły przesiadkowe oraz lokalizacja przystanków.

w zakresie komunikacji rowerowej:

- Opracowanie systemu turystycznych szlaków rowerowych wykorzystujących odcinki prowadzone niezależnie od ciągów drogowych, odcinki dróg z prowadzonym ruchem rowerowym w ruchu ogólnym lub wydzielone drogi rowerowe prowadzone w liniach rozgraniczających drogi i ulice.
- Na terenie gminy, szczególnie wzdłuż ulic głównych i zbiorczych możliwe jest wprowadzenie segregacji uczestników ruchu w tym rowerowego na relacjach związanych z głównymi celami podróży. Wyznaczenie ciągów rowerowych winno się odbywać sukcesywnie w ramach prac modernizacyjnych lub rozbudowy układu drogowego.
- Jako uzupełnienie układu rowerowego nie należy zapominać o sukcesywnym uzupełnianiu przestrzeni miejskiej o parkingi dla rowerów w miejscach koncentracji usług komercyjnych lub publicznych.

7.2. Infrastruktura techniczna

7.2.1. Zaopatrzenie w wodę

W zakresie zaopatrzenia w wodę zakłada się poprawę warunków zaopatrzenia mieszkańców w wodę:

- utrzymanie i rozbudowę sieci i urządzeń systemu wodociągowego (ujęć wód, stacji uzdatniania, zbiorników, pompowni),
- wprowadzenie działań ograniczających straty wody w sieci wodociągowej oraz powstawania wtórnych zanieczyszczeń,
- utrzymanie indywidualnego zaopatrzenia w wodę dla zabudowy rozproszonej,
- ochrona zasobów wody poprzez stosowanie zasad obowiązujących w utworzonych strefach ochronnych ujęć wody,
- poszukiwanie nowych źródeł zaopatrzenia w wodę z ujęć powierzchniowych i podziemnych.

W chwili obecnej nie przewiduje się bezpośredniego zaangażowania gminy w działanie lokalnych systemów wodociągowych.

7.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Działania w zakresie gospodarki ściekowej powinny zmierzać do kompleksowego uporządkowania systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenie gminy, przy założeniu objęcia systemami grupowymi obszarów zwartej zabudowy we wszystkich miejscowościach.

W zakresie systemów kanalizacji ustala się uporządkowanie gospodarki ściekowej gminy w oparciu o istniejący system kanalizacyjny, w tym:
zasadę odprowadzenia ścieków bytowo-gospodarczych do istniejącej i projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej,
modernizację i rozbudowę istniejących sieci i urządzeń kanalizacyjnych w celu objęcia wszystkich jednostek osadniczych,
utrzymanie istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych.
W miejscach, gdzie ze względu na uwarunkowania techniczne bądź ekonomiczne, realizacja zbiorczych systemów kanalizacji nie będzie przez gminę podejmowana, zwłaszcza w małych i oddalonych zespołów zabudowy – dopuszcza się możliwość przyjęcia w ustaleniach planów miejscowych zasady odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników wybieralnych lub stosowania indywidualnych bądź grupowych oczyszczalni ścieków.

7.2.3. Elektroenergetyka

Działania w zakresie elektroenergetyki powinny być ukierunkowane na osiągnięcie poprawy jakości obsługi mieszkańców, w tym:

- zapewnienie prawidłowych parametrów jakościowych dostarczanej energii elektrycznej,
- zwiększenie niezawodności dostawy energii,
- zapewnienie nieograniczoności dostawy energii.

Cele te realizowane będą:

- na poziomie lokalnym poprzez sukcesywną modernizację układu zasilania sieci średniego napięcia, budowę nowych stacji transformatorowych SN/0,4 kV oraz remonty, przebudowy i rozbudowy linii średniego napięcia,
- na poziomie ponadlokalnym poprzez utrzymanie we właściwym stanie technicznym linii przesyłowych 110 kV.

W zakresie realizacji odnawialnych źródeł energii dopuszcza się lokalizację lokalnych elektrowni wodnych, pod warunkiem nie naruszenia równowagi wodnej i przyrodniczej, a także na wyznaczonych terenach farm fotowoltaicznych. Natomiast nie przewiduje się lokalizacji farm wiatrowych, głównie z uwagi na ochronę walorów krajobrazowych.

7.2.4. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

W studium utrzymuje się rezerwę terenu dla gazociągu wysokiego ciśnienia z kierunku od strony Nowego Targu (od gazociągu Czechówka – Poronin) przez Czarny Dunajec do Jabłonki wraz z końcową stacją gazową I stopnia. Dopuszcza się również możliwość realizacji sieci dystrybucyjnej średniego ciśnienia i innych elementów infrastruktury gazowniczej. Przebieg ww. gazociągu i lokalizacja stacji mają charakter wyłącznie orientacyjny i mogą być korygowane stosownie do występujących uwarunkowań technicznych. W przypadku stwierdzenia braku perspektyw dla realizacji tej inwestycji dopuszcza się możliwość rezygnacji z tej rezerwy przy tworzeniu kolejnych planów miejscowych.

Przewiduje się utrzymanie dotychczasowych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w ciepło, z zaleceniem stosowania rozwiązań niskoemisyjnych.

7.2.5. Telekomunikacja

Przewiduje się utrzymanie istniejących urządzeń i sieci teletechnicznych z możliwością ich rozbudowy i przebudowy w zależności od potrzeb oraz zabezpieczenia i przebudowy w przypadku kolizji z projektowanymi obiektami w oparciu o warunki techniczne wydane przez dostawcę usług telekomunikacyjnych, a także zaopatrzenie terenów planowanych pod rozbudowę publiczną w sieci teletechniczne za pomocą kanalizacji teletechnicznej, kabli doziemnych i innych dostępnych rozwiązań technicznych.
Z uwagi na walory krajobrazowe obszaru całej gminy postuluje się, by w planach miejscowych ograniczać dopuszczalne wysokości konstrukcji dla urządzeń telefonii bezprzewodowej do nie więcej niż 30 metrów od

poziomu terenu.

7.3. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami realizowana będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, które na poziomie gminy zawarte są w uchwale NR XXXIX/238/2013 Rady Gminy Jabłonka w sprawie zmiany uchwały NR XXXVII/211/2013 Rady Gminy Jabłonka z dnia 07 marca 2013 roku zmieniającej uchwałę Nr XXXIV/195/2012 RG Jabłonka z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Jabłonka.
Przewiduje się utrzymanie istniejących na terenie Gminy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), z możliwością ich organizacji w nowych miejscach, np. przy działających oczyszczalniach ścieków.

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Uzasadnienie przyjętych rozwiązań

Rozwiązania ustalone w studium przyjęto w wyniku:
- analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 778 z późn. zm.),
- stanowiska organów i instytucje zawiadomionych o przystąpieniu do sporządzania studium,
- stanowiska władz samorządowych gminy,
- rozpatrzenia przez Wójta gminy wniosków zgłoszonych do studium przez osoby fizyczne i jednostki organizacyjne,
- analizy rozwiązań alternatywnych w zakresie wybranych zagadnień (np. skali i kierunków rozwoju układów osadniczych, przebiegu planowanych dróg ponadlokalnych),
- *uwzględnienia uzyskanych uzgodnień i opinii do projektu studium,*
- *przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,*
- *analizy uwag do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium, w tym zgłaszanych w trakcie dyskusji publicznej.*

Szczególnym uwarunkowaniem przy sporządzaniu projektu studium było wejście w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777). Prace nad projektem studium zostały wstrzymane do czasu opracowania stosownych analiz, zaś po ich wykonaniu projekt został poddany weryfikacji i dostosowany do wyników analiz, w szczególności w zakresie bilansu terenów (konfrontacja zapotrzebowania na nowe tereny budowlane z chłonnością terenów już wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych).

Na podstawie uchwały Nr V/42/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 8 marca 2019 r. przeprowadzono procedurę zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonka w granicach obszarów: „Jabłonka-A”, „Jabłonka-B” oraz „Podwilk-A”.
Zmiany studium obejmują:
- w granicach obszarów: „Jabłonka-A” i „Jabłonka-B” – wyznaczenie terenów produkcyjno-usługowych „PU”, w celu umożliwienia rozwoju działalności gospodarczej w nawiązaniu do istniejących terenów inwestycyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie;
- w granicach obszaru „Podwilk-A” – wyznaczenie terenów usług publicznych „UP” w celu umożliwienia realizacji kaplicy cmentarnej na tym terenie, zgodnie z wnioskiem Parafii w Podwilku.

Zmiany studium oparto na wykonanych uprzednio (tj. w trakcie sporządzania studium w latach 2015-2018) opracowaniach analitycznych, dotyczących wyliczeń chłonności oraz zapotrzebowania na tereny inwestycyjne oraz wyliczeń bilansu powierzchni terenów. Opracowania te wskazują możliwość zwiększenia terenów przeznaczonych na cele usługowe bądź produkcyjno-usługowe, w stosunku do powierzchni przyjętych w pierwotnej wersji studium, przyjętej uchwałą Nr XLV/357/2018 Rady Gminy Jabłonka z dnia 5 lipca 2018 r.

Przyrost powierzchni terenów zainwestowania wynosi:
- w granicach obszaru „Jabłonka-A" – 1,74 ha (PU),
- w granicach obszaru „Jabłonka-B" – 0,69 ha (PU),
- w granicach obszaru „Podwilk-A" – 0,23 ha (UP).

Łączna powierzchnia nowo wyznaczonych terenów inwestycyjnych wynosi ok. 2,66 ha i nie przekracza wielkości powierzchniowych wyliczonych w opracowanych „Analizach".[3]

Synteza ustaleń projektu studium

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jabłonka obejmuje część tekstową, z dwoma zasadniczymi rozdziałami:

- „Uwarunkowania rozwoju gminy", w którym przedstawiono charakterystykę uwarunkowań wymienionych w art. 10, ust 1 ustawy o planowaniu przestrzennym,
- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego i polityki przestrzennej gminy", zawierającym ustalenia, o których mowa w art. 10, ust 2 ustawy o planowaniu przestrzennym,

oraz część graficzną, złożoną z plansz:

- Nr 1 pt. „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego",
- Nr 2 pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego".

W części studium odnoszącej się do uwarunkowań występujących na terenie Gminy Jabłonka, zawarto problematykę:

- Ogólna charakterystyka stanu zagospodarowania przestrzennego gminy
- Zasoby i stan środowiska
- Zasoby i warunki ochrony krajobrazu kulturowego i dóbr kultury
- Warunki i jakość życia mieszkańców
- Uwarunkowania rozwoju gospodarczego
- Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej
- Możliwości i ograniczenia rozwoju gminy

Ustalenia studium ujęto w obrębie wymienionych poniżej zespołów problemowych:

- Misja i strategiczne cele rozwoju Gminy
- Kierunki aktywizacji gospodarczej
- Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów
- Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów
- Kierunki ochrony dóbr kultury
- Zadania polityki przestrzennej gminy
- Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

[3] w brzmieniu przyjętym uchwałą Nr XIV/112/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 21 listopada 2019 r.

V. ANEKS

Spis obiektów zabytkowych
wskazanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do objęcia Gminną Ewidencją Zabytków
wg stanu wskazanego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 30.06.2017 r.

CHYŻNE

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1.Cmentarz parafialny	Chyżne – obok kościoła parafialnego pw. Św. Anny	210
2. Kościół parafialny pw. Św. Anny	Chyżne dz. Nr ewid. 3183	211
3.Dom bez numeru	Chyżne- naprzeciw domu nr 55 z drugiej strony drogi	326
4.Cztery kamienne kapliczki domowe	Chyżne- na cmentarzu przykościelnym	706
5. Strażnica d. WOP- u	Chyżne nr dz. ewid. 3966/4	724
6. Dzwonnica burzowa z figurą Matki Boskiej Częstochowskiej z roku 1778	Chyżne- naprzeciwko doku nr 29 pod drugiej stronie drogi gminnej (Sołtystwo Niżne)	451
7. Przydrożny Krzyż	Chyżne- obok drogi międzynarodowej E- 7 nad potokiem Jeleśnia w pobliżu przejścia granicznego Chyżna- Trstena	446
8. Kapliczka z Figurą NMP	Chyżne- obok domu nr 196 przy drodze gminnej	447
9. Kapliczka z NMP w geście modlitwy w otoczeniu dwóch aniołów	Chyżne- przy drodze międzynarodowej E-7 w kierunku przejścia granicznego Chyżne- Trstena	448
10. Kapliczka z koronacją Matki Bożej przez św. Trójcę	Chyżne- obok domu nr 249 przy drodze gminnej (Wyżnie Sołtysowo	449
11. Kapliczka z Chrystusem ukrzyżowanym	Chyżne- obok domu nr 64 przy drodze gminnej	450
12.Kapliczka z Chrystusem ukrzyżowanym	Chyżne- w pobliżu skrzyżowania drogi gminnej z drogą międzynarodową E-7	452
13.Kapliczka z Chrystusem krzyżowanym	Chyżne- obok domu nr 94 przy drodze gminnej na styku ról Krużlowa i Pajkoszowa	453
14. Kapliczka ze św. Florianem	Chyżne- w pobliżu domu nr 207 przy drodze gminnej	454
15. Kamienna kapliczka ze św. Janem Nepomucenem	Chyżne- obok starej plebanii	705
16. Kamienna kapliczka z Chrystusem Ubiczowanym	Chyżne- przy drodze gminnej obok domu nr 101	709
17. Krzyż kamienny	Chyżne	723
18. Dzwonnica burzowa z figurą Matki Boskiej Ludźmierskiej	Chyżne- naprzeciwko domu nr 238 z drugiej strony drogi gminnej	33
19. Chałupa nr 22	Chyżne nr 22	5
20. Dom nr 23	Chyżne nr 23	4
21. Chałupa nr 27	Chyżne nr 27	7

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZ. 5139.28.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

22. Dom nr 28	Chyżne nr 28	6
23. Dom nr 40	Chyżne nr 40	18
24. Dom nr 55 z zabudowaniami gospodarczymi	Chyżne nr 55	20
25. Dom nr 61	Chyżne nr 61	21
26. Dom nr 66	Chyżne nr 66	10
27. Dom nr 68	Chyżne nr 68	11
28. Dom nr 76	Chyżne nr 76	12
29. Dom nr 80	Chyżne nr 80	22
30. Dom nr 82	Chyżne nr 82	13
31. Dom nr 83	Chyżne nr 83	23
32. Dom nr 121	Chyżne nr 121	16
33. Dom nr 130	Chyżne nr 130	50
34. Chałupa nr 135	Chyżne nr 135	49
35. Dom nr 149	Chyżne nr 149	48
36. Dom nr 152	Chyżne nr 152	47
37. Dom nr 156 STARA PLEBANIA	Chyżne nr 156	51
38. Dom nr 162	Chyżne nr 162	45
39. Dom nr 169	Chyżne nr 169	43
40. Dom nr 171	Chyżne nr 171	42
41. Dom nr 194	Chyżne nr 194	39
42. Zagroda nr 209	Chyżne nr 209	38
43. Zagroda nr 214	Chyżne nr 214	36
44. Dom nr 217	Chyżne nr 217	35
45. Dom nr 251	Chyżne nr 251	31
46. Dom nr 266	Chyżne nr 266	27
47. Zagroda nr 271	Chyżne 271	28
48. Dom nr 283	Chyżne nr 283	25

JABŁONKA

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1.Kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego	Jabłonka nr dz. 2572	699
2. Kamienna kapliczka z Najświętszą Maryją Panną	Jabłonka - obok kościoła parafialnego	697
3. Kamienna kapliczka św. Jana Nepomucena	Jabłonka – obok domu przy ul. Leśna 6 na skrzyżowaniu z ul. Długą	646
4. Krzyż kamienny	Jabłonka- obok domu przy ul. Słowackiej 32	729
5. Kapliczka kamienna z figurą św. Jana Nepomucena	Jabłonka – obok domu przy ul. Sobieskiego 62	730
6. Stare kamienne nagrobki	Jabłonka – cmentarz parafialny	700
7. Kamienna kapliczka z koronacją Matki Boskiej przez Trójcę Św.	Jabłonka – przy drodze na Lipnicę Wielką (na skrzyżowaniu ul. Magurskiej i Pilcha)	702
8. Kamienna kapliczka ze św. Józefem	Jabłonka – przy drodze na Lipnicę Wielką	698
9. Kamienny krzyż	Jabłonka – przy drodze wojewódzkiej 957 przy granicy z Piekielnikiem	681
10. Kapliczka ze św. Jana Nepomucena	Jabłonka – przy zjeździe z Jabłonki na Zubrzycę Dolną	682
11. Kamienna kapliczka Przemienienia Pańskiego	Jabłonka – przy ul. Słonecznej na styku ról Machajowa i Zachorowa	632
12. Figura Matki Boskiej z Jezusem	Jabłonka – przy ul. WOP	445
13. Kapliczka domkowa	Jabłonka - przy drodze wojewódzkiej 957 (ul. Babiogórska)	655
14. Kapliczka szafkowa z figurą Matki Boskiej	Jabłonka – na skrzyżowaniu ul. Machaja i ul. Biszczaków	728
15. Kapliczka z Upadkiem Pana Jezusa na Matonogach	Jabłonka – obok domu nr Krakowska 86	287
16. Dzwonnica burzowa	Jabłonka – przysiółek Basisty	444
17. Drewniana dzwonnica	Jabłonka – obok domu przy ul. Orawskiej 1	701

18. Dom (stary Jabłonka 264)	Jabłonka – przy ulicy Sterculi (rola Łyżniakowa)	710
19. Dom drewniany	Jabłonka ul. Babiogórska 4	690
20. Zagroda	Jabłonka ul. Biszczaków 11	421
21. Zabudowania gospodarcze	Jabłonka ul. Biszczaków 12	422
22. Zagroda (stary nr Jabłonka 346)	Jabłonka ul. Biszczaków 14	423
23. Zagroda	Jabłonka ul. Biszczaków 22	424
24. Stodoła	Jabłonka ul. Biszczaków 22	659
25. Zagroda	Jabłonka ul. Chyżnik 3	433
26. Zagroda (stary nr Jabłonka 988)	Jabłonka ul. Chyżnik 14	434
27. Dom ceglany (stary nr Jabłonka 982)	Jabłonka ul. Chyżnik 22	439
28. Dom drewniany (stary nr Jabłonka 476)	Jabłonka ul. Energetyków 29	639
29. Dom ceglany	Jabłonka ul. Gęstych Domów 7	693
30. Dom ceglany	Jabłonka ul. Gęstych Domów 8	664
31. Dom ceglany (stary nr Jabłonka 37)	Jabłonka ul. Gęstych Domów 10	663
32. Dom ceglany	Jabłonka ul. Gęstych Domów 20	662
33. Dom z materiałów mieszanych	Jabłonka ul. Gęstych Domów 21	666
34. Kuźnia drewniana	Jabłonka ul. Gęstych Domów 37	660
35. Chałupa drewniana	Jabłonka ul. Górska 6	430
36. Chałupa drewniana	Jabłonka ul. Górska 22	633
37. Dom drewniany (stary nr Jabłonka 527)	Jabłonka ul. Jana Pawła II 1	629
38. Dom drewniany	Jabłonka ul. Jana Pawła II 13	691
39. Plebania ceglana	Jabłonka ul. Jana Pawła II 20	631
40. Zagroda (mieszany materiał)	Jabłonka ul. Jodłowa 5	429
41. Dom drewniany	Jabłonka ul. Kępowa 1	679
42. Dom ceglany	Jabłonka ul. Kępowa 2	689
43. Dom drewniany	Jabłonka ul. Kępowa 10	688
44. Chałupa drewniana z wyżką	Jabłonka ul. Kępowa 20	678
45. Dom drewniany	Jabłonka ul. Kępowa 21	669
46. Dom ceglany	Jabłonka ul. Kępowa 36	677
47. Dom drewniany	Jabłonka ul. Kępowa 39	676

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZNT. 5183.88.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

48. Dom drewniany	Jabłonka ul. Kępowa 42	675
49. Dom ceglany	Jabłonka ul. Krakowska 11	654
50. Dom drewniany	Jabłonka ul. Krakowska 39	426
51. Budynek mieszkalny drewniany	Jabłonka ul. Krakowska 43	288
52. Dom (stary nr Jabłonka 424)	Jabłonka ul. Krakowska 48	435
53. Budynek gospodarczy drewniany	Jabłonka ul. Krakowska 48	658
54. Dom ceglany	Jabłonka ul. Krakowska 52	440
55. Zagroda	Jabłonka ul. Krakowska 82	427
56. Dom z zabudową gospodarczą (stary nr Jabłonka 731)	Jabłonka ul. Leśna 7	645
57. Dom ceglany	Jabłonka ul. Leśna 10	649
58. Dom ceglany	Jabłonka ul. Łąkowa 10	667
59. Dom ceglany	Jabłonka ul. 1- go Maja 19	673
60. Zagroda drewniana	Jabłonka ul. Machaja 3	638
61. Dom ceglany	Jabłonka ul. obok domu przy ul. Machaja 3	637
62. Dom ceglany	Jabłonka ul. Machaja 21	635
63. Dom drewniany (stary nr Jabłonka 405)	Jabłonka obok domu przy ul. Machaja 23	634
64. Dom drewniany	Jabłonka ul. Magurska 3	674
65. Dom drewniany	Jabłonka ul. Orawska 5	694
66. Dom (materiał mieszany)	Jabłonka ul. Panowa 9	668
67. Dom drewniany	Jabłonka ul. Pawlaka 5	686
68. Dom z kuźnią	Jabłonka ul. Pawlaka 7	687
69. Szkoła Podstawowa ceglana	Jabłonka ul. Piusa Jabłońskiego 4	628
70. Szkoła ceglana	Jabłonka ul. Podhalańska 1	731
71. Dom drewniany	Jabłonka ul. Podhalańska 36	641
72. Dom ceglany	Jabłonka ul. Podhalańska 5	627
73. Dom (materiał mieszany)	Jabłonka ul. Słowacka 36	653
74. Dom ceglany	Jabłonka ul. Sobieskiego 3	643
75. Kamienica (stary nr Jabłonka 603)	Jabłonka ul. Sobieskiego 5	642
76. Dom drewniany	Jabłonka ul. Sobieskiego 10	734
77. Kamienica ceglana	Jabłonka ul. Sobieskiego 13	644
78. Dom ceglany	Jabłonka ul. Sobieskiego 14	538

79. Dom ceglany	Jabłonka ul. Sobieskiego 18	656
80. Dom (materiał mieszany)	Jabłonka ul. Sobieskiego 64	685
81. Dom z zabudową gospodarczą	Jabłonka ul. Sobieskiego 66	684
82. Dom drewniany	Jabłonka ul. Sobieskiego 68	683
83. Dom drewniany	Jabłonka ul. Sobieskiego 74	680
84. Szopa drewniana	Jabłonka ul. Wilsona 29	651
85. Dom (stary nr Jabłonka 785)	Jabłonka ul. Wilsona 33	652
86. Budynek gospodarczy	Jabłonka ul. Zacisze 4	657
87. Chałupa drewniana	Jabłonka ul. Zacisze 14	419
88. Kaplica Św. Jana ćw.XIX	Przy drodze międzynarodowej E7	?

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZNT.5183.38.2017.MP
Z DNIA: 30.06.2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Paweł Dziubas
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

LIPNICA MAŁA

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1. Kościół parafialny pw. św. Stefana	Lipnica Mała dz. ewid. 12275	725
2. Kaplica pw. Św. Józefa	Lipnica Mała – oznaczona nr 453 dz. nr ewid. 8442/1	207
3. Kapliczka domkowa z Upadkiem Chrystusa	Lipnica Mała – przy drodze gminnej obok domu nr 351	548
4. Krzyż kamienny	Lipnica Mała – przy drodze gminnej obok domu nr 387	553
5. Cmentarz parafialny	Lipnica Mała – obok kościoła parafialnego	556
6. Krzyż kamienny	Lipnica Mała obok domu nr 134	206
7. Kamienny krzyż	Lipnica Mała – przy drodze gminnej naprzeciw domu nr 584	528
8. Kamienny Krzyż	Lipnica Mała – przy drodze gminnej obok domu nr 201	542
9. Dom ceglany nr 1	Lipnica Mała nr 1	117
10. Dom drewniany nr 6	Lipnica Mała nr 6	118
11. Dom ceglany nr 18	Lipnica Mała nr 18	120
12. Dom drewniany nr 26	Lipnica Mała nr 26	121
13. Dom ceglany nr 36	Lipnica Mała nr 36	532
14. Dom ceglany nr 38	Lipnica Mała nr 38	122
15. Dom drewniany nr 51	Lipnica Mała nr 51	125
16. Dom ceglany nr 53	Lipnica Mała nr 53	124
17. Zagroda drewniana nr 55	Lipnica Mała nr 55	123
18. Dom ceglany nr 57	Lipnica Mała nr 57	126
19. Dom ceglany nr 60	Lipnica Mała nr 60	129
20. Dom ceglany nr 61	Lipnica Mała nr 61	127
21. Dom ceglany nr 65	Lipnica Mała nr 65	130
22. Zagroda drewniana nr 70	Lipnica Mała nr 70	134
23. Dom ceglany nr 83	Lipnica Mała nr 83	533
24. Dom drewniany nr 88	Lipnica Mała nr 88	534
25. Dom ceglany nr 90	Lipnica Mała nr 90	535
26. Dom drewniany nr 97	Lipnica Mała nr 97	536
27. Zagroda drewniana nr 103	Lipnica Mała nr 103	141

28. Dom drewniany nr 112	Lipnica Mała nr 112	537
29. Dom nr 114	Lipnica Mała nr 114	135
30. Dom drewniany nr 116	Lipnica Mała nr 116	136
31. Dom drewniany nr 118	Lipnica Mała nr 118	137
32. Dom drewniany nr 119	Lipnica Mała nr 119	142
33. Dom drewniany nr 121	Lipnica Mała nr 121	143
34. Dom ceglany nr 122	Lipnica Mała nr 122	144
35. Zagroda drewniana nr 127	Lipnica Mała nr 127	140
36. Zagroda drewniana nr 131	Lipnica Mała nr 131	139
37. Dom ceglany nr 134	Lipnica Mała nr 134	138
38. Dom drewniany nr 137	Lipnica Mała nr 137	148
39. Dom drewniany nr 139	Lipnica Mała nr 139	150
40. Dom drewniany nr 148	Lipnica Mała nr 148	539
41. Dom ceglany nr 151	Lipnica Mała nr 151	145
42. Dom drewniany nr 154	Lipnica Mała nr 154	146
43. Dom nr 157	Lipnica Mała nr 157	147
44. Dom drewniany nr 167	Lipnica Mała nr 167	540
45. Dom ceglany nr 169	Lipnica Mała nr 169	541
46. Dom drewniany nr 174	Lipnica Mała nr 174	151
47. Dom drewniany nr 176	Lipnica Mała nr 176	152
48. Dom drewniany nr 184	Lipnica Mała nr 184	153
49. Chałupa drewniana nr 188	Lipnica Mała nr 188	155
50. Dom drewniany nr 215	Lipnica Mała nr 215	156
51. Piwnica kamienna	Lipnica Mała nr 232	544
52. Dom drewniany nr 233	Lipnica Mała nr 233	162
53. Dom drewniany nr 238	Lipnica Mała nr 238	163
54. Dom drewniany nr 253	Lipnica Mała nr 253	159
55. Dom drewniany nr 258	Lipnica Mała nr 258	545
56. Dom drewniany nr 262	Lipnica Mała nr 262	164
57. Zagroda drewniana nr 271	Lipnica Mała nr 271	165
58. Zagroda nr 274	Lipnica Mała nr 274	166
59. Dom drewniany nr 281	Lipnica Mała nr 281	161
60. Chałupa nr 265	Lipnica Mała nr 265	160
61. Chałupa drewniana nr 293	Lipnica Mała nr 293	167
62. Dom drewniany nr 295	Lipnica Mała nr 295	168
63. Zagroda nr 296	Lipnica Mała nr 296	169
64. Dom drewniany nr 304	Lipnica Mała nr 304	171

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: DZNT. 5183.33.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

65. Dom drewniany nr 308	Lipnica Mała nr 308	172
66. Dom drewniany nr 310	Lipnica Mała nr 310	173
67. Dom drewniany nr 313	Lipnica Mała nr 313	174
68. Dom drewniany nr 324	Lipnica Mała nr 324	546
69. Dom drewniany nr 326	Lipnica Mała nr 326	703
70. Dom drewniany nr 332	Lipnica Mała nr 332	547
71. Dom drewniany nr 341	Lipnica Mała nr 341	177
72. Chałupa drewniana nr 344	Lipnica Mała nr 344	176
73. Dom drewniany nr 353	Lipnica Mała nr 353	704
74. Dom drewniany nr 355	Lipnica Mała nr 355	549
75. Dom drewniany nr 362	Lipnica Mała nr 362	550
76. Zagroda nr 369	Lipnica Mała nr 369	175
77. Dom drewniany nr 375	Lipnica Mała nr 375	178
78. Dom drewniany nr 378	Lipnica Mała nr 378	179
79. Dom ceglany nr 386	Lipnica Mała nr 386	552
80. Dom drewniany nr 387	Lipnica Mała nr 387	554
81. Dom nr 390	Lipnica Mała nr 390	555
82. Dom drewniany nr 399	Lipnica Mała nr 399	180
83.Chałupa drewniana	Lipnica Mała obok domu nr 400	181
84. Chałupa drewniana nr 402	Lipnica Mała nr 402	182
85. Dom drewniany nr 408	Lipnica Mała nr 408	183
86. Zagroda drewniana nr 414	Lipnica Mała nr 414	184
87. Dom drewniany nr 439	Lipnica Mała nr 439	509
88. Dom drewniany nr 451	Lipnica Mała nr 451	512
89. Dom drewniany nr 463	Lipnica Mała nr 463	513
90. Dom drewniany nr 465	Lipnica Mała nr 465	515
91. Dom drewniany nr 466	Lipnica Mała nr 466	518
92. Dom drewniany nr 467	Lipnica Mała nr 467	517
93. Dom drewniany nr 477	Lipnica Mała nr 477	185
94. Chałupa drewniana nr 478	Lipnica Mała nr 478	186
95. Dom drewniany nr 484	Lipnica Mała nr 484	519
96. Dom drewniany nr 485	Lipnica Mała nr 485	188
97. Dom drewniany nr 506	Lipnica Mała nr 506	520
98. Dom drewniany nr 509	Lipnica Mała nr 509	521
99. Dom drewniany nr 510	Lipnica Mała nr 510	189
100. Zagroda nr 513	Lipnica Mała nr 513	190

101. Dom drewniany nr 514	Lipnica Mała nr 514	191
102. Dom drewniany nr 515	Lipnica Mała nr 515	192
103. Dom drewniany nr 522	Lipnica Mała nr 522	522
104. Dom nr 526 z boiskiem i szopą	Lipnica Mała nr 526	523
105. Dom drewniany nr 532	Lipnica Mała nr 532	193
106. Dom drewniany nr 543	Lipnica Mała nr 543	524
107. Zagroda nr 555	Lipnica Mała nr 555	205
108. Dom drewniany nr 564	Lipnica Mała nr 564	204
109. Zagroda drewniana nr 567	Lipnica Mała nr 567	203
110.Chałupa drewniana nr 570	Lipnica Mała nr 570	202
111. Dom drewniany nr 572	Lipnica Mała nr 572	201
112. Dom drewniany nr 573	Lipnica Mała nr 573	525
113. Dom drewniany nr 578	Lipnica Mała nr 578	200
114. Dom drewniany nr 581	Lipnica Mała nr 581	527
115. Dom drewniany nr 584	Lipnica Mała nr 584	199
116. Dom drewniany nr 585	Lipnica Mała nr 585	198
117. Dom drewniany nr 588	Lipnica Mała nr 588	197
118. Dom drewniany nr 591	Lipnica Mała nr 591	529
119. Dom drewniany nr 600	Lipnica Mała nr 600	530
120. Zagroda drewniana nr 593	Lipnica Mała nr 593	196
121. Zagroda drewniana nr 610	Lipnica Mała nr 610	195
122. Zagroda drewniana nr 611	Lipnica Mała nr 611	194

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: 02NT.5173.38.2017.MP
Z DNIA: 30.06.2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł [illegible]
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

ORAWKA

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1. Kapliczka kamienna z figurą św. Jana Nepomucena	Orawka obok domu nr 147	727
2. Krzyż kamienny 1857 r.	Orawka - obok kościoła parafialnego pw. Św. Jana Chrzciciela	732
3. Stary cmentarz parafialny	Orawka - obok kościoła parafialnego pw. Św. Jana Chrzciciela	286
4. Kapliczka Św. Jana Nepomucena	Orawka- obok domu nr 53 A	285
5. Kapliczka Matki Boskiej z Dzieciątkiem	Orawka - obok kościoła parafialnego pw. Św. Jana Chrzciciela	283
6. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela	Orawka – przy drodze międzynarodowej 7	284
7. Dzwonnica Burzowa	Orawka – na skrzyżowaniu dróg 738/1 i 734/3	61
8. Chałupa nr 2	Orawka nr 2	63
9. Zagroda nr 3	Orawka nr 3	64
10. Chałupa nr 24	Orawka nr 24	60
11. Zagroda nr 30	Orawka nr 30	58
12. Zagroda nr 32	Orawka nr 32	57
13. Zagroda nr 35	Orawka nr 35	66
14. Dom nr 41	Orawka nr 41	56
15. Dom nr 55	Orawka nr 55	67
16. Dom nr 61 farbiarnia	Orawka nr 61	282
17. Budynek Gospodarczy	Orawka – obok domu nr 65 (plebania)	69
18. Zagroda nr 70	Orawka nr 70	109
19. Zagroda nr 72	Orawka nr 72	108
20. Dom nr 74	Orawka nr 74	55
21. Dom nr 75	Orawka nr 75	110
22. Zagroda nr 77	Orawka nr 77	54
23. Dom nr 78	Orawka nr 78	52
24. Zagroda nr 81	Orawka nr 81	53
25. Zagroda nr 86	Orawka nr 86	111

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZNT.5135.98.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

26. Zagroda nr 91	Orawka nr 91	114
27. Zagroda nr 97	Orawka nr 97	116
28. Dom nr 106	Orawka nr 106	102
29. Dom nr 111	Orawka nr 111	104
30. Chałupa nr 114	Orawka nr 114	105
31. Zagroda nr 117	Orawka nr 117	106
32. Zagroda nr 119	Orawka nr 119	107
33. Spichlerz	Orawka – obok domu nr 121	98
34. Zagroda nr 121	Orawka nr 121	99
35. Dom nr 126	Orawka nr 126	101
36. Zagroda nr 128	Orawka nr 128	89
37. Dom nr 131	Orawka nr 131	96
38. Chałupa nr 137	Orawka nr 137	94
39. Stodoła	Orawka – obok domu nr 138	93
40. Zagroda nr 140	Orawka nr 140	91
41. Zagroda nr 142	Orawka nr 142	90
42. Dom nr 152	Orawka nr 152	83
43. Dom nr 153	Orawka nr 153	84
44. Zagroda nr 165	Orawka nr 165	85
45. Dom nr 171	Orawka nr 171	82
46. Dom nr 175	Orawka nr 175	87
47. Dom nr 181	Orawka nr 181	88
48. Dom nr 191	Orawka nr 191	71
49. Dom nr 194	Orawka nr 194	73
50. Dom nr 196	Orawka nr 196	74
51. Chałupa nr 201	Orawka nr 201	76
52. Dom nr 203	Orawka nr 203	77
53. Zagroda nr 205	Orawka nr 205	78
54. Dom nr 209	Orawka nr 209	79
55. Chałupa nr 214	Orawka nr 214	80
56. Dom nr 226	Orawka nr 226	81

PODWILK

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1. Kościół parafialny pw. Św. Marcina	Podwilk- nr dz. 4050/1	500
2. Cmentarz żydowski	Podwilk- nr dz. 7249/4	507
3. Dzwonnica loretańska	Podwilk- nr dz. 7462	718
4.Kapliczka domkowa	Podwilk- nr dz. 7461	717
5. Kamienna kapliczka	Podwilk- przy drodze gminnej do Zubrzycy Dolnej	505
6. Kaplica ze św. Antonim i MB Częstochowską	Podwilk- obok domu nr 40	219
7. Cmentarz parafialny	Podwilk- powyżej kościoła parafialnego	504
8. Kamienny krzyż	Podwilk- cmentarz parafialny powyżej kościoła	503
9. Cmentarz szlachecki	Podwilk – nr dz. 6629	714
10. Kamienny krzyż	Podwilk- cmentarz parafialny powyżej kościoła	506
11. Kamienny krzyż	Podwilk – cmentarz parafialny poniżej kościoła pw. Św. Marcina	712
12. Kapliczka kamienna z figurą św. Jana Nepomucena	Podwilk- nr dz. 6966/1	715
13.Kapliczka kamienna z Pietą	Podwilk – nr dz. 7586/2	722
14. Kapliczka domkowa z figurą św. Anny i Matki Boskiej	Podwilk – Góra Kuligowa	713
15. Kamienny krzyż	Podwilk – obok domu nr 230	485
16. Kamienna kapliczka ze św. Janem Nepomucenem	Podwilk – obok domu nr 271	497
17. Kamienna kapliczka z Matką Boską	Podwilk – obok domu nr 285	499
18. Kamienna kapliczka św. Józefa	Podwilk – obok domu nr 309	501
19. Figura koronacji MB	Podwilk – obok domu nr 335	237
20. Zagroda nr 4	Podwilk – nr 4	407
21. Stodoła z boiskiem	Podwilk – nr 4	406
22. Zagroda nr 5	Podwilk- nr 5	403
23. Dom nr 7	Podwilk - 7	405
24. Stodoła	Podwilk - 7	404

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZNT-5183.93.2017.MP
Z DNIA: 30.06.2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

25. Zagroda nr 15	Podwilk nr 15	214
26. Dom nr 23	Podwilk nr 23	215
27. Zagroda nr 27	Podwilk nr 27	216
28. chałupa nr 28 z zabudowaniami gospodarczymi	Podwilk nr 28	217
29. dom nr 38	Podwilk nr 38	218
30. Dom nr 57	Podwilk nr 57	455
31. Dom nr 67	Podwilk nr 67	473
32. Dom nr 69	Podwilk nr 69	472
33. Dom nr 76 z zabudowaniami gospodarczymi	Podwilk nr 76	471
34. Chałupa nr 79	Podwilk nr 79	470
35. Kamienna kapliczka z Chrystusem	Podwilk obok domu nr 87	475
36. Dom nr 102	Podwilk nr 102	465
37. Dom nr 107	Podwilk nr 107	462
38. Zagroda nr 108	Podwilk nr 108	463
39. Dom nr 109	Podwilk nr 109	464
40. Dom nr 112	Podwilk nr 112	460
41. Dom nr 117	Podwilk nr 117	459
42. Dom nr 119	Podwilk nr 119	458
43. Zagroda nr 146	Podwilk nr 146	225
44. Dom nr 157 dawna stodoła	Podwilk nr 157	227
45. Dom nr 162	Podwilk nr 162	228
46. Zagroda nr 174	Podwilk- nr 174	230
47. Dom nr 183 z budynkiem gospodarczym	Podwilk nr 183	476
48. Szopa z boiskiem	Podwilk nr 186	477
49. Dom nr 193	Podwilk nr 193	478
50. Dom nr 195	Podwilk nr 195	480
51. Zagroda nr 196	Podwilk nr 196	479
52. Dom nr 227	Podwilk nr 227	484
53. Chałupa nr 233	Podwilk nr 233	486
54. Chałupa nr 236	Podwilk nr 236	487
55. Dom nr 246	Podwilk nr 246	488
56. Dom nr 251	Podwilk nr 251	490
57. Dom nr 255	Podwilk nr 255	491
58. Dom nr 259	Podwilk nr 259	492

59. Dom nr 264	Podwilk nr 264	494
60. Dom nr 265	Podwilk nr 265	495
61. Dom nr 271 z zabudowaniami gospodarczymi	Podwilk nr 271	496
62. Zagroda nr 271	Podwilk nr 271	402
63 Dom nr 278	Podwilk nr 278	401
64. Chałupa nr 304	Podwilk nr 304	233
65. Chałupa nr 312	Podwilk nr 312	502
66. Dom nr 315	Podwilk nr 315	232
67. Dom nr 336 z zabudowaniami gospodarczymi	Podwilk nr 336	231
68. Zagroda nr 350	Podwilk nr 350	385
69. Dom nr 352	Podwilk nr 352	380
70. Zagroda nr 358	Podwilk nr 358	382
71. Zagroda nr 364	Podwilk nr 364	383
72. Zagroda nr 367	Podwilk nr 367	379
73. Zagroda nr 369	Podwilk nr 369	381
74. Dom nr 383	Podwilk nr 383	213
75. Zagroda	Podwilk nr 387	441
76. budynek gospodarczy nr 388	Podwilk nr 388	442
77. Zagroda nr 389	Podwilk nr 389	443
78. Dom nr 390	Podwilk nr 390	384
79. Dom nr 395	Podwilk nr 395	389
80. Dom nr 397	Podwilk nr 397	388
81. Dom nr 399	Podwilk nr 399	391
82. Dom nr 400	Podwilk nr 400	387
83. Dom nr 402	Podwilk nr 402	386
84. Dom nr 404	Podwilk nr 404	234
85. Dom nr 411	Podwilk nr 411	390
86. Zagroda nr 422	Podwilk nr 422	394
87. Spichlerz	Podwilk nr 425	395
88. Dom nr 432	Podwilk nr 432	397
89. Dom nr 437 A	Podwilk nr 437 A	398
90. Dom nr 439	Podwilk nr 439	399
91. Dom nr 446	Podwilk nr 446	721
92. Dom nr 454	Podwilk nr 454	716
93. Zagroda nr 449	Podwilk nr 449	720
94. Chałupa nr 489	Podwilk nr 489	408

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZ.5.5133.38.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

ZUBRZYCA DOLNA

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1. Kapliczka Serca Pana Jezusa	Zubrzyca Dolna – obok domu nr 242 przy drodze wojewódzkiej 957	254
2. Kapliczka Trójcy Św.	Zubrzyca Dolna- obok domu nr 283 przy drodze wojewódzkiej 957	255
3. Zagroda nr 8	Zubrzyca Dolna nr 8	308
4. Dom ceglany nr 9	Zubrzyca Dolna nr 9	317
5. Dom drewniany nr 11	Zubrzyca Dolna nr 11	246
6. Dom ceglany nr 13 z szopą stajnią i boiskiem	Zubrzyca Dolna nr 13	309
7. Dom drewniany nr 15	Zubrzyca Dolna nr 15	310
8. Dom drewniany nr 26	Zubrzyca Dolna nr 26	245
9. Zagroda nr 32	Zubrzyca Dolna nr 32	318
10. Dom drewniany nr 33	Zubrzyca Dolna nr 33	244
11. Dzwonnica burzowa	Zubrzyca Dolna – powyżej domu nr 34	256
12. Dom drewniany nr 34	Zubrzyca Dolna nr 34	311
13. Dom drewniany nr 36	Zubrzyca Dolna nr 36	312
14. Dom ceglany nr 40 z szopą i boiskiem	Zubrzyca Dolna nr 40	313
15. Dom drewniany nr 48 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Dolna nr 48	243
16. Dom drewniany nr 57	Zubrzyca Dolna nr 57	242
17. Dom drewniany nr 69	Zubrzyca Dolna nr 69	559
18. Zagroda drewniana nr 71	Zubrzyca Dolna nr 71	563
19. Dom nr 74	Zubrzyca Dolna nr 74	566
20. Dom drewniany nr 76	Zubrzyca Dolna nr 76	565
21. Dom drewniany nr 79 z boiskiem i szopą	Zubrzyca Dolna nr 79	564
22. Dom drewniany nr 82	Zubrzyca Dolna nr 82	567
23. Dom drewniany nr 110	Zubrzyca Dolna nr 110	570
24. Dom drewniany nr 117	Zubrzyca Dolna nr 117	571
25. Dom drewniany nr 119	Zubrzyca Dolna nr 119	575
26. Dom drewniany nr 120	Zubrzyca Dolna nr 120	572

27. Dom drewniany nr 121	Zubrzyca Dolna nr 121	574
28. Chałupa drewniana nr 123	Zubrzyca Dolna nr 123	573
29. Dom drewniany nr 125	Zubrzyca Dolna nr 125	576
30. Dom drewniany nr 127	Zubrzyca Dolna nr 127	319
31. Dom drewniany nr 127	Zubrzyca Dolna nr 127	577
32. Chałupa drewniana nr 135	Zubrzyca Dolna nr 135	240
33. Zagroda drewniana nr 144	Zubrzyca Dolna nr 144	320
34. Dom drewniany nr 145	Zubrzyca Dolna nr 145	239
35. Dom drewniany nr 147	Zubrzyca Dolna nr 147	316
36. Dom drewniany nr 154	Zubrzyca Dolna nr 154	247
37. Dom drewniany nr 156	Zubrzyca Dolna nr 156	248
38. Dom drewniany nr 157	Zubrzyca Dolna nr 157	249
39. Zagroda drewniana nr 176	Zubrzyca Dolna nr 176	305
40. Dom nr 180 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Dolna nr 180	250
41. Zagroda nr 190	Zubrzyca Dolna nr 190	303
42. Zagroda drewniana nr 198	Zubrzyca Dolna nr 198	300
43. Zagroda drewniana nr 199	Zubrzyca Dolna nr 199	302
44. Zagroda nr 207	Zubrzyca Dolna nr 207	298
45. Zagroda nr 208	Zubrzyca Dolna nr 208	297
46. Dom ceglany nr 221	Zubrzyca Dolna nr 221	296
47. Dom drewniany nr 226	Zubrzyca Dolna nr 226	295
48. Dom drewniany nr 234	Zubrzyca Dolna nr 234	294
49. Zagroda nr 242	Zubrzyca Dolna nr 242	293
50. Dom drewniany nr 244	Zubrzyca Dolna nr 244	251
51. Zagroda nr 253	Zubrzyca Dolna nr 253	292
52. Zagroda drewniana nr 264	Zubrzyca Dolna nr 264	291
53. Dom drewniany nr 277 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Dolna nr 277	252
54. Dom drewniany nr 284 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Dolna nr 284	253
55. Zagroda nr 288	Zubrzyca Dolna nr 288	289
56. Zagroda nr 306	Zubrzyca Dolna nr 306	325
57. Dom nr 327 z szopą, stajnią i boiskiem.	Zubrzyca Dolna nr 327	322
58. Szopa z boiskiem i stajnią nr 96	Zubrzyca Dolna nr 96	?

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: DZNT. 5133.23.2017.MP
Z DNIA: 30 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Ziuban
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

ZUBRZYCA GÓRNA

OBIEKT	ADRES	NR KARTY
1. Kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła	Zubrzyca Górna przy drodze wojewódzkiej 957	276
2. Cmentarz parafialny	Zubrzyca Górna – za kościołem parafialnym Św. Michała Archanioła	277
3. Cmentarz parafialny	Zubrzyca Górna – poniżej kościoła parafialnego Św. Michała Archanioła	279
4. Figura Matki Boskiej	Zubrzyca Górna – obok kościoła parafialnego	278
5. Krzyż kamienny	Zubrzyca Górna – przed cmentarzem parafialnym od strony drogi wojewódzkiej 957	280
6. Kaplica z Upadkiem Pana Jezusa	Zubrzyca Górna – przy drodze powiatowej na Sidzinę	275
7. Kapliczka z koronacją Matki Bożej przez Trójcę Św.	Zubrzyca Górna obok domu nr 35	611
8. Kamienna kapliczka św. Józefa	Zubrzyca Górna obok domu nr 42	618
9. Kapliczka Serca Pana Jezusa	Zubrzyca Górna obok domu nr 308	274
10. Krzyż kamienny	Zubrzyca Górna obok domu nr 343 A	578
11. Kapliczka kamienna z figurą Matki Boskiej z Lourdes	Zubrzyca Górna obok domu nr 510	726
12. Budynek gospodarczy drewniany	Zubrzyca Górna obok leśniczówki	341
13. Piwnice kamienne	Zubrzyca Górna dz. nr 8043/6, 8042/16	608
14. Dom drewniany nr 4	Zubrzyca Górna nr 4	613
15. Chałupa nr 25	Zubrzyca Górna nr 25	411
16. Dom ceglany nr 29	Zubrzyca Górna nr 29	417
17. Dom drewniany nr 38	Zubrzyca Górna nr 38	614
18. Dom drewniany nr 40	Zubrzyca Górna nr 40	615
19. Dom drewniany nr 46	Zubrzyca Górna nr 46	409
20. Chałupa drewniana nr 47	Zubrzyca Górna nr 47	410
21. Zagroda nr 57	Zubrzyca Górna nr 57	416
22. Dom drewniany nr 59	Zubrzyca Górna nr 59	415

23. Zagroda nr 72	Zubrzyca Górna nr 72	414
24. Zagroda nr 126	Zubrzyca Górna nr 126	377
25. Zagroda nr 138	Zubrzyca Górna nr 138	375
26. Dom nr 147 drewniany	Zubrzyca Górna nr 147	374
27. Dom drewniany nr 153	Zubrzyca Górna nr 153	373
28. Zagroda drewniana nr 159	Zubrzyca Górna nr 159	378
29. Dom drewniany nr 164	Zubrzyca Górna nr 164	271
30. Dom drewniany nr 165	Zubrzyca Górna nr 165	372
31. Dom drewniany nr 175	Zubrzyca Górna nr 175	270
32. Dom drewniany nr 176	Zubrzyca Górna nr 176	371
33. Dom drewniany nr 180 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 180	269
34. Dom nr 181	Zubrzyca Górna nr 181	369
35. Dom nr 190	Zubrzyca Górna nr 190	368
36. Dom nr 196 z szopą i boiskiem	Zubrzyca Górna nr 196	366
37. Zagroda nr 200	Zubrzyca Górna nr 200	364
38. Dom drewniany nr 203	Zubrzyca Górna nr 203	362
39. Dom drewniany z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 217	268
40. Chałupa nr 220 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 220	273
41. Zagroda drewniana nr 223	Zubrzyca Górna nr 223	306
42. Zagroda drewniana nr 231	Zubrzyca Górna nr 231	281
43. Dom drewniany z częścią gospodarczą nr 233	Zubrzyca Górna nr 233	267
44. Dom drewniany nr 235	Zubrzyca Górna nr 235	327
45. Zagroda nr 236	Zubrzyca Górna nr 236	328
46. Dom drewniany nr 248 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 248	258
47.Chałupa drewniana nr 271	Zubrzyca Górna nr 271	259
48. Zagroda nr 279	Zubrzyca Górna nr 279	331
49. Zagroda nr 283	Zubrzyca Górna nr 283	332
50. Zagroda drewniana nr 285	Zubrzyca Górna nr 285	334
51.Chałupa drewniana nr 297	Zubrzyca Górna nr 297	338
52. Szopa drewniana	Zubrzyca Górna nr 298	260
53. Dom drewniany nr 298	Zubrzyca Górna nr 298	261
54. Dom drewniany nr 299	Zubrzyca Górna nr 299	335
55. Dom drewniany nr 302	Zubrzyca Górna nr 302	346

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: OZNT.5183.98.2017.MP
Z DNIA: 30.06.2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziubo
Kierownik Delegatury w Nowym Targu

56. Zagroda drewniana nr 308	Zubrzyca Górna nr 308	347
57. Dom drewniany nr 310	Zubrzyca Górna nr 310	264
58. Zagroda nr 311	Zubrzyca Górna nr 311	348
59. Dom drewniany nr 314	Zubrzyca Górna nr 314	350
60. Zagroda nr 326	Zubrzyca Górna nr 326	343
61. Dom drewniany nr 333	Zubrzyca Górna nr 333	582
62. Dom drewniany nr 337	Zubrzyca Górna nr 337	581
63. Dom drewniany nr 338	Zubrzyca Górna nr 338	580
64. Dom drewniany nr 342	Zubrzyca Górna nr 342	579
65. Dom drewniany nr 346	Zubrzyca Górna nr 346	583
66. Zagroda nr 357	Zubrzyca Górna nr 357	344
67. Zagroda drewniana nr 358	Zubrzyca Górna nr 358	345
68. Dom drewniany nr 360 z zabudowaniami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 360	263
69. Dom nr 361 z boiskiem i szopą	Zubrzyca Górna nr 361	586
70. Chałupa nr 363 z boiskiem i szopą oraz wiatą	Zubrzyca Górna nr 363	593
71. Dom drewniany nr 364	Zubrzyca Górna nr 364	592
72. Dom nr 369 z budynkami gospodarczymi	Zubrzyca Górna nr 369	591
73. Dom drewniany nr 375	Zubrzyca Górna nr 375	594
74. Leśniczówka nr 398	Zubrzyca Górna nr 398	339
75. Leśniczówka drewniana	Zubrzyca Górna – obok nr 398	340
76. Dom nr 402 z zabudową gospodarczą	Zubrzyca Górna nr 402	595
77. Dom drewniany nr 404	Zubrzyca Górna nr 404	352
78. Dom drewniany nr 407 z szopą	Zubrzyca Górna nr 407	596
79.Dom drewniany nr 411	Zubrzyca Górna nr 411	600
80. Dom drewniany nr 414 z zabudową gospodarczą	Zubrzyca Górna nr 414	599
81. Szopa z boiskiem drewniane	Zubrzyca Górna nr 418	597
82. Zagroda nr 429	Zubrzyca Górna nr 429	353
83. Zagroda drewniana nr 430	Zubrzyca Górna nr 430	354
84. Chałupa drewniana nr 436	Zubrzyca Górna nr 436	265
85. Zagroda nr 437	Zubrzyca Górna nr 437	355
86. Dom drewniany nr 439	Zubrzyca Górna nr 439	356
87. Dom drewniany z boiskiem i	Zubrzyca Górna nr 440	605

szopą nr 440		
88. Zagroda nr 441	Zubrzyca Górna nr 441	357
89. Zagroda nr 442	Zubrzyca Górna nr 442	358
90. Dom drewniany nr 445	Zubrzyca Górna nr 445	606
91. Dom drewniany nr 448	Zubrzyca Górna nr 448	607
92. Dom drewniany nr 456	Zubrzyca Górna nr 456	609
93. Dom drewniany nr 477 z boiskiem i szopą	Zubrzyca Górna nr 477	612
94. Dom drewniany nr 479	Zubrzyca Górna nr 479	610
95. Chałupa drewniana nr 483	Zubrzyca Górna nr 483	266
96. Dom drewniany nr 495	Zubrzyca Górna nr 495	626
97. Dom drewniany nr 504 z zabudową gospodarczą	Zubrzyca Górna nr 504	624
98. Dom drewniany nr 507	Zubrzyca Górna nr 507	623
99. Dom drewniany nr 514	Zubrzyca Górna nr 514	622
100. Dom ceglany nr 545	Zubrzyca Górna nr 545	418
101. Dom drewniany nr 561	Zubrzyca Górna nr 561	617
102. Dom drewniany nr 562	Zubrzyca Górna nr 562	616

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE
DELEGATURA NOWY TARG
ZGODNIE Z OPINIĄ KONSERWATORSKĄ
ZNAK: ORNT. 5183.32.2017.MP
Z DNIA: 30. 06. 2017

Z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Paweł Dziubas
Kierownik Delegatury w Nowym Targu